

DAROVNI
NARAVE

V sredici objavljamo posebno prilogo o zdravilnih zeliščih. Razveselila bo vse, ki prisegajo na domače zdravilstvo. Pripravila jo je novinarka Danica Dolenc.

Ljubljanska banka
Gorenjska banka Kranj
GORENJSKI BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Predice in tkalke

Ob kopici političnih tem, ki se v teh predvolilnih dneh drenjajo na prvih straneh in kar puhte od obljub, smo v središču pozornosti tokrat postavili nekaj povsem konkretnega - beneficirano delovno dobo za delavke in delavce predilnic in tkalnic tekstilnih tovarn, ki je bila sprejeta lani in vsem (izvzeti so le obratovodje in čistilke) omogoča, da dvanajst mesecev dela štejejo za štirinajst mesecev delovne dobe. Zakaj? Zato, da bi vse, ki delajo v predilnicah in tkalnicah opozorili nanjo, če se že njihovi direktorji ne zmenijo in čakajo... Doslej so namreč stvar izpeljali le v kranjski Zvezdi, predlog je vložila tržiška BPT, drugi pa čakajo, čeprav ponekod vse glasneje govorijo o presežkih delavcev.

Beneficirana delovna doba se lahko uveljavlja od 15. maja 1945 naprej in tovarne do 1. januarja 1984 nič ne stane, po tem datumu pa bodo morale za vse delavke in delavce, ki jo bodo uveljavljali, plačati prispevek v višini 3,5 odstotka od kosmatega osebnega dohodka. V Uradnem listu so bili že objavljeni količniki za preračun in izgovorov, da stvar še ni izpeljana, ne more biti. Čakanje si torej lahko kvečjemu razložimo z denarjem, ki ga bodo tovarne morale plačati. Ocena pravi, da bo za

vso Slovenijo prispevek znašal od 7 do 10 milijonov dinarjev in zato zlahka pristavimo, da je za razreševanje presežkov delavcev, s katerimi se denimo vse bolj srečuje kranjski Tekstilindus, to zanesljivo najcenejša možnost. Da seveda ne govorimo o tem, da je beneficirane delovna doba pravica vseh, ki garajo ali so garali v predilnicah in tkalnicah, kdor je le pogledal med oglušujoči ropot strojev, ki ne poznajo niti trenutka predaha in zahtevajo tudi nočno delo, ve, da je zaslužena.

Zapisali smo, so garali. Benefikacija se namreč nanaša tudi na upokojene predice in tkalke, ki zahtevke lahko vložijo na območno enoto SPIZ v Kranju, kjer jim bodo na novo odmerili pokojnino in nemara bo pokojninska osnova višja, zanesljivo pri tistih, ki so zaradi bolezni šli prečasnno v pokoj in so manj kot 85 odstotni invalidi.

Skratka, uveljavite pravico, ki ste jo zaslužili, za vas je življenjskega pomena, za politične stranke, ki se vse siloviteje borijo za oblast, pa nepomembna drobnarija. Nemara bi zanjo glas povzdignil le Kramberger, nemara si prav s tem lahko razlagamo njegov predvolilni uspeh.

M. Volčjak

Čez štiri tedne bodo volitve

Štirje predsedniški kandidati

Ljubljana, 13. marca - Predvolilni boj v Sloveniji se začne. Predsedniški kandidati so štirje: dr. Marko Demšar, Ivan Kramberger, Milan Kučan in dr. Jože Pučnik. Predsednika bomo neposredno volili 8. aprila. Zmagal bo tisti, ki bo dobil nad polovico glasov volilcev, če pa te večine 8. aprila ne bo, bomo 22. aprila izbirali med tistima, ki sta dobila največ glasov. Kandidatov za člane predsedstva republike Slovenije pa je 12: dr. Slavoj Žižek, dr. Alojz Kržman, dr. Bogdan Oblak, Ivan Oman, Franc Miklavčič, dr. Dušan Plut, dr. Dimitrij Rupel, dr. Matjaž Kmecl, dr. Boštjan Zupančič, dr. Peter Novak, Ciril Zlobec in dr. Miroslava Geč - Korošec. Več o volitvah in kandidatih za delegate republiške skupščine z gorenjske in listah ter kandidatih za gorenjske skupščine na 2. in 3. strani.

J. K.

Republiška skupščina je sklenila

Podaljšal delegatski mandat

Ljubljana, 8. marca - Republiška skupščina je na zadnji seji podaljšala mandat sedanjim delegatom do 10. maja. Prvotno bi sedanjim skupščinam potekel mandat 31. marca. Ker pa bodo volitve šele aprila in bo sestava novega parlamenta znana šele po volitvah, mora skupščina aprila normalno opravljati svoje delo. Čakata jo namreč še dve zasedanji. Skupščina novega sestava bo vodstvo izvolila na skupnem zasedanju. Po ustavi morata biti za predsednika skupščine vsaj dva kandidata.

J. K.

Okrogla miza o reševanju kadrovskih problemov

Kako stranke razmišljajo o kadrih

Kranj, marec - Društvo kadrovskih delavcev iz Kranja bo danes ob 18. uri v dvorani kranjske skupščine pripravilo okroglo mizo na temo: kadri, kadrovska politika in reševanje kadrovskih problemov v Sloveniji po aprilskih volitvah. Na okroglo mizo, ki ima gorenjski značaj, so povabili predstavnike vseh strank, zvez in združenj v Sloveniji ter sindikata, razgrnile naj bi svoje poglede na razreševanje kadrovskih problemov, ki se jim v svojih programih previdno izogibajo. Zato bo okrogla miza odličan izziv, saj bomo lahko pravočasno, pred volitvami, prisluhnili, kako stranke razmišljajo o kadrih in kaj bodo napravile, ko pridejo na oblast.

M. V.

Bled - Med kulturo in politiko, je bila tema zadnje Glasove preje, ki jo je v Grandu hotelu Toplice tako kot vedno vodil Viktor Žakelj. Na osmomarčevski večer je povabil na pogovor Cirila Zlobca in Jašo Zlobca, oba pesnika, pisatelja, oba politika. Z vprašanji o kulturi in politiki je voditelj pogovora vodil očeta in sina v zanimiv splet enakih in različnih mnenj in ocen preteklih dogodkov tako v kulturi kot politiki do sedanjega trenutka, ni pa manjkalo tudi predvidevanj o bodočih dogodkih, ki zadevajo vse nas. - L.M. - Foto: Franc Perdan

Tisoč Kranjčanov za ljudsko stranko

Kranj, 9. marca - V petek ob štirih popoldne je Ivan Kramberger na Trgu revolucije zmagoslavno povedal slovenski javnosti, da je za svojo kandidacijo za predsednika SRS zbral ne le pet tisoč, temveč okoli dvajset tisoč podpisov, kar dokazuje, kot je sam dejal, da ima veliko možnosti za zmago na volitvah.

Na začetku je Kramberger dejal, da je v Kranju dobil največ podpisov, kar okoli dva tisoč, in da je ravno zato prišel (srečno) novico najprej povedat Kranjčanom. Povedal je tudi, da je za predvolilno kampanjo potrošil kar štiristo tisoč dinarjev, veliko denarja pa je podaril tudi ljudem širom po Sloveniji. V enem mesecu pa je imel kar 41 nastopov, včasih tudi po dva na dan. Novi predsedniški kandidat se je zahvalil tudi vsem slovenskim časopisom, pogrjal pa je ljubljanski radio in televizijo, ki kljub nje-

govim prošnjam nista (dovolj) obveščala javnosti o njegovih nastopih po slovenskih mestih.

Nato je Kramberger poleg tega, da je povedal, kaj vse bo naredil, ko bo postal predsednik, dejal, da se je na pobudo

nekaterih izobražencev odločil ustanoviti svojo stranko, ki jo je poimenoval Ljudska stranka. Nato je pričel deliti pristopne izjave za vstop v Ljudsko stranko, ki še ni bila uradno registrirana, in v dobri uri je vanjo vstopilo že tisoč Kranjčanov. Med prvimi se je vanjo včlanil Srb, ki trenutno dela in živi v Kranju, saj je s tem, kot je dejal, želel poudariti željo, naj se Jugoslavija ne deli. Po takem uspehu, ki ga je doživel v Kranju, je Kramberger napovedal, da pričakuje, da bo v njegovi stranki najmanj tristo tisoč članov.

V času shoda pa je Ivan Kramberger prodal tudi svoje zadnje tri knjige, katerih izkupiček je namenil za nakup inkubatorja v kamniški bolnišnici. Dejalo pa je tudi, da bo prenehal s prodajo knjig in se ves posvetil političnemu udejstvanju.

Jelena Drnovšek

Zoper širitev mejnega pasu in strahovanje na meji - V Sloveniji so bili v petek na vseh mejnih prehodih protestni zbori zoper širitev mejnega pasu na en kilometer, zoper večje pristojnosti JLA na meji in omejevanje gibanja ob meji in svobodnega pretoka ljudi in blaga. Nočemo biti v zaporu, zastraženi z vojsko. Širjenje pasu in streljanje na meji ni skladno z evropskimi težnjami po miru, sožitju in varnosti. Organizatorji protestov so bili člani ZKS - stranke demokratične prenove, Zveze socialistov in ZSMS. Takšen zbor je bil tudi na Jezerskem. Sprejeta je bila protestna izjava, za govornico pa so se zvrstili sekretarka komiteja ZKS - SDP Kranj Alenka Kovšca, predsednik sveta KS Jezersko Milan Kocjan, dolgoletni pobudnik za obmejno sodelovanje Lojze Eržen, pionir Rok Teul, predstavnik jezerskih in kranjskih planincev Luka Karničar in Emil Herlec, zastopnik lovcev Stefan Zupan in jezerskih turističnih delavcev Peter Muri. Osrednji govornik pa je bil Stane Boštjančič, kandidat ZKS - SDP za družbenopolitični zbor kranjske občine. Na sliki: protest na Jezerskem.

J. K. slika F. Perdan

MIHA NAGLIČ ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Balkanizacija

»Zmage balkanskih držav so na mah postavile jugoslovanski problem v ospredje evropskega zanimanja. Evropa se je pravzaprav šele zavedala, da ta problem res eksistira... Če kdo doslej ni vedel, je mogoče spoznati zdaj, da nismo samo Slovenci, še manj pa samo Avstrijci, temveč da smo ud velike družine, ki stanuje od Julijskih Alp do Egejskega morja. Ko je počil na Balkanu prvi strel, se je oglašil njegov odmev v naši zadnji zakotni vasi. Ljudje, ki se svoj živni dan niso brigali za politiko, so s sočutnim srcem, ne samo z zanimanjem gledali na to veliko dramo. In v nas vseh se je zbudilo nekaj, kar je zelo podobno hrepenenju jetnika. Vzburilo pa se je v nas še nekaj drugega, vse bolj pomembnega in dragocenega - iskra tiste moči, samozavesti in sile življenja, ki se je bila razmahnila na jugu, je planila tudi na slovenska tla. Slabič je videl, da je brat močan in začel je zaupati vase in v svojo prihodnost.«

Kje je že tisto nesrečno leto 1913, ko je Ivan Cankar zapisal te navdušene besede? In kako so se člani med tem spremenili? Tedaj smo sami stili na Balkan, zdaj ko bi radi nazaj v dobro staro Evropo, pa nas »ratoborni« bratje ovirajo na vse mogoče načine, nazadnje tako, da hočejo obmejati pas razširiti s stotih na tisoč metrov in nas zadržati v zavetju strmih, prepadnih in težavnih gor, kakršnim se po turško reče »Balkan«.

Balkanske vojne so bile v času Cankarjevega pisanja o Slovincih in Jugoslovanih v ospredju pozornosti takratne svetovne javnosti. Oba velika imperija, avstrijski in otomanski, ki sta stoletja obvladovala balkansko sceno, sta se drobila in v prostoru med njima so se pojavljale vedno nove, mlade in bojevitve države. Tedaj je nastal tudi pojem balkanizacija, ki pomeni politično razkosanje neke oslajljene države ali imperija. Tako najdemo še 28. 4. 1968 v časopisu *Le Monde* stavek o »balkanizaciji črnega kontinenta« in nato še trditev o »balkanizaciji francoskega zdravstva« (31. 1. 1969).

Kako pa je bilo z balkanizacijo Balkana samega? Ostala je do danes. Po razpadu obeh omenjenih imperijev je v tem prostoru nastalo šest »samostojnih« držav, ki so z večjo ali manjšo srečo preživele tudi drugo svetovno vojno. Po tej so politični zemljevid Balkana zaznamovali vsi veliki konflikti sodobnega sveta: Grčija in Turčija sta postali članici zveze NATO, Bolgarija in Romunija sta se znašli v Varšavski zvezi, Albanija se je po sporu s Sovjeti naslonila na Kitajsko in se nato zaprla vase, Jugoslavija pa se je dolgo izmikala obema blokoma in iskala nekakšno tretjo pot.

Zdaj, ko nastaja »nova evropska arhitektura«, se odnosi na Balkanu izboljšujejo. To je dejstvo, ki se je potrdilo tudi na srečanju predstavnikov vseh navedenih držav sredi prejšnjega tedna v Atenah. Gre za države, ki sicer niso brez problemov, toda v času od balkanskih vojn do današnjih dni so izoblikovale svojo identiteto in njihov prihodnji obstanek ni vprašljiv. Izjema je le Jugoslavija. Ta je edina, ki jo balkanizacija še vedno obvladuje in prav zdaj ji preti z novim političnim razkosanjem. Po razpadu velbesrškega modela jugoslovanskega izpred vojne se je zdaj sesul tudi boljševiski, tisti, ki je zaznamoval poavnojski čas. Ante Marković zdaj v španoviji z vojsko in nenasitnim beograjskim aparatom ponuja nekakšno jugoslovansko sintezo, vendar vse skupaj preveč spominja na »že videnos«, da bi mu lahko zaupali.

Zdi se, da je edina preostala perspektiva Jugoslavije konfederacija osamosvojenih republik, individualnih državnih enot, kakršne so tudi druge balkanske države. Rešitev iz balkanizacije je v evropskizaciji, v tem, da se tudi znotraj Jugoslavije uveljavijo načela nove evropske arhitekture in pravila obnašanja v »Skupnem evropskem domu«. Sirjenje obmejnega pau in grožnje z militarizacijo Slovenije pomenijo ravno nasprotno in doživljamo jih kot nadevanje prisilnega jopiča. Zato mora republika Slovenija storiti vse, da bodo balkanske zdrahe, brez katerih Srbija očitno ne more, za nas v bodoče le še zunanjepolitična zadeva.

Ker smo začeli, še zaključimo s Cankarjem: »Poglavitna naloga, ki je prisojena nam Slovincem ob reševanju jugoslovanskega problema, je tale: uveljavimo svoje jugoslovanstvo za zdaj le toliko, da se vsi skupaj, kolikor nas je, naučimo na izust stari srbohrvatski rek: »Uzdaj se u se i u svoje kljuse!«

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj, tiska ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Naročnina za I. trimesečje 100 din

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrli Zlebir (socialna politika, Tržič), Dušan Humer (sport), Vane Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šink (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Drakster (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960. Casopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

PRED VOLITVAMI

Štirje kandidati za predsednika Republike Slovenije

Tukaj smo, vaši smo

Ljubljana, 10. marca - Predsednik bo tisti, ki bo že 8. aprila dobil nad polovico glasov glasovalcev oziroma tisti, ki bo v drugem krogu, če v prvem ne bo večine, dobil največ glasov. Med kandidati za člane predsedstva Republike Slovenije bomo volili štiri med dvanajstimi kandidati. Izvoljeni bodo štirje z največ glasovi.

Dr. Marko Demšar, 54, ZSMS-Liberalna stranka, Ivan Kramberger, 54, samokandidatura, Milan Kučan, 49, ZKS-SDP in SZ, dr. Jože Pučnik, 58, SDZS

V soboto dopoldne je tajnik republiške volilne komisije MARKO GOLUBIČ povedal končni seznam imen, med katerimi bomo izbirali predsednika predsedstva Republike Slovenije in člane predsedstva.

Predsedniški kandidati so štirje: dr. MARKO DEMŠAR, IVAN KRAMBERGER, MILAN KUČAN in dr. JOŽE PUČNIK. Napisani so po abecedni priimkov, sicer pa bo vrstni red na glasovnici že ta teden določil žreb. Dr. Marko Demšarja je za kandidata določila ZSMS - liberalna stranka, Ivan Kramberger je samopredlagatelj in je do prepisanega roka prinesel volilni komisiji 6000 podpisov, od katerih jih je bilo 5970 ve-

ljavnih, Milan Kučan je skupni kandidat ZKS - stranke demokratične prenove in Socialistične zveze - Zveze socialistov ter tudi kandidat zborov volilcev, dr. Jožeta Pučnika pa predlaga Demos, zadostno podporo pa je dobil tudi na zborih volilcev. Marko Golubič je povedal, da bodo sedaj ponovno pregledali zakonitost kandidatur in opravili žrebanje vrstnega reda na glasovnici. Kdo bo izvoljen za predsednika. Tisti, ki bo na volitvah 8. aprila dobil nad polovico glasov volilcev, ki se bodo volitev udeležili. Če te večine 8. aprila ne bo, bo 22. aprila drugi krog volitev, kjer bosta na glasovnici dva z največ glasovi, predsed-

Kdo kandidira za republiški družbenopolitični zbor

Gorenjska je vključena pri volitvah za družbenopolitični zbor republiške skupščine v 7. volilno enoto. Sedež enote je v Kranju, kjer deluje tudi volilna komisija. Do včeraj so kandidature predložile naslednje stranke oziroma posamezniki. Objavljamo tudi nosilce posameznih list: državljanska zelena lista - Mladen Beginc, neodvisna lista novih družbenih gibanj - Emilija Pance, samostojni kandidati Branko Iskra, Vilijem Medved in Anton Dežman, socialistična zveza - zveza socialistov - Viktor Žakelj, ZKS - stranka demokratične prenove Emil Milan Pintar, slovenska kmečka zveza - Marija Markeš, slovenska demokratična zveza - Rudi Šeligo, Zeleni Slovenije - inž. Marija Pogačnik, slovenski krščanski demokrati - Izidor Rejc, demokratična zveza Kosova - Petar Marijanovič.

nik pa bo tisti, ki bo dobil največ glasov.

Kandidatov za člane predsedstva Republike Slovenije je 12, izvoljeni pa bodo štirje, ki bodo dobili največ glasov. ZSMS - liberalna stranka predlaga za člane predsedstva dr. Slavoj Žižka, dr. Alojza Križmana in dr. Bogdana Oblaka. DEMOS, ki združuje Slovensko demokratično zvezo, Socialdemokratsko zvezo, Slovenske krščanske demokrate, Slovensko kmečko zvezo in Zelene Slovenije, predlaga za predsedstvo večinomoma "šefe" strank: IVANA OMANA, FRANCA MIKLAVČIČA, dr. DUŠANA PLUTA in dr. DIMITRIJA RUPLA. ZKS - stranka demo-

kratične prenove predlaga za predsedstvo dr. MATJAZA KMECLA in dr. BOŠTJANA ZUPANČIČA, ki sta tako kot Demosovi kandidati dobila podporo tudi na zborih volilcev. Socialistična zveza - Zveza socialistov pa predlaga za predsedstvo dr. PETRA NOVAKA, CIRILA ZLOBCA in dr. MIROSLAVO GEČ - KOROSEČ. Vsi kandidati za člane predsedstva bodo napisani na eni glasovnici. Vrstni red bo določil žreb, 8. aprila pa bomo obkrožili štiri.

Ponudba je torej znana. Kandidati so tukaj, naši so in odvisni od naše volje in odločanja na volilni dan.

J. Košnjek

V kranjski občini se je zborov volilcev udeležilo 2569 ljudi

Prvo merjenje predvolilnega ozračja

Kranj, 13. marca - Podatki še niso popolni, saj je bil skrajni rok za vložitev kandidatur včerajšnji dan, vendar so zbori volilcev že končani, prav tako pa je že vložena večina kandidatur, tako list kot posameznih kandidatov. Upoštevani so podatki in kandidature, vložene do 7. marca, ki jih je kranjska volilna komisija že konec preteklega tedna posredovala republiški volilni komisiji.

Zbori volilcev so bili sklicani v 45 krajevnih skupnostih, na njih pa je bilo, ugotovljeno na osnovi zapisnikov, 2569 ljudi. Udeležba je bila dobra, najmanj ljudi pa je prišlo v Trbojah in na Poženiku (17 oziroma 20 udeležencev).

Zbori volilcev so glasovali o dveh kandidatih za predsednika predsedstva Slovenije, kandidatu združene opozicije Demos dr. Jožetu Pučniku in kandidatu ZKS - stranke demokratične prenove Milanu Kučanu. Dr. Jože Pučnik je dobil 1404 glasov, Milan Kučan, katerega kandidature ni bilo na vseh zborih, pa 1194 glasov.

Glasovanje o do takrat predlaganih kandidatih za člane predsedstva republike Slovenije je dalo naslednje izide. Dr. Matjaž Kmecl, kandidat ZKS -

SDP je dobil na zborih v kranjski občini 1461 glasov, Franc Miklavčič, kandidat slovenskih krščanskih demokratov, je dobil 1129 glasov, Ivan Oman, kandidat Slovenske kmečke zveze 1478 glasov, dr. Dušan Plut, kandidat Zelenih Slovenije 1209 glasov, dr. Dimitrij Rupel, kandidat Slovenske demokratične zveze 1216 glasov (Miklavčič, Oman, Plut in Rupel so kandidati Demosa), dr. Boštjan Zupančič, kandidat ZKS - SDP, ki je bil predlagan naknadno na zborih, pa 577 glasov.

Zbori volilcev so imeli na rešetu tudi kandidate za zbor občin republiške skupščine. Kranjska občina je za volitve v ta zbor razdeljena na dve enoti: na 20 in 21. V enoti 20 kandidirajo Vitomir Gros, Aleksander

Liste za družbenopolitični zbor

Do včeraj, 12. marca, je prejela kranjska občinska volilna komisija naslednje liste s kandidati za družbenopolitični zbor. Objavljamo tudi nosilce list, oziroma prvonapisane na listah: ZSMS - liberalna stranka Petra Škofic v prvi in Primož Strniša v drugi enoti, ZKS - stranka demokratične prenove Sandi Ravnikar in Ivan Košir, Socialistična zveza - Zveza socialistov Slavko Brinovec in Ferdo Rauter in Zveza za ohranitev enakopravnosti državljanov Dragiša Lazovič.

Ravnikar in Rastko Tepina. Gros je dobil na zborih 487 glasov, Ravnikar 548 in Tepina 207. V enoti 21 pa je dobil Ivan Bizjak 1048 glasov, Gregor Hudobivnik 778, Kristina Kobal 515 in Henrik Peternej 505 glasov.

Za družbenopolitični zbor republiške skupščine so se zbori volilcev odločili med državljanško zeleno listo, listo neodvisnih družbenih gibanj in samostojnima kandidatom Brancom Iskro in Vilijem Medvedom. Zeleni so dobili 874 glasov, družbena gibanja

588, Branko Iskra 889 in Vilijem Medved 785.

Za mesta v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine so se na zborih odločili za tri kandidate: Emimo Grabec, Stanislava Prešo in Jožeta Ciperleta. Grabčeva je dobila na 12 zborih 435 glasov, Preša pa 295, Ciperle pa je dobil na 31 zborih 906 glasov.

Za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine sta bila na vsakem zboru predlagana po najmanj dva kandidata. Tako določa zakon.

J. Košnjek

Nosilci kandidatnih list na Jesenicah

Na Jesenicah bodo štiri kandidatne liste

Jesenice, 12. marca - Nosilci kandidatnih list za družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice so: inž. Jakob Medja (Socialistična zveza), inž. Igor Mežek (ZKS - Stranka demokratične prenove), dr. Božidar Brudar (jeseniški DEMOS) in Anton Požar (ZSMS - liberalna stranka).

V občinski volilni komisiji, ki ima sedež na skupščini občine Jesenice, je do petka, 9. marca, predložila kandidatno listo s 26 kandidati samo Socialistična zveza. Rok za predložitev kandidatne liste je po zakonu namreč do ponedeljka, 12. marca, pričakujejo pa, da bodo kandidatno listo predložili še: socialdemokrati, krščanski demokrati, ZSMS - liberal-

na stranka in ZKS - stranka demokratične prenove Jesenice.

Po vseh krajevnih skupnostih jeseniške občine so bili zbori volilcev, ki se jih je udeležilo 764 ljudi, na zborih volilcev pa je bilo enajst posamičnih kandidatov za družbenopolitični zbor. Na zborih volilcev so predlagali še pet novih kandidatov, ki pa se niso uvrstili na listo. Za občinski zbor

je namreč potrebno dobiti 50 glasov, za republiškega pa 200. Do 18. marca se lahko predlagajo še novi kandidati na sejah organov in tako bodo 30. marca javno razglašene vse kandidature. V sredo, 14. marca, bo javno žrebanje za določitev vsaj kandidata na listo za občinske in republiške zборе. Če bodo vsi vložili liste, bo na Jesenicah pet list in za te se bo določil vrstni red na glasovnici. Praviloma pa so nosilci posameznih list prvi napisani na listi. Nosilec liste Socialistične zveze za družbenopolitični

zbor na Jesenicah je inž. Jakob Medja, sedanjí predsednik skupščine občine Jesenice, nosilec liste ZKS - Stranke demokratične prenove je inž. Igor Mežek, prej sekretar občinskega komiteja, zdaj pa zaposlen v Vatrostalni, nosilec skupne liste jeseniškega DEMOSA, v katerem je kmečka stranka, socialdemokratska stranka in krščanski demokrati je dr. Božidar Brudar iz Iskre in nosilec liste ZSMS - liberalne stranke je Anton Požar iz Rateč, zaposlen na Kovinarju. Na vseh kandidatnih listah bo 26 kandidatov.

D. S.

PRED VOLITVAMI

Prvi klub gorenjskih socialistov

Narodov interes nad strankinim

Bled, 8. marca - Klub gorenjskih socialistov bo združeval delegate, aktiviste in simpatizerje socialistične stranke oziroma Socialistične zveze Slovenije. Na ustanovnem srečanju pretekli četrtek so se predstavili kandidati s socialistične liste gorenjske volilne enote za družbenopolitični zbor republiške skupščine in kandidati socialistov za župane in predsednike izvršnih svetov gorenjskih občin.

Srečanje v hotelu Jelovica na Bledu se je izreklo zoper širitev mejnega pasu in vlogo JLA na meji ter se zavzelo za ukinitve mejnega pasu in za predlog, naj mejo varuje milica. Gorenjski socialisti so tudi zoper poseganje v posmrtno ostanke dr. Franceta Prešerna. Naj počiva v miru tam, kjer je bil pokopan, so dejali. Marjan Gantar z liste za družbenopolitični zbor republiške skupščine je dejal, da grede socialisti na volilno zmago, vendar pa morajo ostati trdni in organizirani tudi v primeru poraza oziroma

delovanja v opoziciji. Z nekaj besedami so se predstavili vsi kandidati za delegate v družbenopolitičnem zboru republiške skupščine in za funkcije v občinah, uvodne besede pa je izrekel socialistični kandidat za člana predsedstva Slovenije Cyril Zlobec. Dejal je, da dajejo socialisti predvsem poudarek sedanjosti, da so stranka, ki stopa v Evropo, ki postavlja narodnostni integrativni slovenski interes pred strankinega. Darja Lavtižar Bebler je povedala, da je z veseljem in častjo delala v Bavconovem svetu

za varstvo človekovih pravic in da ostaja stranka socialistov še naprej na strani človekovih pravic in državljanjskih svobod, ne glede na to, da ta svet ne bo več deloval pri socialistih. Milan Bajželj je povedal, da ima Kranj velike potencialne v ljudeh, vendar se tega problema ne znamo lotevati na pravi način. Vilijem Medved meni, da invalidska organizacija ne vidi razloga za izločitev iz Socialistične zveze, ki je reševala in rešila mnogo njihovih problemov. Na Gorenjskem je kar 15.000 invalidov. Aleksander Klinar je za popolno avtonomijo šolstva, problem šolstva pa se je preveč spolitiziral, Lado Srečnik pa je menil, da se bo posebej zavzemal za vprašanja gospodarstva, ekologije in turizma. Viktor Žakelj, ki je vodil prijetno srečanje na Bledu, obenem pa je nosilec liste 7.

gorenjske enote za družbenopolitični zbor republiške skupščine, je dejal: če bodo ljudje pametni, in ljudje to so, strank ne bodo volili, ampak bodo volili ljudi. Mi pa imamo na listi dobre ljudi.

Predstavljeni so bili tudi socialistični kandidati za župane oziroma izvršnike v gorenjskih občinah. Brane Mohorič je kandidat za predsednika škofjeloškega izvršnega sveta.

Aleksander Ravnikar je skupni kandidat kranjskih socialistov in ZKS - stranke demokratične prenovе za kranjskega župana, Janez Jazbec je kandidat socialistov za trziškega župana, Jakob Medja za jeseniškega župana, Marko Bezjak in Pavel Žerovnik pa sta kandidata za radovljiskega župana. Na srečanju je bil predstavljen tudi najmlajši gorenjski socialist: to je 16-letni gimnazijec Aleksander Primc iz Kranja, citraš, ki je na svoje glasbilo zaigral tudi v četrtek zvečer.

J. Košnjek

Predvolilna konvencija ZSMS - liberalne stranke

Na vodilna mesta izobrazene ljudi

Jesenice, 12. marca - V prostorih Kazine na Jesenicah so predstavili kandidate ZSMS - liberalne stranke. Za razvoj mesta in občine, ki preživlja za železarno hudo gospodarsko krizo. Razbiti monopol, med drugim tudi planiški komite.

Minulo soboto je bila v prostorih Kazine na Jesenicah predvolilna konvencija jeseniške ZSMS - liberalne stranke.

Nosilec kandidatne liste ZSMS - liberalne stranke Anton Požar je predstavil kandidate na kandidatni listi za družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice. Na listi je 26 kandidatov. Roman Lavtar, ki je nosilec gorenjske kandidatne liste za družbenopolitični zbor republike, je predstavil kandidate ZSMS za člana predsedstva in kandidate na gorenjski listi, nato pa je govoril o programu stranke. Med drugim je dejal, da se bo liberalna stranka zavzemala za svobodo tu in zdaj, za svobodo posameznika, njegove pravice in spoštovanje različnosti.

V razpravi je Jože Vindišar, kandidat liberalne stranke za družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice orisal svoje poglede na šolstvo in na vzgojo in izobraževanje. Nevenka Rajhman, kandidatka ZSMS za občinski zbor, je menila, da je na vodilna mesta v občini treba voliti ljudi, ki imajo sposobnosti in izobrazbo, saj je v gospodarstvu občine vsak dan slabše. Veliko bolj naj bi skrbeli tudi za razvoj krajev v občini in ne le za samo mesto; Zvone Miklič pa je dejal, da se bo zavzemal za to, da v občini, tako v gospodarstvu kot drugod, ne bo več monopolov. Med drugim bo treba razčistiti tudi s Planico in planiškim komitejem, saj se zbirajo ogromna sredstva, od katerih občina nima ničesar. V nadaljevanju je svoje poglede na gospodarske probleme še enkrat predstavil Roman Lavtar, inž. Jakob Medja pa je spregovoril o razvoju in problemih mesta in Železarne.

Na konvencijo so povabili tudi goste iz Ljubljane, vendar jih v soboto na jeseniško konvencijo ni bilo.

D. Sedej

Jutri žrebanje

Zakon določa, da se vrstni red kandidatov ali strankarskih list na glasovalnih lističih za volitve določi z žrebom. Kranjska volilna komisija obvešča, da bo ob 13. uri žrebanje za družbenopolitični zbor občinske skupščine, ob 14. uri pa za enak republiški zbor. Na žrebanju morajo biti predstavniki list. Če teh ni, so povabljeni nosilci oziroma prvi napisani na listah. Če pa tudi teh ni, opravi naloge tajnik občinske volilne komisije. Žrebanje bo nedvomno zanimivo, saj bodo iz skrinjice najprej vlekli imena list, iz druge skrinjice pa številke, ki bodo določile, po kakšnem vrstnem redu bodo liste napisane. Predstavniki list, ne pozabite na žrebanje!

D. Dolenc

Kako so glasovali na zbornih volilcev v krajevnih skupnostih

Prednost dr. Pučniku

Škofja Loka, 12. marca - Na zborih volilcev v krajevnih skupnostih škofjeloške občine so ljudje kar polovico več glasov namenili kandidatu Demosa za predsednika predsedstva Slovenije dr. Jožetu Pučniku kot kandidatu "stare" politike Milanu Kučanu, po anketi Nedelja sicer najbolj priljubljenemu Slovencu. Vprašanje je, kakšen bi bil izid, če bi bila na glasovanju tudi druga dva kandidata: neodvisni Ivan Kramberger in liberalci dr. Marko Demšar.

Dr. Jože Pučnik je na 23 zborih volilcev po krajevnih skupnostih dobil skupaj 110 glasov. Milan Kučan pa 562. Slednjemu so dali rahlo prednost le v Davči in Kamnitniku, povsod drugod so bili prepričani, da se nam z dr. Pučnikom obeta lepša prihodnost.

Na taistih zborih volilcev so glasovali tudi o kandidatih za člana predsedstva Slovenije. Ivan

V občinski volilni komisiji so sredi ponedeljkovega dopoldneva imeli samo listi kandidatov za občinski družbenopolitični zbor iz dveh političnih strank, in sicer ZKS - Stranke demokratične prenovе, katere nosilci so Mišo Čeplak, Janez Zihherl in Mirjam Jan-Blažič ter listo ZSMS - Liberalne stranke, katere nosilec je Marjan Luževič. Javno je bila objavljena tudi lista Socialistične zveze. Na njej sta nosilca Bogomila Mitič in Brane Mohorič.

Oman je dobil 1005 glasov. Dimitrij Rupel 812, Matjaž Kmecl 798, Dušan Plut 797, Franc Miklavčič 774 in Boštjan Zupančič 274. Na glasovanju za družbenopolitični zbor skupščine Slovenije je dobila največ glasov na zborih volilcev po krajevnih skupnostih državljanska zelena lista, 547. Vilijem Medved 521, Branko Iskra 428 in neodvisna lista novih družbenih gibanj 399. Pa še izid glasovanja o škofjeloških kandidatih za zbor občin skupščine Slo-

venije: Franci Feltrin (zeleni) 1062 glasov, Slavko Gaber (ZSMS - Liberalna stranka) 695 glasov, Ida Filipič-Pečelin (ZKS - SDP) 588 in Blaž Kujundžič (Socialistična zveza) 537 glasov.

V sredo, 14. marca, ob 13. uri bo v sejni dvorani škofjeloške občinske skupščine žrebanje za določitev vrstnega reda listi kandidatov na zbirni listi za družbenopolitični zbor občinske skupščine.

H. J.

STRANKARSKE NOVICE

Podpora že trem kandidatom

V Gorenjskem glasu je v petek, 9. marca 1990, v Černe objavil članek o volilnem shodu Demosa v Gorjah. Avtor članka ob zaključku navaja netočne podatke o podpori volilcev kandidatom za predsednika Skupščine občine Radovljica. Dejstvo je, da zbori volilcev, kjer se glasuje oziroma daje podpora kandidatom za predsednika Skupščine občine Radovljica, še potekajo in občinska volilna komisija še ni ugotavljala ali objavila uradnih podatkov o podpori volilcev posameznim kandidatom. Menimo, da tak način zavajanja bralcev ne sodi v okvir pričakovanih predvolilnih postopkov posameznih strank.

Občanom občine Radovljica sporočamo, da so po podatkih, ki so jih zbrali naši aktivisti na zborih volilcev, dobili potrebno podporo že trije kandidati. Ker pa zbori volilcev še potekajo, je vsako informiranje volilcev o izidu glasovanja na zborih volilcev nekorrektno in odveč.

Demos, združena opozicija Kranja vabi na okroglo mizo:

Delovna mesta?

Gostje bodo: prof. dr. Marko Kos, Slovenska demokratska zveza, prof. dr. Franc Zagožen, Slovenska kmečka zveza, dipl. oec. Izidor Rejc, predsednik sveta Slovenskih krščanskih demokratov, dipl. ing. Vitimir Gros, predsednik Demosa Kranj. Okrogla miza bo v petek, 16. marca 1990, ob 19. uri v dvorani SO Kranj.

13. kongres ZSMJ

Trinajsti in hkrati tudi zadnji kongres ZSMJ bo, kot so pretekli teden odločili na seji kongresnega odbora, od 25. do 27. maja v ljubljanskem Cankarjevem domu. Med kandidati za mesto kongresa sta bila tudi Beograd in Novi Sad, po besedah poročevalcev pa je določala najnižja cena na udeleženca, ki so jo zagotovili v Ljubljani.

V. B.

Volilni zbor obrtnikov

Kranj, 8. marca - Na zboru volilcev obrtnikov in delavcev zaposlenih pri obrtnikih v četrtek zvečer je peščica kranjskih obrtnikov in nekaj delavcev določila kandidate za delegate v zborih združenega dela republiške - s 53. volilno enoto - in občinske skupščine, za 23. volilno enoto.

Udeležba je bila slaba, saj se je volilnega zbora udeležilo le 37 obrtnikov in njihovih delavcev, priti pa bi jih moralo vsaj desetkrat toliko, vendar je delovno predsedstvo tudi tokrat neoporečno opravilo tajno glasovanje. Kot je bilo pričakovati, so največ glasov dobili seveda znani kandidati in tisti, ki jih je predlagal DEMOS, z minimalnim številom ali povsem brez glasov kranjskih obrtnikov pa so ostali kandidati, ki sta jih kandidirala ZKS - stranka demokratične prenovе in socialistična zveza.

Največ glasov, 28, je dobil Janez Iskra iz Medvod, Peter Smuk iz Trziča in Vlado Puc iz Logatca sta jih dobila po 27, Zoran Poljšak iz Domžal pa 22.

Največ glasov za kandidata za delegata zbora združenega dela skupščine občine Kranj, 31, je požel Jakob Vreček, samostojni obrtnik iz Predoselj.

D. Dolenc

Dr. Jože Pučnik bo obiskal Škofjo Loko

Bomo navzoči pri oblikovanju Evrope novega tisočletja?

Demos, združena opozicija škofjeloške občine, pripravlja v četrtek, 15. marca 1990, ob 18. uri, v dvorani šolskega centra na Podnu v Škofji Loki, javni razgovor in predstavitevno srečanje z dr. Jožetom Pučnikom, kandidatom za predsednika naše republike.

Prvi mož združene opozicije in predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije, bo zbranim govoril o izjemno pomembnih trenutkih ter usodnih odločitvah v sedanjih prelomnih časih, ko se pred našimi očmi oblikuje Evropa novega tisočletja, odgovarjal pa naj bi tudi na morebitna vprašanja o drugih perečih dogajanjih doma in po svetu. Prireditelji večera načrtujejo, da bodo priložnost hkrati lahko izrabili za kratko predstavitev nekaterih svojih vidnejših kandidatov na spomladanskih volitvah, obiskovalce pa seznanili tudi z zgoščenim skupnim programom vseh petih zvez oziroma strank, povezani v škofjeloški Demos.

M. Tozon

Razkrinkajmo nevidno

Škofja Loka, 12. marca - Zeleni Škofje Loke prirejajo v četrtek, 15. marca, ob 16. uri na škofjeloškem Mestnem trgu ekološko prireditev z naslovom Razkrinkajmo nevidno. Zeleni bodo zahtevali zaprtje rudnika urana Žirovski vrh, na prireditvi pa vabijo vse, ki bi radi živeli v čistem in bolj zdravem okolju brez nevarnega radioaktivnega sevanja.

Usoda RUŽV

V Gorenji vasi bo v nedeljo, 18. marca, ob 9. uri v avli osnovne šole predstavitev programa in kandidatov Socialistične zveze. Glavni govornik bo dr. Peter Novak, kandidat za člana predsedstva republike, znan po svojih prizadevanjih za konstruktivno reševanje ekoloških vprašanj. Glavna tema bo usoda RUŽV. Nastopila bo še Darja Lavtižar-Bebler ter drugi kandidati Socialistične zveze za republiške in občinske funkcije.

Predvolilno zborovanje v Naklem

Naklo - Občinska konferenca Socialistične zveze Kranj in krajevna konferenca Socialistične zveze Naklo bosta drevi (13. marca) ob 19. uri v Domu kulture v Naklem pripravili predvolilno zborovanje. Gost večera bo Dušan Semolič, sekretar Republiške konference Socialistične zveze Slovenije. Na srečanju bodo poleg programa predstavili tudi nekatere kandidate Socialistične zveze za letošnje volitve.

A. Z.

Nakupovalni center v Čirčah

Kranj, 12. marca - V DO Živila Kranj - trgovina in gostinstvo, so v petek dopoldne v krajevni skupnosti Čirče v kranjski občini odprli nakupovalni center. Čeprav bo svečana otvoritev in proslavitev okrog 1. maja, ko bo v krajevni skupnosti večja svečanost, je s petkovo otvoritvijo centra z bifejem tako rekoč uresničen program, ki so si ga v krajevni skupnosti (kmalu po ustanovitvi le-te) skupaj z Živila Kranj zastavili že pred leti. Najprej so krajski s samoprispevom, za katerega so se dogovorili na referendumu, zgradili Dom, v katerem je danes tudi vrtec. Živila pa so izgradnjo centra načrtovala za to srednjeročno obdobje.

Z gradnjo centra so začeli oktobra lani. Gradnjo na ključ Marlesovega montažnega objekta je prevzel kranjski Gradbincec. Slednjemu so predstavniki delovne organizacije Živila v petek izrekli priznanje. Sicer pa je nakupovalni center med najmodernejšimi tovrstnimi v delovni organizaciji Živila. Na 300 kvadratnih metrih prodajnih površin imajo vse živilske izdelke, galanterijsko blago, nekaj tehničnih izdelkov, orodje za vrtničarje: poudarek pa je na prodaji vin, bogati izbiri delikatesnih izdelkov in samoizbirnem načinu nakupa sadja in zelenjave. Posebnost je tudi, da kupci blago lahko z vozičkom odpeljejo do parkirišča. Center bo odprt vsak dan od 8. do 19. ure, ob četrkih in petkih, ko so nakupovalni dnevi, od 8. do 20. ure in ob sobotah od 8. do 17. ure. Kupci blago lahko naročijo tudi po telefonu (34-980) in jim ga potem pripeljejo na dom. Center pa ima tudi bife, ki je odprt vsak dan od 8. do 21., ob sobotah pa od 8. do 17. ure.

- A. Zalar

"Boj"

Zbori volilcev so za nami. Potekali so ponekod v "slastnem" govornem izžarevanju iskanja pravega (novega) obraza, na ravni "verbalno" vsega dovoljenega, strogem nadzoru dogovorjenih pravil tokratne (volilne) igre, se na trenutke znašli globoko pod ravno kulturnega dialoga in kar pogosto kazali, da nimamo samo, kar zadeva tehnološko plat, še daleč do Evrope, ampak da se bomo morali učiti tudi še abecede demokratičnega dialoga.

Marsikje so bile krajevne skupnosti odprti oder, kjer so gledalci med posameznimi igralci največkrat pogrešali tisto, kar so pričakovali, da jim bodo na predstavi ponudili. Kako je bilo in na kakšne vse mogoče in nemogoče načine smo ga lomili in kaj vse nemogoče počeli, največkrat vemo. Prav je, ker je konec tovrstnim zabodam in napakam, da jih povemo, da jih tu in tam ne bi spet vlekli na dan. Ni pa prav, da so ponekod "igralci" na odru tokrat "gledalce" zgoj s poudarjanjem napak vlekli nekako za nos, saj se je na vprašljivi kulturni ravni razlag odražal predvsem (volilni) "boj" zaradi "boja za oblast".

V krajevni skupnosti pa so bili doslej velikokrat vajeni tudi drugačnega boja. Tistega, ki ga tokrat od novih govornikov največkrat niso slišali: kaj se bodo v kraju dogovorili, sprejeli in kako ter s kom bodo dogovorjeno uresničili. Predvsem to je tisto, kar je ljudi v kraju oziroma krajevni skupnosti vedno zanimalo, jih zanima ta hip in jih bo tudi v prihodnje, ko bo slast "boja za oblast" izžarela in bo treba (tudi) zaradi potrjevanja pljunuti v roke.

A. Zalar

Armada v večstrankarskem sistemu

Kranj - Občinski komite ZKS - Stranke demokratične preno ve v Kranju bo jutri (14. marca) pripravil predavanje in razgovor o Armadi in večstrankarskem sistemu. Prav gotovo je tema aktualna in še kako sodobna ta trenutek v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Uvodničar bo Emil Milan Pintar, predavanje z razgovorom pa bo ob 15. uri v dvorani številka 14 kranjske občinske skupščine.

A. Z.

Rdeče na beli podlagi - Turistično društvo Šenčur je sredi minulega tedna v prostorih Doma Kokrške čete v Šenčurju odprlo že osmo razstavo ročnih del. Tokrat so se domačinom in številnim obiskovalcem (razstavo so zaprli v nedeljo zvečer, vse dneve pa so obiskovalcem stregli s šenčurskimi specialitetami) predstavili z oznako Rdeče na belem. Marjan Smrekar, ki mu v društvu pravijo kar umetniški vodja, je namreč izdelal znak društva (srca v srcu z rdečima nageljnom) na beli podlagi. Enak je zdaj tudi žig društva in druga oprema. Sicer pa so letošnjo razstavo, na kateri je sodelovalo kar 72 domačinov z ročnimi deli, pripravili po zamisli aranžerke Jane Strajnar. Na njej so z deli, ki so jih pripravljali že od novembra lani, sodelovali tudi člani turističnega podmladka; prek 70 jih je, mentorica pa je Milica Jesenovc. Posebnost na letošnji razstavi so bile tudi ljubiteljske dejavnosti (razstava metuljev, vodnih brošev, ribiški del...), značilnost pa izdelovanje copat iz Srednje vasi. Prava paša za oči pa so bili izdelki ročnih del s tečaja, ki ga je od novembra lani vodila Kristina Tušek. Prizadevne članice so med razstavo vse dneve skrbele, da so se obiskovalci lahko okrepčali s šenčurskimi specialitetami (godljo, budelnom, suhim mesom s hrenom...) - A. Z.

Priznanje za krajevno skupnost Podljubelj

Po pretvornikih je na vrsti telefonija

Podljubelj, 12. marca - Krajevna skupnost, ki je prav gotovo med najboljšimi v trziški občini in kjer so krajski s prostovoljnimi delom poskrbeli za prijetno okolje, je Podljubelj. Številnimi urami prostovoljnega dela so zgradili pet mostov, televizijske pretvornike, da imajo danes lahko televizijsko sliko v stanovanjih, obnovili so kamp, asphaltirali igrišča... Tako je med drugim zapisano v obrazložitvi za priznanje, ki ga je prejšnji petek dobila krajevna skupnost, predsedniku sveta Jožetu Hladniku ob navzočnosti predsednice občinske konference Socialistične zveze Tržič Marice Praprotnik pa ga je izročil predsednik RK Socialistične zveze Jože Smole.

Ko smo pred dnevi obiskali predsednika sveta Jožeta Hladnika na domu in se pogovarjali o delu in življenju v zadnjih nekaj letih ter o načrtih za letošnje leto, je med drugim omenil, da v teh dne, ko potekajo povsod priprave na volitve, v njihovi krajevni skupnosti ni posebnih pretresov. Poleg Socialistične zveze in ZK - Stranke demokratične preno ve imajo še kmečko zvezo. Vendar pa so na zboru volilcev našli skupni jezik v ugotovitvi, da mora ostati v krajevni skupnosti povezava, kot je bila doslej. Kakršne koli razprtije so izključene.

"Zavedamo se namreč, če ne bomo enotni in delovali skupaj vsega tistega, kar smo si in si še bomo zastavili, ne bomo mogli uresničiti. Po lanski akciji, ko smo končali izgradnjo televizijskih pretvornikov in dobili v stanovanja sliko na TV zaslon, nas čaka zdaj najprej telefonija. Če se ne bo kaj posebno zataknilo pri denarju, bi morala biti gotova v treh do štirih mesecih. Nekaj težav je trenutno še z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem zaradi soglasij posameznikov v krajevni skupnosti. Upam, da bomo to rešili do konca tega meseca in se potem takoj lotili izkopov in postavljanja drog." je odločno in samozavestno razlagal Jože Hladnik.

Jože Hladnik

Sicer pa Jože pozna ljudi oziroma celotno krajevno skupnost, zato ne gre dvomiti v njegovo trditve. Že v prejšnjem mandatu je bil predsednik komunalne komisije, zdaj pa se mu izteka štiriletni mandat predsednika sveta. Jeseni bodo izbirali novo vodstvo in pravi, da se še ni odločil. Pri gradnji pretvornikov je bil predsednik gradbenega odbora, zdaj pri telefoniji pa je tudi član tega odbora.

Avtomatska telefonska centrala za 160 priključkov je že postavljena. Zdj jih čaka le še skupna akcija...

"Telefoni bodo velika pridobitev. Centrala za 160 priključkov je že postavljena. Ko bo zazvonilo še 90 novih telefonov in bo sedanjih 60 prevezanih na novo centralo in omrežje, bo skoraj vsako gospodinjstvo v krajevni skupnosti imelo telefon. Čakajo pa nas tudi ceste. Veliko je bilo govora o avtobusnih postajališčih. Zdj smo se "preusmerili" na lokalno cesto. Pa tudi obljuba Živila Kranj, da bodo preuredili trgovino nismo pozabili. In radi bi, da bi Integralov avtobus vozil do Lajba, Turistično društvo pa se trudi, da bi zadostilo zahtevam po ureditvi kampa: žal pa jim primanjkuje denarja, da bi kamp, ki je odprt pravzaprav le dva poletna meseca, ogradili... Ob vsem tem pa bo tudi letos kar precej dela na vzdrževanju 15 kilometrov krajevni cest do visokogorskih kmetij. Imamo pa tudi dva kilometra makadama na lokalni cesti."

Še posebej je Jože pohvalil gasilce v krajevni skupnosti, ki so najštevilnejši in tudi med najboljšimi v občini. Skrbijo za vzgojo

Upajo, da bodo Živila Kranj izpolnila obljubo in preuredila sedanjo trgovino...

in preventivno dejavnost. Pred dnevi so na primer na vsa gospodinjstva naslovili pismo zaradi nevarnosti požarov in opozorili, kako se izogniti nevarnostim pred požarom. Trudijo se tudi v Turističnem društvu s prireditvami. Še posebej pa so v Podljubelju zadovoljni, da imajo v prenovljeni šoli spet štiri razrede. Prav šola je danes z učiteljicami Ahačičevo, Koširjevo in mentorico male sole, tista, ki ob prireditvah in proslavah pokriva kulturno dejavnost. Oživel pa je tudi podmladek kulturnega društva oziroma mladinska sekcija v njem. In organizacija Rdečega križa dosledno uresničuje svoj program. Kar pa zadeva športno dejavnost, se z njo ukvarjajo vsi po malem in tudi uspešni so v občinski odbojarski trim ligi. Nekaj zim je bilo sicer že brez snega, vendar so v Podljubelju tudi prireditelji smučarskih in sankarskih tekmovanj. Jedro sankarskega kluba pri TVD Partizanu Tržič je na primer prav iz Podljubelja. In Jože je na primer pri klubu tudi predsednik sekcije za navadne sani.

S proslavo in srečanjem v krajevni skupnosti obeležijo vsak pomembnejši dogodek. Tako sta Socialistična zveza in krajevna skupnost v soboto pripravili tudi proslavo ob dnevu žena. Tudi to je bil prijeten dogodek za krajske, ki so navajeni, da se vsake pomembnejše stvari lotijo s skupnimi močmi.

A. Zalar

Ribiška družina Domžale-Podobor Pšata

Še ena klofuta naravi

Cerklje, 12. marca - V Ribiški družini Domžale je zelo delaven Podobor Pšata na cerkljanskem območju pod Krvavcem, katerega predsednik je Gojo Kern iz Cerklj. Podobor gospodarji z osmimi gojitveni potoki in dolžini okrog 25 kilometrov, na svojem območju pa ima tudi tri ribnike in sicer v Lahovčah in dva v Češnjevku. 46 članov z enim mladincem šteje ta podobor in obveza vsakogar med letom je, da opravi tudi 15 delovnih ur. Lani so jih vsi skupaj opravili 1336, največ, za kar zaslužita pohvalo, pa sta jih naredila Janez Prosenec (218) in Marjan Zupan (151).

Ko so v začetku meseca na zboru članov podobora ocenjevali lansko delo in sprejemali letošnji program, je bilo največ kritik in ostrih pripomb na "klofute naravi", ki jih zadnje čase beležijo tudi ribiči na svojem območju. Poleg samovoljnih regulacij je značilen primer kršenja osnovnih pravil urejanja vodotokov nekdanja Območna vodna skupnost Ljubljana oziroma gospodarstva organizacija Hidrotehnik iz Mengša, ki, kot pravijo ribiči, ima svojevrsten monopol nad temi deli na njihovem območju.

Takole, brez pragov, določenih tolmunov... je Hidrotehnik opravil zaupano mu nalogo. Ribiči so uspeli, da bo zdaj moral napako popraviti...

Tipičen primer, kako ne bi smeli delati, je potok Doblje, ki je po končanem delu Hidrotehnik postal navaden kanal, širok nekako deset metrov, brez tolmuna.

V potoku Reka oziroma Brnik je bilo včasih polno "skrivališč" za ribe. Z regulacijo, ki še ni končana, bo ta, nekdanj z ribami bogat potok, kot kaže, postal navaden odtočni kanal...

nov, pragov oziroma skrivališč za ribe. Podobno se dogaja zdaj tudi s potokom Reka oziroma Brnik od vasi Nasovče do Most. Tolmuni, pragovi, skrivališča za ribe so izginili. Zelena obrežja so marsikje zamenjale betonske stene, na dnu potoka pa je samo še blato. Pa vendar sta bila tako Doblje kot Reka oziroma Brnik še do nedavnega dva, z ribami (potočna postrv) najbogatejša potoka, s katerima so ribiči-člani podobora skrbno gospodarili. Če ne bodo uspeli, odločeni pa so, da morajo in da je škodo treba popraviti, bosta ta dva potoka ostala zgolj mrtva, smrdljiva odtočna kanala.

Med ogledom območja, še posebej v kraju, kjer je Hidrotehnik bager delal kar v strugi, se mi je zastavilo vprašanje, kdo

pravzaprav opravlja nadzor med tovrstnimi deli in kdo nazadnje ugotavlja, ali so bila resnično opravljena po projektu. Menda soglasja za tovrstne regulacije daje tudi Zavod za ribištvo Ljubljana. Na prenekatero takšno soglasje, nad katerim se potem sklicuje (in skriva za njim) izvajalec, ki se naravnost samovoljno obnaša na terenu, imajo člani podobora Pšata resne pripombe. Pravijo, da bi si pred izdajo soglasij teren morali najprej ogledati, se posvetovati in šele potem določiti "pravila" urejanja. Kar pa zadeva nadzor, ko se dela izvajajo, pa bodo člani naslednje leto vstopali, da ga bodo opravljali sami, saj je "narava ob zadnjih regulacijah na njihovem območju dobila preveč klofut".

A. Zalar

Praznik

Kranj - V krajevni skupnosti Vodovodni stolp v Kranju bodo v četrtek in petek proslavljali letošnji krajevni praznik. V četrtek, 15. marca, bodo ob 17. uri v prostorih krajevne skupnosti odprli razstavo ročnih del (pletanja, kvačanja, slikarskih in drugih del). Razstava bo potem odprta tudi v petek od 9. do 17. ure. Organizatorji razstave vabijo vse, ki so pripravljene pokazati svoje izdelke na razstavi, da jih prinesejo v prostor krajevne skupnosti danes ali jutri (sreda) od 8. do 14. ure. Vse informacije dobite tudi po telefonu 21-281.

Osrednja proslava s kulturnim srečanjem ob krajevnem prazniku pa bo v petek, 16. marca, ob 18. uri v Domu JLA v Kranju. V programu bodo nastopili kvartet Zvonček, folklorna skupina in narodno zabavni ansambel Mari-ka.

A. Z.

Pomlad

Kropa - V Kropi vsako leto na predvečer sv. Gregorija - 11. marca proslavijo prihod pomladi. Praznujejo zmago nad zimo, luč nad temo. Ta dan so predniki - žebjarji praznovali, saj so bili še kako navezani na naravo. Zvečer, 11. marca, so vrgli luč v vodo, drugi dan pa so šli prihod pomladi praznovati Pod bošt. Bilo je rajanja in veselja starih in mladih. Veselili so se s ptiči, saj se po ljudskem verovanju na ta dan ptički ženijo.

Zdj Turistično društvo Kropa skrbi za ohranjanje tega običaja in tako vsako leto 11. marca priredijo spuščanje barč pred Kovškim muzejem v Kropi. Otroci se vse leto pripravljajo na ta večer, ko spustijo v vodo hiše, gradove, cerkvice, ladje... Tako je bilo v Kropi tudi v nedeljo po 18. uri.

A. Z.

Omejitve bančnih plasmajev so nestrokovne in krivične do dobrih bank

V času preživetja ves dan na preži

Kranj, 9. marca - "Banke po Sloveniji, med drugimi tudi naša, smo ustavile plasmaje, trenutno z najbolj restriktivnimi pristopi - v smislu 20 odstotnega znižanja - še nismo začeli terjati denar od gospodarstva, skušali bomo uporabiti vse možne metode, da bomo stanje razreševali z največjo stopnjo rizika, ki ga banka lahko prevzame. Seveda pa naj to ne izzzveni, kakor da sem obljubil vse rešitve, temveč da jih iščemo vsak dan, nihče naj ne pričakuje, da mu bomo za štirinajst dni naprej povedali nekaj zelo trdnega. Tega se je potrebno preprosto oprijeti, kvalitetnih trajnih rešitev ni moč iskati, ker gre za preživetje, je potrebno biti ves dan na preži in v vsakem trenutku poiskati rešitev," je dejal ZLATKO KAVČIČ, v.d. direktorja Gorenjske banke d.d. Kranj, v pogovoru o omejevanju bančnih plasmajev, ki pišejo črne dneve tudi gorenjskemu gospodarstvu.

"Že decembra ste s strahom napovedovali omejitve denarno-posojilne politike, zdaj so tu?"

"Zmeren optimizem je bil v tedanjih razmerah na mestu, toda, če si za las pogledal čez plot v jutrišnji dan, si se nehoti znašel v vrstah pesimistov, zavedam se, da sem govoril bolj kritično, kot je bilo tedaj potrebno, vendar zdaj seveda to prav nič ne pomaga. Omejitve denarno-posojilne politike so prišle z ukrepi, ki so strokovno popolnoma oporečni, saj so sprejeti na aktivni strani bančne bilance, torej pri plasmajih, v bančnem svetu in stroki pa se sposobnost banke regulira v odvisnosti od bančnih virov. V Jugoslaviji smo z novim bančnim zakonom začeli kar lepo postavljati merila, ki navajajo k pametnemu gospodarstvu in poenostavljeno pomenijo: če imaš denar ustrezne kvalitete, se lahko greš posel. Zdjaj pa lahko imaš ustrezen denar, vendar ga zaradi ukrepov ne moreš plasirati, omejitve so linearne, zato so bolj prizadele dobre kot slabe, manj špekulativne kot dobre gospodarje."

"Če bi bili ukrepi uvedeni selektivno?"

"Bi bila naša banka bistveno na boljšem, s stališča stroke z vso odgovornostjo trdim, da naša banka posluje s kvalitetnim denarjem, vsi plasmaji so pokriti z lastnim denarjem, s privarčevanimi sredstvi prebivalstva, z dolgoročno spojevnim denarjem, primarna emisija Narodne banke ima tako majhen delež, da ni omembe vreden. Seveda je vprašanje, kakšni so krediti in firme, ki jih imajo, tudi na Gorenjskem

Zlatko Kavčič

imamo probleme, toda to zdaj ni predmet ukrepov. Želimo, da Narodna banka pogleda vsako banko posebej in ji reče, ti si dobra, ti lahko še plasiraš, ti pa nimaš virov in ne smeš več. Res je, da zdaj to že priznava kot pravi pristop."

"Je možen brez sanacije bank?"

"Je, od 70 bank, ki so zdaj registrirane v Jugoslaviji, je vendar dobljen del zdravih in bi lahko normalno gospodariše, seveda pa je vprašanje slabih, tiste naj se ustavijo in sanirajo."

"Kakšne so na Gorenjskem posledice teh ukrepov?"

"Pravimo, da so nezakoniti, ker so uvedeni za nazaj, to jim tudi najbolj zamerimo. V naši banki smo 28. februarja dosegli prepisano raven, zaradi tega smo morali iz gospodarstva potegniti približno 120 milijonov dinarjev kreditov in tako dosegli raven 31. decembra 1989. Ocenjujemo, da je to skrajna meja možne realizacije, ki že povzroča probleme v gospodarstvu, zahteva Narodne ban-

ke, da moramo to raven znižati še za 20 odstotkov, za Gorenjsko pomeni 325 milijonov dinarjev, kar predstavlja tretjino vseh kratkoročnih kreditov ali skoraj ena in polkrat toliko, kot imamo izvoznih kreditov ali nekaj manj, kot imamo kreditov za pripravo izvoza. Skratka, če bi samo na tem področju realizirali ukrep, ti krediti pa predstavljajo 85 odstotkov vseh kratkoročnih plasmajev, bi umaknili podporo vitalnemu delu gorenjskega gospodarstva, odpovedali bi se jutrišnjemu dnevu, saj bi se ustavil izvoz, proizvodnja, ne bi šlo le za vprašanje osebnih dohodkov, temveč za vprašanje, se vrtilo stroji ali ne, bo do podjetja imela vhodne surovine ali ne, bo do realiziranih podpisani posli ali ne, skratka trgali se bodo produktivski tokovi, tako da si tega niti predstavljati ne znam. Poleg tega pa ni moč kreditov, ki smo jih dali za šest, deset let in se zdaj nahajajo v strojih, potegniti nazaj."

"Kaj vse to v tem trenutku pomeni za gorenjsko gospodarstvo?"

"Po podatkih SDK se blokada množijo, na današnji dan je blokiran 18 podjetij, v zadnjih 65 dneh jih je bilo blokiranih 60, tudi več kot 20 in 30 dni. Pri tem je posebej pomembno dejstvo, da se v tako težkih razmerah še kar lepo plačujejo prispevki, davki itd. in firme so v glavnem blokirane iz tega naslova, saj ne pravim, da drugih ni, vendar v glavnem zaradi tega."

"Kje so največja žarišča nelikvidnosti?"

"Zelo široko dimenzijo ima, najtežje pa so razmere v proizvodnji električnih strojev in

aparatur, v tekstilni industriji, v črni metalurgiji in v kovinski predelavi. Naštel sem torej velik del gorenjskega gospodarstva, dodam pa naj, da so problemi zelo veliki v turizmu, kjer je stvar popolnoma nelogična, saj je turizem sezonskega značaja, zdaj ima mrtvo sezono, če mu zdaj ne bomo pomagali, sezona ne bo pripravljena, postelje pa ima prodane, aranžmajske pogodbe podpisane. Turizem in kmetijstvo, tudi izvozna proizvodnja bi morala biti iz teh omejitev izvzeta, navsezadnje so to mednarodno sklenjeni posli."

"Koliko denarja bi gorenjsko gospodarstvo potrebovalo v tem trenutku, da bi se stvari normalno odvijale?"

"Zelo težko je to reči, ker se razmere spreminjajo iz dneva v dan, trgajo se finančni tokovi po Jugoslaviji, rekel bi, da 250 milijonov dinarjev, nemara se nisem veliko zmotil. Seveda se zavedam, da pokrivajo tudi tiste, ki denar samo potrebujejo, vprašanje pa je, ali je stopnja rizika še takšna, da bi banka denar plasirala, morda bi bil odgovor tudi ne, saj smo že prešli v fazo, ko vsakomur denarja ne damo več."

"Kakšen je vaš odnos do stečajev?"

"Mislimo, da stečajni bodo, vendar stečaj kar tako ni sprejemljiv, vsaka stvar, ki ni pripravljena, je slaba. Če je stečaj uveden zato, da se v podjetju napravi red, da se poveča produktivnost s pre zaposlovanjem in če nima špekulativnega namena, potem naj bo. Trudili se bomo, da jih bo čim manj, to pa ne pomeni, da jih ne bo."

M. Volčjak

Bo dinar spet padel

Vse bolj glasna so ugibanja, kaj se bo zgodilo s (konvertibilnim) dinarjem, saj pravijo, da je precenjen že za 40 odstotkov.

Naš vsakdan je poln strahu in negotovosti, če kaj, potem severnim sosedom zavidamo gotovost, ki jih spremlja tako rekoč od rojstva do smrti. Pri nas pa ne vemo niti, kakšna bo plača prihodnji mesec, kaj šele, kakšna bo odpravnina in podpora za brezposelnost, da ne govorimo o tem, kako vse bolj trepetamo za mir. Prav s kančkom gotovosti, ki jo je s konvertibilnim dinarjem vnesel premier Ante Marković, si lahko razlagamo porast njegove popularnosti, saj nas je odrešil vsaj ponorele dirke za inflacijo in borno plačo zdaj lahko razpotegnemo čez cel mesec, ni nam več treba že na plačilni dan teči k prekupčevalcu.

Vendar pa se je že po dobrih dveh mesecih znašel v precepu, saj se zastavlja vprašanje, bo uspel obdržati določeni tečaj, po katerem eno marko dobimo za sedem dinarjev, kar je poglavito orodje Markovičeve gospodarske reforme. Cene se namreč januarja in februarja še niso ustavile (marca naj bi se), beograjska denarna pipa tudi ni presahnila in zvezna vlada z ukrepanjem za nazaj skuša zakrpati denarno-posojilno politiko, kar seveda sproža hude proteste. Že po dobrih dveh mesecih je dinar precenjen, za najmanj 30, nekatere ocene pravijo, da celo za 40 odstotkov, zato izvozniki vse bolj glasno stokajo in terjajo dvig sidra pri tečaju dinarja, vestičke pa pravijo, da ljudje spet dinarje pridno pretapljajo v marke in jih spet spravljajo v nogavice.

Razmere se torej približujejo vrelišču, o čemer govorijo tudi vse pogostejša opozorila (tudi iz Narodne banke Jugoslavije), kako nevaren bi bil v tem trenutku padec dinarja, saj bi pri tečaju dvignjeno sidro postavilo pod vprašaj celotno reformo, Marković pa bi izgubil tako težko pridobljeno zaupanje. Če torej ne bomo krenili po stari poti in ponovno vstopili v krog, kar smo počeli v preteklih letih, preostane druga pot, ki vodi v zmanjšanje težkega bremena na plečih gospodarstva, zvezna vlada so je nakazala pri nedavnih znižanjih uvoznih dajatev. Seveda pa je ta pot, ki smo se ji tako dolgo izogibali, posuta s trnjem, za začetek bi bilo pametno v staro šaro vreči vsaj utvare, da temu ni tako.

M. Volčjak

Evropska turistična industrija pričakuje rekordno leto

Pri nas še vrsta vprašanj

Mesec marec za turistične države pomeni nekakšen prvi pregled načrtov za prihajajoče turistično leto. Tako se je minuli teden začela mednarodna turistična borza v Berlinu, v Radencih pa je bil seminar o turizmu.

Leto 1990 v turistični industriji nosi podnaslov - leto evropskega turizma. Prvi podatki, ki napovedujejo uspešno letošnja turističnega leta, so vsaj za večino svetovnih in evropskih turističnih držav optimistični, kajti večina držav na tem gospodarskem področju pričakuje nove rekorde. To pa bi težko trdili za jugoslovanski turizem, saj na ravni federacije ostajajo nerešena, za turizem pomembna vprašanja s področja davčnega sistema in davčne politike.

Naša država letos pričakuje od turizma 2,275 milijarde dolarjev zaslužka, če pa bi upoštevali celotni devizni prihodek, bi ta znašal približno 4 milijarde dolarjev. Letos naj bi v hotelih ponudili 3500 novih ležišč, novih naj bi bilo 1000 privezov v marinah, nekaj bo novih cestnih povezav, več skrbi pa naj bi namenili tudi okolju. Močno naj bi se zvišale kazni za onesnaževalce okolja, kupili naj bi več ladij za čiščenje morja, sproti pa naj bi turiste tudi obveščali o morebitnem cvetenju na posameznih delih Jadrana. Sicer pa smo v Jugoslaviji, po besedah zveznega sekretarja za ekonomske odnose s tujino Ferija Horvata, solidno pripravljani na prihajajočo sezono, saj so odpravljene nekaj let trajajoče težave pri preskrbi z živili, zagotovljen je denar za propagando, precej pa je tudi napredka na področju varstva okolja. Na berlinski borzi je Feri Horvat govoril tudi o dogodkih na Kosovu, ki so najbolj zanimali tuje novinarje. Zagotovil je, da je varnost tujih turistov v Jugoslaviji v celoti zagotovljena.

V. S.

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Novosti v brezcarinskih prodajalnah

Zvezni izvršni svet je prvega marca sprejel odlok, po katerem v brezcarinskih prodajalnah ne bo več mogoče prodajati blaga, katerega maloprodajna cena je višja od tisoč zahodnonemških mark. Zakon je sicer že začel veljati, vendar pa imajo trgovci še mesec dni časa, da razprodajo blago, ki ga imajo še v zalogi. Če jim to ne bo uspelo, ga bodo morali vrniti v tujino ali uvoziti. Že v tem mesecu pa menda brezcarinske prodajalne čakajo novi odloki, med drugimi tudi tisti, ki pomenijo nove obdavčitve in s tem predvsem cen blaga, kot so cigarete, alkoholne pijače in nakit.

V. S.

V kranjski Zvezdi omogočili delavcem beneficirano delovno dobo

Dvanajst za štirinajst mesecev

Kranj, 9. marca - Kranjski tekstilni tovarni Zvezda je republiška komisija Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja že odobrila predlog uveljavitve beneficirane delovne dobe za 55 delavk in delavcev, ki se jim bo dvanajst mesecev dela v tkalnici štelo za štirinajst mesecev. Poudariti velja, da se nanaša na vsa dela v predilnicah in tkalnicah, izzeti so so obratovodje in čistilke.

Kranjska Zvezda je tako prva slovenska tekstilna tovarna, ki bo zaposlenim omogočila uveljavitev beneficirane delovne dobe, nedvomno tudi po zaslugi sekretarja tovarne Alojza Omejca, ki je sodeloval pri priznanju beneficirane delovne dobe za tekstilce, kar je skupščina SPIZ sprejela lani, zdaj pa nemudoma pripravil vso potrebno dokumentacijo za njeno uveljavitev. Res pa je seveda tudi, v Zvezdi ne oklevajo pri plačilu prispevka, ki ga mora tovarna plačati za razdobje od 1. novembra 1984 naprej, medtem ko ga za nazaj, do 15. maja 1945, ni potrebno plačati. Povprašali smo nekaj delavk, vse so novosti vesele, ker je še povsem sveža, se odločile še niso.

Pavla Rakovec, privezovalka v tkalnici:

"V tkalnici delam že več kot trideset let, prihodnje leto bi šla v pokoj, zdaj lahko takoj. Vendar pa bi rada še delala nekaj časa, saj sin še študira, vsekakor pa se mi zdi prav, da so nam to priznali, mislim, da to zaslužimo."

Marija Barjakarič, administrativka v tkalnici:

"Osemnajst let sem v tkalnici delala na strojih, zaradi bolezni smo mi kasneje omogočili lažje delo, tedaj bi bila beneficirane delovne dobe še bolj vesela kot danes, mislim, da jo res zaslužena. V pokoj bi šla sredi prihodnjega leta, zdaj pa imam z beneficirano 36 let delovne dobe, odločila se še nisem."

Ana Golub, tkalka:

"Mislim, da tkalke to res zaslužimo, zlasti zaradi ropota. Prej sem na tkaljskih strojih delala v IBI-ju, zdaj v Zvezdi. Tu so mi že izračunali, da mi beneficiracija prinese 4,6 let delovne dobe in v pokoj bi lahko šla prihodnje leto, čakam še na papirje iz IBI-ja, če bom imela dovolj let, bom šla že zdaj."

M. V. Foto: F. Perdan

RAZPIS

VOLJČEVH NAGRAD IN PRIZNANJ V LETU 1990 ZA DOSEŽKE PRI OBVEŠČANJU V PODJETJIH

Na podlagi pravilnika o podeljevanju Voljčevih nagrad in priznanj razpisuje Društvo novinarjev Slovenije - Sekcija novinarjev v podjetjih: tri Voljčeve nagrade in pet Voljčevih priznanj za dosežke pri obveščanju v podjetjih

Predloge za Voljčeve nagrade in priznanja lahko posredujejo podjetja ali posamezniki, aktivni novinarji v podjetjih in izvršni svet sekcije novinarjev v podjetjih SR Slovenije pri DNS.

Predlog mora vsebovati poglobljene osebne in poklicne podatke o kandidatu ali skupini kandidatov, dela in naloge oz. funkcije, ki jo opravlja, ime podjetja ali ustanove, predlog, za katero vrsto nagrade ali priznanja kandidira ter utemeljitev na podlagi 5. in 6. člena Pravilnika o podeljevanju Voljčevih nagrad in priznanj za dosežke na področju obveščanja v podjetjih.

Predloge je treba poslati v treh izvodih na naslov Komisije za podeljevanje Voljčevih nagrad in priznanj, Društvo novinarjev Slovenije, Vošnjakova 8/VII, 61000 Ljubljana, najkasneje do 5. aprila 1990.

Po tem datumu komisija ne bo upoštevala ne zakasnelih predlogov ne dodatnega dokaznega gradiva.

Voljčeve nagrade in priznanja bodo podeljena hkrati s Tomšičevimi nagradami.

OBJAVLJA RAZPIS**ZA DODELITEV POSOJIL DELAVCEM IN DRUŽBENO PRAVNIM OSEBAM IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV VZAJEMNOSTI IN SREDSTEV SOLIDARNOSTI**

Na podlagi 3. člena Odloka o določitvi nalog, ki jih od 01. 01. 1990 začasno opravljajo organi samoupravnih interesnih skupnosti (Uradni vestnik Gorenjske št. 14/89) in 57. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj in posojil (Uradni vestnik Gorenjske št. 7/89) je Odbor za stanovanjsko gospodarstvo na seji dne 7. 3. 1990 sprejel razpis za dodelitev posojil delavcem in družbenopravnim osebam iz združenih sredstev vzajemnosti in sredstev solidarnosti.

I. SPLOŠNI RAZPISNI POGOJI

1. člen

- Razpisa se lahko udeležijo:
- Organizacije združenega dela, delovne skupnosti in stanovanjski skladi (v nadaljnjem besedilu: organizacije)
    - ki so sprejeli samoupravni sporazum o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Kranj in izpolnjujejo obveznosti, sprejete s tem sporazumom
    - ki začasno v skladu skupne porabe niso sposobni oblikovati dovolj sredstev, potrebnih za planiran obseg stanovanjske gradnje in združujejo sredstva solidarnosti za namene kreditiranja stanovanjske gradnje v občini Kranj in jim pristojni organ stanovanjskega gospodarstva, začasno, deloma ali v celoti odloži obveznosti združevanja sredstev.
    - Osnova je sanacijski program.
  - ki so sprejeli srednjeročne in letne plane kadrov ter plane stanovanjske gradnje, usklajene s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Kranj
  - ki so sprejele samoupravne splošne akte o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev, usklajene z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu, družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva ter s tem pravilnikom
  - ki imajo, skladno s samoupravnim splošnim aktom o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev, sprejeto prednostno listo upravičencev za dodelitev stanovanj
  - ki kupujejo, gradijo ali prenavljajo stanovanje v občini Kranj, ali kjer imajo svoje organizacijske oziroma delovne enote. V primeru, da razpoložljiva sredstva in ostali pogoji dopuščajo, se lahko odobri posojilo tudi organizacijam, ki ne izpolnjujejo tega pogoja
  - ki imajo zagotovljena sredstva za lastno udeležbo
  - ki so kreditno sposobni.
2. Delavci, delovni ljudje in občani ter njihove družine z nižjimi dohodki, ki nimajo ustreznega stanovanjskega vprašanja (v nadaljnjem besedilu: delavci) in so:
- mlade družine
  - mladi strokovnjaki
  - občani in družine, ki prvič ustrezno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje
  - družine z večjim številom otrok (trije ali več)
  - udeleženci NOV.

2. člen

Upravičenci za pridobitev posojil iz sredstev solidarnosti so organizacije, ki združujejo sredstva solidarnosti za namene kreditiranja stanovanjske gradnje v občini Kranj in prevzamejo obveznosti, da zagotovijo najmanj 50 % organizacijskega posebnega družbenega pomena pa najmanj 35 % lastnih sredstev za gradnjo, nakup ali prenovo družbenega stanovanja.

Tako pridobljeno družbeno stanovanje mora organizacija dodeliti svojim delavcem z nižjimi dohodki, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje za dodelitev solidarnostnega stanovanja, opredeljene v tem pravilniku.

Mlade družine, mladi strokovnjaki, občani in družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje ter družine z večjim številom otrok, lahko po tem razpisu pridobijo posojilo v višini največ 50 % vrednosti pripadajočega standardnega stanovanja, ki omogoča ali pomeni trajno rešitev stanovanjskega vprašanja.

3. člen

- Po razpisu se odobrijo posojila za naslednje namene in v višini:
- za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini v višini 6.000.000 din
  - za kreditiranje nakupa stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti 2.000.000 din
  - za kreditiranje gradnje in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti v višini 7.000.000 din
- Komisija za graditev in posojila lahko morebitna nerazdeljena sredstva po posameznih namenih prerazporedi.

II. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSOJIL ZA ORGANIZACIJE

4. člen

Lastna udeležba organizacije pri pridobitvi posojila iz sredstev solidarnosti znaša najmanj 50 % oziroma za organizacije posebnega družbenega pomena najmanj 35 % vrednosti pripadajočega standardnega stanovanja.

Posojilo iz sredstev solidarnosti je največ do 50 % oziroma 65 % vrednosti pripadajočega standardnega stanovanja.

Za lastno udeležbo organizacije šteje tudi posojilo, ki ga pridobi na podlagi veze stanovanjskih sredstev v banki in plačana lastna udeležba delavcev, če ni s posebnimi predpisi drugače določeno.

Osnova za izračun lastne udeležbe in zneska pripadajočega posojila je razmerje med povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v organizaciji v preteklem letu in med povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Če znaša povprečni mesečni dohodek na zaposlenega v organizaciji v preteklem letu, izražen v naslednjem % mesečnega dohodka zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu	Je posojilo izraženo v naslednjih % od cene stanovanja	
	organizacije	organizacije posebnega družbenega pomena
do 100 % (1.180 din)	50 %	65 %
do 130 % (1.534 din)	40 %	60 %
nad 130 % (1.534 din)	30 %	55 %

Ob dokončni realizaciji soinvestitorske ali druge kupne pogodbe se naredi dokončen obračun pripadajočega posojila iz sredstev solidarnosti. V primeru preveč izkoriščenega posojila zaradi sprememb v soinvestitorski ali kupni pogodbi, je upravičenec do posojila dolžan vrniti preveč izkoriščen znesek kot izredno odplačilo posojila.

5. člen

Organizacija predloži k vlogi za posojilo, poleg dokumentov, s katerimi se dokazuje pravica do stanovanjskega posojila in izpolnjevanje pogojev, zahtevanih v tem razpisu, še dokumente, ki jih banka zahteva za stanovanjska posojila organizacijam.

6. člen

Organizacija, ki je pridobila posojilo iz sredstev solidarnosti, mora pred pravno-močno odločbo o dodelitvi, predložiti izjavo, da bo stanovanje, kupljeno s temi sredstvi, dodeljeno skladno s splošnimi in posebnimi pogoji tega pravilnika.

Komisija za graditev in posojila v primeru, da se ugotovi, da je izjava iz prvega odstavka tega člena neresnična, zahteva vrnitev revalorizirane vrednosti prejetih sredstev.

7. člen

Organizacija, ki pridobi posojilo iz sredstev solidarnosti, ne more stanovanja, ki je bilo s tem posojilom kupljeno, do plačila posojila odsvajati, razen ob soglasju komisije za graditev in posojila.

8. člen

Doba vračanja posojila je za organizacije največ 10 let, vključujoč izjemne primere, opredeljene v 43. členu pravilnika.

Obrestna mera za posojila organizacijam za graditev, nakup in prenovo stanovanj, je 8 % letno. Posojilo se vrača v polletnih anuitetah.

Posojila se ne revalorizirajo, temveč pospešeno odplačujejo, tako da se polletno poveča anuiteta skladno z indeksom porasta osebnih dohodkov v SR Sloveniji.

III. POGOJI ZA PRIDOBITEV POSOJIL ZA DELAVCE

9. člen

Delavci lahko pridobijo posojilo iz sredstev solidarnosti za gradnjo, nakup in prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lastnini, če združujejo sredstva solidarnosti za namene kreditiranja v občini Kranj in izpolnjujejo pogoje, ki so:

- da imajo stalno bivališče v občini Kranj
  - da nimajo ustreznega standardnega stanovanja
  - da niso sami ali njihovi družinski člani lastniki primernega vsejivega stanovanja ali počitniške hiše, ki presega 50 m² uporabne tlorisne površine
  - da imajo zagotovljeno lastno udeležbo
  - da so sami ali njihovi zakonci lastniki nepremičnine oziroma pridobijo soglasje lastnika, če gre za prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše v družbeni lastnini
  - da imajo pri nakupu montažne hiše dokončano ploščo nad kletjo in pogodbo o nakupu montažne hiše
  - da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo do najmanj tretje gradbene faze, če gre za individualno oziroma združeno gradnjo
  - da imajo sklenjeno kupoprodajno pogodbo, če gre za nakup stanovanja, pri nakupu starih stanovanjskih enot od fizičnih oseb pa je pogoj, da prodajalec porabi kupnino, dobileno iz posojila, za nakup ali zidavo novih stanovanjskih površin
  - da ima veljavno gradbeno dovoljenje, če gre za gradnjo stanovanjske hiše ali potrdilo o priglasitvi gradbenih del, če gre za prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše in izvajajo dela skladno s temi dokumenti
  - da gradijo, prenavljajo ali kupujejo stanovanje ali stanovanjsko hišo v občini Kranj ali izven tega območja, če se bodo vozili na delo v občino Kranj z rednimi prevoznimi sredstvi.
- Da ima upravičenec zagotovljeno lastno udeležbo, se šteje:
- če ima zagotovljenih najmanj 20 % sredstev pri nakupu stanovanja v usmerjeni stanovanjski gradnji ali nakupu montažne hiše
  - če ima zagotovljenih najmanj 50 % delali nabavljenega materiala za prenovo; ne velja za prenovo starega mestnega jedra Kranja
  - če ima zgrajeno stanovanjsko hišo do tretje gradbene faze pri individualni gradnji.
- Lastna udeležba je privarčevani denar, dokazan s hranilno vlogo, namensko posojilo na privarčevana ali vezana sredstva v banki, material, vloženo delo in druga dokazljiva vlaganja.

10. člen

Najvišji možni znesek posojila, ki pripada upravičencu, je odvisen od razmerja med višino povprečnega mesečnega dohodka na člana njegove družine za zadnje tri mesece, v primerjavi z zadnjim znanim povprečnim mesečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega delavca v SR Sloveniji in se izračuna po naslednji lestvici:

Razmerje na člana družine/ OD v SR Sloveniji	Največji možni znesek		
	individualna gradnja, prenova	zadržna gradnja in prenova star. Kranja	nakup stanov. ali montažne hiše
do 50 % (1.942 din)	40 %	50 %	50 %
do 90 % (3.496 din)	35 %	40 %	45 %
do 130 % (5.050 din)	30 %	30 %	40 %
nad 130 % (5.050 din)	25 %	25 %	35 %

11. člen

Pri opredelitvi upravičencev do posojil iz sredstev solidarnosti se upoštevajo merila, ki so:

- za mlade družine se štejejo: mlada družina, kjer ni noben od staršev ni star več kot 30 let, mlada družina z vsaj enim otrokom, kjer noben od staršev ni star več kot 30 let, samohranilka ali samohranilec, ki ni stara ali ni star več kot 30 let;
- za občane in družine, ki prvič ustrezno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, se štejejo podnajemniki in sostanovalci ter občani, ki imajo precejšnjo stanovanjsko hišo na pripadajočo standardno površino. V primeru, da zasedajo družbeno stanovanje, morajo po pridobitvi lastnega stanovanja to stanovanje izprazniti.
- za mlade strokovnjake štejejo delavci, ki s svojim znanjem in sposobnostjo lahko največ pripomorejo k razvoju delovne organizacije, predvsem z visoko in višjo izobrazbo, in ki izpolnjujejo kriterije in merila organizacije za pridobitev tega naziva.
- za družine z večjim številom otrok štejejo družine s tremi ali več nepreskrbljenimi otroki, kjer sta oba zakonca zaposlena.

12. člen

Mlade družine, mladi strokovnjaki, občani in družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, družine z večjim številom otrok in borci NOV, so upravičene do pridobitve kredita iz sredstev solidarnosti po tem pravilniku, če se raven njihove socialne varnosti giblje do 130 % povprečnega osebnega dohodka na družinskega člana v SR Sloveniji.

Do posojila iz naslova vračila anuitet iz sredstev vzajemnosti so upravičene izključno kategorije prosilcev iz prvega odstavka tega člena, če raven njihovega dohodka na družinskega člana presega 130 % povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji in prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje ali prenavljajo stanovanje ali stanovanjsko hišo v okviru prenove starega mestnega jedra Kranja.

13. člen

Če je upravičenec ali njegov zakonec že dobil posojilo pri katerikoli stanovanjski skupnosti, se ta znesek valorizira z indeksi cene m² stanovanjske površine, ki jo je določilo stanovanjska skupnost občine Kranj v preteklih letih in se uporablja za izračun vrednosti pri dodelitvi posojil ter odšteje od zneska posojila.

Vsota vseh posojil za stanovanjsko enoto ne sme presežati maksimalne vsote vseh posojil, določene z družbenim dogovorom, ki ureja to področje v SR Sloveniji.

14. člen

- Pri prenovi se poleg obstoječih kriterijev upoštevata:
- potrebne obseg del in materialov kot za novogradnjo, tako da se ugotovi manjkajoče v primerjalnem odstotku
  - upošteva se faktor težavnosti:
    - revitalizacija starega mestnega jedra faktor 1,5
    - objekt, starejši od 40 let faktor 1,3
    - objekt, starejši od 15 let faktor 1,2
    - nov objekt (izdelava podstrešnega stanovanja) faktor 1,1
  - ne upoštevajo se vzdrževalna dela
- Kreditiranje prenove se upošteva pod pogojem, da se z njo poveča stanovanjska površina ali število stanovanjskih prostorov ali uporabi kvalitetnejša izvedba toplotnih izolacij oziroma racionalnejši sistem ogrevanja ter izboljša sanitarne razmere.

15. člen

Najdaljša doba vračanja posojila je:

- pri nakupu stanovanja ali montažne hiše ter prenovi starega mestnega jedra Kranja -20 let

- pri gradnji hiše in prenovah - 15 let.

Pri tem mesečna anuiteta ne sme biti nižja od povprečne stanarine v občini Kranj za povprečno stanovanje (58 m²). Obrestna mera je 8 % letno. Posojilo se vrača v mesečnih anuitetah. Posojila se ne revalorizirajo, temveč pospešeno odplačujejo, tako da se vsakih šest mesecev anuiteta povzraha na raven povprečne stanarine v občini Kranj. V primeru večjih sprememb se anuiteta lahko spremeni enkrat ali večkrat letno, kar odloči komisija za solidarnostna stanovanja, v skladu z gibanji stanarin.

Upravičenec do posojila lahko zaprosi za spremembo posojilnih pogojev, če se mu socialne ali druge razmere med plačevanjem bistveno poslabšajo. V nobenem primeru pa ne more biti doba vračanja posojila daljša od 20 let in obrestna mera nižja od 8 %.

IV. OSTALE DOLOČBE

16. člen

- Komisija za graditev in posojila ima pravico:
- da izloči prošnjo prosilca iz nadaljnje obravnave, če ugotovi, da je prosilec v prošnji za posojilo navedel neresnične podatke oziroma predložil neresnične dokumente
  - da zahteva vračilo celotnega dolga z obrestmi in stroški pred pogodbenim rokom
    - če posojilojemalec porabi posojilo nenamensko
    - če posojilojemalec ob roku ne plača zapadle anuitete
    - če posojilojemalec brez dovoljenja komisije za graditev in posojila odsvojno kreditirano nepremičnino
    - če banka ugotovi, da je posojilojemalec ob razpisu dal neresnične podatke.

17. člen

Osnova za izračun višine posojila je pri nakupu cena po prodajni oziroma soinvestitorski pogodbi, pri graditvi in prenovi pa 11.390 din za m² standardne stanovanjske površine, ki ne presega naslednjih normativov:

Številno članov	stanovanjska površina
1	32 m ²
2	45 m ²
3	55 m ²
4	70 m ²
5 in več	90 m ²

18. člen

Vsota vseh posojil oziroma že prejetih posojil se pri individualni gradnji in prenovah ugotavlja:

- posojila, odobrena v letih razpisa, se štejejo.
  - posojila, odobrena v letih pred razpisom, pa se valorizirajo, tako da se ugotovi, koliko m² stanovanjske površine bi se s temi posojili lahko zgradilo v letu odobritve posojil.
- V ta namen se uporabi cena m² stanovanjske površine, ki jo je določila vsako leto samoupravna stanovanjska skupnost in se upošteva za izračun predračunske vrednosti pri dodelitvi posojil.

19. člen

Posojilo se koristi v skladu z razpoložljivimi sredstvi vzajemnosti. Rok za sklenitev posojilne pogodbe je 31. 12. 1990. Po tem roku zapade Pravica do posojila. Rok za porabo posojila je 3 mesece po sklenitvi posojilne pogodbe. Po tem roku neporabljeni del posojila zapade.

20. člen

Pri vložitvi zahtevka za posojilo za nakup stanovanjske enote oziroma montažnega objekta, delavec predloži dokazila o zaključitvi finančne konstrukcije:

- potrdilo organizacije, da njen delavec v skladu s pravilnikom DO lahko zaprosi za posojilo iz sklada skupne porabe organizacije
- pogodba o nenamensko vezanih sredstvih na ime prosilca, zakonca ali staršev z v banki podpisano izjavo staršev, da so sredstva namenjena za stanovanjski objekt, ki je predmet kreditiranja
- sklepi o že odobrenih kreditih
- pogodba o namenskem varčevanju in druga dokazila o zagotovitvi plačila lastne udeležbe v višini 20 % in zaključitvi finančne konstrukcije.

Za lastna sredstva se štejejo gotovinska sredstva, namensko privarčevana sredstva ter namensko vezani depoziti, ki je bil osnova za odobritev kredita za objekt, za katerega prosi posojilo.

21. člen

Udeleženci razpisa morajo k vlogi za posojila na predpisanem obrazcu, ki ga dobijo pri LB TBG Kranj, Cesta JLA 1, priložiti:

a) organizacije:

- sklep organa o najetu in namenu porabe posojila in zagotovilo, da bodo vsako leto pri delitvi dohodka namenili ustrezna sredstva za odplačevanje posojila oziroma da bodo priliv stanovanjskih sredstev uporabili najprej za odplačilo zapadlih obveznosti po najetem kreditu
- sklep o določitvi pooblaščenih podpisnikov
- prodajno pogodbo pri nakupu stanovanja (rezervacija) ali soinvestitorsko pogodbo, overjeno na sodišču
- gradbeno dovoljenje za ustrezno dokumentacijo za gradnjo ali prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše oziroma potrdilo pristojnega organa občinske skupščine o priglasitvi in opisu del, obrazec LP.

b) delavci:

- prodajno pogodbo za nakup stanovanja (rezervacija) ali soinvestitorsko pogodbo, overjeno na sodišču
- gradbeno dovoljenje, pri gradnji prizidka pa še lokacijsko dovoljenje
- potrdilo pristojnega organa občinske skupščine o priglasitvi z opisom del, ki jih obsega prenova stanovanja oziroma stanovanjske hiše
- predračun stroškov stanovanja ali stanovanjske hiše
- zemljiškoknjižni izpisek, ki ne sme biti starejši od treh mesecev
- fotokopije posojilnih pogojev in depozitnih vlog za že odobrena posojila za objekt, za katerega prosi posojilo
- potrdilo o OD članov družine, za mesec december 1989, januar in februar 1990
- potrdilo o premoženjskem stanju oziroma dohodku iz tega premoženja
- potrdilo o stalnem bivališču v občini Kranj
- potrdilo o dohodkih, ki jih prejema družina poleg OD iz delovnega razmerja
- potrdilo o številu družinskih članov oziroma članov skupnega gospodinjstva, ki se bodo preselili v kreditirano stanovanje ali stanovanjsko hišo.

22. člen

Rezultati razpisa bodo razobešeni oziroma dostopni v prostorih: Upravne organizacije za družbeni razvoj, Poštna 1, DOMPLAN C. JLA 14 in LB - TBG - stanovanjsko komunalne naložbe. Prosilci posojila pa bodo obveščeni s posebnimi sklepi: oboje 15 dni po odločitvi pristojnega organa.

23. člen

Vse informacije in sprejemanje zahtevkov po tem razpisu opravlja LB-TBG Kranj, oddelek stanovanjsko komunalnih naložb, Cesta JLA 1, do 27. 3. 1990, vsak dan, razen sobote, od 9. do 16. ure.

Pravilnik o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj in posojil je bil objavljen v Uradnem vestniku Gorenjske št. 7/89. Komisija za graditev in posojila se pooblašča za odobravanje posojil po tem razpisu. O izidu natečaja bodo obveščeni vsi prosilci najkasneje v 15 dneh po seji komisije za graditev in posojila. Za določitev povprečnega mesečnega OD na zaposlenega v SR Sloveniji se upošteva poročila Zavoda SR Slovenije za statistiko za leto 1989, ko je znašal 1.180 din oziroma za mesec december (zadnji znan) 1989, ko je znašal 3.884,80 din.

Kaj se dogaja s kulturo v novi organizacijski obliki

UGOTAVLJANJE STANJA

Doslej ni bilo ravno vsakdanje, da smo se na kulturni strani časopisa pogovarjali s podpredsednikom občinskega izvršnega sveta. Po novi organiziranosti kulture, od novega leta naprej, pa takšni pogovori ne bodo več redkost, kajti po razpadu SIS-ovskega sistema, je kultura kot ena izmed tako imenovanih družbenih dejavnosti prišla neposredno pod državno upravo.

O tem kakšne so prve izkušnje nove organiziranosti, smo se pogovarjali z Amalijo Kavčič, podpredsednico kranjskega izvršnega sveta zadolženo za področje državne uprave in družbenih dejavnosti.

O uspehih in neuspehih SIS-ovskega sistema je bilo pri nas prelitih ničkoliko besed. Če je sistem glasno razburjal številne posredno in neposredno prizadete, je toliko bolj potihoma zapustil svoje mesto. Kot je znano, so družbene dejavnosti po 1. januarju prišle neposredno pod državno upravo. O tem ali je bil prestop resnično tehtno pripravljen ali pa so nas v spremembo, kot pri nas že tolikokrat doslej, preprosto vrgli brez predhodnih tehtnejših priprav, bomo razmišljali kdaj drugič. Tokrat smo želeli v pogovoru z enim od odgovornih vodilnih gorenjskih občinskih upravnih delavcev razjasniti predvsem prve izkušnje, ki jih je prinesel nov sistem.

Človek se kar ne more znebiti vtisa, da je SIS-ovski potop, kljub njegovi večni nedorečenosti, prišel nekako preko noči?

"Mislim, da je bil osnovni vzrok, da je republiški izvršni svet tako hitel s spremembami v tem, da ni bilo več pravega pregleda nad družbenimi dejavnostmi, torej tudi nad kulturo. SIS-i so bili popolnoma avtonomni, po drugi strani pa naj bi bili izvršni sveti za vse odgovorni, niso pa imeli nobene resnične možnosti odločanja. Javna tajna so bile govorice o dveh vladah."

Je možno reči, da je znotraj tega kultura potegnila najkrajši konec?

"Težko bi rekli kaj takšnega. Skupna poraba se je vseskozi omejevala, še posebej padec finančnih injekcij beležimo v

Do kdaj koncerti v Kranju v nemogočih razmerah? (Na sliki MPZ Iskra med vajo) Foto: F. Perdan

osemdesetih letih. Če pa me med vrsticami sprašujete o tem, kako bo z denarjem za kulturo v novi organiziranosti, moram kar naravnost povedati, da denarja ne bo nič več."

Mar ga ni bilo konkretno v Kranju že sedaj sila malo?

"Ob tem je verjetno potrebno spomniti, da je bil prenovljen grad Kieselstein, Prešernovo gledališče, urejamo možnosti za Zgodovinski arhiv v Pavšlerjevi hiši. Kultura je bila v Kranju ustrezno zastopana v sredstvih skupne porabe, tako ne bi mogla reči, da je bila prikrajšana. V prihodnosti bo zaradi pomanjkanja denarja vprašljiva tudi nadaljnja profesionalizacija Prešernovega gledališča, če pa sem prej omenila Kieselstein, velja reči, da gre do stvari v smeri, da se iz njega izselijo pisarne in bo grad v celoti namenjen aktivnostim."

Kakšne so pravzaprav spremembe nove organiziranosti?

"Preden bodo izvršni sveti res dobili vpogled v stanje, bo minilo še nekaj časa. Najprej bo potrebno zagotoviti golo

preživetje delavcem izvajalcem. Tudi na področju kulture smo pripravili poseben devetlanski odbor, na katerega smo prenesli operativne pristojnosti. Gre za kombinacijo ljudi iz vodstva razpuščene kulturne skupščine in predstavnikov kulturnih delavcev. Namenoma smo jim dali malo več pristojnosti, odločeni smo tudi, da bomo pred odločanjem v izvršnem svetu predhodno dobili stališča odbora za kulturo. Verjetno pa bo lažje tudi zaradi novih skupščin in stalnih delegatov."

Za konec še eno od večno odprtih vprašanj - kdaj lahko v Kranju pričakujemo novo koncertno dvorano?

"Za novogradnjo ni denarja, tudi na Planini, kjer je bil planiran kulturni center, je ostalo samo pri rezervaciji prostora. Vedno bolj se kaže kot edina realna možnost adaptacija sedanje koncertne dvorane v Delavskem domu."

V. B.

Z amaterskega odra

MLADI PREDSTAVILI FARSO ČUDEŽ

Trboje - Čeprav je dramska skupina KUD Simon Jenko še mlada - tako po starosti njenih članov, kot tudi po dramskem delovanju, pa se že lahko ponašajo z vrsto gledaliških izkušenj. Skupinica mladih igralcev, večinoma gre za srednješolce, je pred kratkim skupaj z režiserko Bredo Rovšek postavila na oder farso madžarskega dramatika Schwjde Györgyja Čudež.

Dramsko dogajanje je seveda sedanost, vendar pa je bilo potrebno besedilo nekoliko dopolniti in prilagoditi. Gre za splošni problem malega človeka, kadar se znajde v pesti birokracije, tokrat je mišljena seveda v socialistični državi. Dramski zasnovi ne manjka komičnih učinkov in tudi ne satiričnih osti. Režiserka Rovškova je bila srečne roke tudi pri izbiri glasbe, saj songi Franca Milčinskega - Ježka domala učinkujejo, kot bi nastali prav za to predstavo.

Trboje - Zaključni prizor iz Čudeža v izvedbi dramske skupine KUD Simon Jenko Trboje. Foto: L.M.

Mlada igralska skupina deluje na odru dvooolj homogeno. Vsa teža odrskega dogajanja je sicer osredotočena na glavnega igralca Janka Stareta, ki vsekakor izstopa v vlogi slepega oziroma videčega Vencla, uspešno pa mu stoji ob strani Andreja Rekar v vlogi njegove žene Veronike. Vsa ostala igralska skupina je ne glede na igralsko neizbrusenost prispevala k nastanku predstave, ki ji ne manjka mladostne svežine in iskrenega prizadevanja za nastanek dobre predstave.

Ob tem pa ne kaže obiti tudi pogojev, v katerih dela trbojska dramska skupina. Sami so naredili sceno, zamislili si jo je Saša Kump, in nadvse so zadovoljni, ker je dvorana končno dobila dovolj dobra okna, da imajo lahko kakšno vajo tudi v dvorani, ne da bi vsakič tvegali prehlad. Doslej so največkrat vadili kar na trbojski osnovni šoli. Kljub skromnim pogojem pa vztrajno delajo naprej, dobili so celo otroško dramsko skupino, ki se je z Modro vrtnico pod režijskim vodstvom Andreje Rekar uvrstila na bližnje srečanje gorenjskih otroških dramskih skupin. Maja pa bodo s kulturnim tednom in celo vrsto prireditev proslavili stotnico šole in jubilej KUD Simon Jenko.

Lea Mencinger

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši je odprta razstava risb, slik, grafik in kolažev slikarke *Vide Stemberger*. V galeriji Mestne hiše razstavlja slike, grafike in plastike koroški akad. slikar *Valentin Oman*.

V prostorih Gorenjskega muzeja, Tavčarjeva 43, je na ogled razstava del akad. slikarke *Zdenke Golob*.

TRBOJE - Lutkovno gledališče Papilu iz Kopra gostuje v četrtek, 15. marca, ob 18.30 v dvorani v Trbojah z dvema igricama - *Kraljična na zrnju graha in Zrcalce*.

BLEJ - V galeriji Mozaik, Almira grad Grimšče, je na ogled razstava slik akad. slikarja *Janeza Kneza*.

RADOVLJICA - V spodnji dvoranci radovljiške knjižnice bo danes, v torek, ob 19.30 Jože Mihelič ob diapozitivih predaval o *Triglavskem narodnem parku*.

V galeriji Šivčeve hiše bodo v petek, 16. marca, ob 18. uri odprli razstavo plastik v žgani glini akad. slikarja *Izidorja Urbančiča*.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji ZKO - Knjižnica razstavlja akad. slikarke *Urša Zajdela - Hrvat*.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB razstavlja akad. slikar *Janez Kovačič*.

V Kurmikovi hiši je na ogled razstava likovnih del slikarja *Norberta K. Grčarja*.

NOREC IN NUNA

Kranj - Jutri, v sredo, 14. marca, bo ob 20. uri v kranjskem Carniumu nastop eksperimentalnega gledališča Teater Ante Portas. Nastopili bodo s slovensko praiizvedbo drame poljskega avtorja S. I. Witkiewicza *Norec in nuna*. Gre za čutno in hkrati trpečo ljubezen za zidovi sanatorija za duševno bolne. Predstavo je režiral Iztok Alidič, igrajo pa Damjan Perne, Irena Oman, Kondi Pižorn, Bojan Bešter, Branka Borisavljevič, Janez Cankar, Marjan Kristanc, Dare Zupan, Helena Arh. Organizatorji predstave prosijo vse gledalce, da pridejo zaradi posebnega pristopa ob vhodu na predstavo deset minut pred napovedano uro.

LUTKOVNI ČETRTEK

Kranj - V gradu Kieselstein bodo ta četrtek, 15. marca, ob 17. uri, spet gostovale lutke. V okviru tretje lutkovne predstave spomladanskega dela abonmaja bo nastopilo Lutkovno gledališče Papilu iz Kopra in sicer kar z dvema lutkovnima predstavama: najprej *Kraljična na zrnju graha in za zaključek še z Zrcalcem*.

L. M.

KONCERT KLAVIRSKEGA TRIA

Kranj - V dvorani kranjske Glasbene šole bo v okviru koncertne sezone v četrtek, 15. marca, ob 19.30 nastopil klavirski trio Arcadia. Ansambel, ki ga sestavljajo Rainer Gepp (klavir), Gorjan Košuta (violina) in Miloš Mlejnik (violončelo) je bil ustanovljen med študijem teh glasbenikov na Glasbeni akademiji v Kölnu, umetniki pa so kasneje skupaj nastopali po različnih evropskih deželah in v ZDA.

Kranj - Danes ob 12. uri bo v Delavskem domu premiera gledališke predstave *Lahko noč, hudoba* avtorice in režiserke Vike Grobovšek. Predstavo je pripravila dramska skupina Raglje osnovne šole France Prešeren Kranj. Glasbo je napisal Marko Kavčič, koreografinja je Darja Križnar, kostimi in scena pa so delo Mojce Osojnik. - Foto: F. Perdan

SEJALEC V ŽIREH

Žiri - V galeriji Svobode bodo jutri, v sredo, 14. marca, ob 18. uri predstavili 10. številko literarnega zbornika *Sejalec*, ki ga izdaja ZKO Škofja Loka. Na prireditvi bo nastopila tudi komorna skupina prof. Tomaža Lorenca iz srednje glasbene šole v Ljubljani. Besedila literarnih prispevkov iz *Sejalca* pa bodo brali Marija Lebar, Jure Franko in Marko Črtalič.

M. Č.

FILMSKO GLEDALIŠČE

Kranj - Tretji film v okviru pomladanskega ciklusa Filmskega gledališča, v kinu Center ta četrtek in petek, bo jugoslovanski film *Kuduz*. Film temelji na resnični zgodbi iz življenja malega, navadnega človeka. *Kuduz* je preprost delavec, razen elementarnega preživljanja nima večjih ciljev ali idealov, polen najosnovnejše človeške potrebe po dajanju in sprejemanju ljubezni. Po scenariju Abdulaha Sidrana je film, ki sodi med najnovejše velike stvaritve bosansko-hercegovske kinematografije, režiral Ademir Kenović, ki je sodeloval tudi pri nastanku scenarija. Kopija filma ni podnaslovljena.

L. M.

INDIANA JONES IN ZADNJI KRIŽARSKI POHOD

Gl. vloge: Harrison Ford, Sean Connery, Režija: Steven Spielberg

Ob premieri tretjega dela *Indiana Jonesa*, se je Spielberg gledalcem opravičil zaradi prekomerne krutosti drugega dela in pristavil, da je v tretjem delu »grobosti« neprimerno manj, ter da ga je posnel v duhu izvirnika, t.j. prvega dela. S to spretno propagandno potezo Spielberg meri in računa predvsem na novo generacijo gledalcev, ki se je pojavila v desetih letih, kolikor je minilo od nastanka prvega dela *Indiana Jonesa*.

Bolj, ko postaja Spielberg starejši, bolj se starostna meja njegovih gledalcev spušča. Uvodne sekvence, ki prikazujejo mladega *Indiana*, kot skavta, ki si pridobi svojo vizualno identiteto (bič, klobuk, ponošena usnjena jakna, še celo brazgotina na obrazu) so namenjene predvsem mladim gledalcem. Za starejše pa je poskrbljeno s freudovsko naravnanim odnosom med očetom in sinom *Jones*, kot tudi z malce nasilno vpeljavo samega *Adolfa Hitlerja*, v katerega *Indiana* lahko samo nejeverno in preplašeno boljci. Kljub temu da *Indiana* v nadaljevanju filma Nemce neusmiljeno tolče, se da Spielbergovo fascinacijo z nemško tehnologijo, disciplino, z njihovim karizmatičnim voditeljem, pa tudi nacizmom samim, nedvoumno razbrati. Infantilnost in intelektualnost sta se še enkrat spojila na edinstven, Spielbergov način.

Nekoliko pa moti preveč direktno določanje porekla in otroštva *Indiana Jonesa*. Če se nam je v prvem delu prikazoval kot natančno odmerjena mozaična osebnost, sestavljena iz številnih hollywoodskih paradnih žanrov (pustolovski, kriminal, westernov, vojaških, hororjev, melodram...), formirana z lucidno postmodernistično alkemijo, po receptu od vsakega po nekaj, se potem v tretjem delu vsebinsko ta mit sesuje, ostane le forma (akcija). Tudi *Indiana* je bil nekoč majhen, odrasčal je v takem in takem okolju, imel je očeta (najverjetneje tudi mater), že v mladosti se je zanimal za arheologijo... skratka, nobene skrivnosti več.

Indiana Jones tako preneha biti junak par excellence, junak junakov, temveč le junak kot vsi drugi. Najde svojo identiteto, izgubi pa tisto svojo magično nadfilmsko, česar še noben junak ni imel pred njim.

V tovrstnih glomaznih in temeljnih razmerjih izpade tudi Sveti graal zgolj kot navadna igrača, motiv za katerim se sicer spleča poditi, nima pa nobene pretirane vsebinske teže. Čisti *McGuffin*, kot bi rekel Hitchcock.

Z. S.

Glasbena šola Tržič ali

V španoviji še pes crka

Vrsto racionalizacij ima za seboj že tržiška občina v svojem šolstvu in ena od teh je tudi združenje glasbene šole z osnovno šolo heroja Grajzerja v začetku sedemdesetih let. Zakaj pa ne bi bil en direktor za obe šoli, ena administracija, eno računovodstvo?! Ni si treba beliti glave, koga postaviti za direktorja, ko stari odide. Glavno je, da so učilnice, instrumenti, učitelji glasbe in enega od njih se zadolži za vodjo, da drži zvezo s šolo na drugi strani vode in brega. Kaj bi pa še radi? Tudi pol snažilke jim priznajo.

Nekaj časa je šlo. Učenci so se vpisovali, prihajali, učitelji so z njimi vadili, redki boljši so odhajali na srednje glasbene šole. Če se je ukinil kakšen oddelek, kot na primer godal, ker ni bilo profesorja in se ga pač na prvi poziv ni dalo dobiti, ni nikogar skrbelo. Morda posamezni profesorji, ki so se vendarle zavedali, da bi morala glasbena šola dajati kader tak, kot ga zahteva vsak simfonični orkester. No, tržiška glasbena šola danes še zdaleč ne odgovarja tem zahtevam.

Da so tu težave, občutijo posamezni učenci, zavedajo se jih profesorji, ki pa praktično ne morejo nič narediti. Sicer se pa navzven vse skupaj ne vidi. Vidi se le razbito steklo na vhodnih vratih, zanemarjena zunanost, iz notranjosti veje hlad, povsod je čuti eno samo apatičnost. Torej, vse prej kot prijazna hiša kulture.

Končno se je le našel eden od delavcev glasbene šole, ki hoče prekiniti s takšno prakso,

težavnejše kadrovske strukture in primernejše prostorske pogoje.

To bi se zdelo normalno vsakemu, ki vsaj malo pozna delo glasbenih šol. Toda v Tržiču ne mislijo tako. Osamosvojitve glasbene šole je tržiški izvršni svet obravnaval na svoji predzadnji seji, vendar je članom že vnaprej ponudil sklep, da je izvršni svet proti osamosvojitvi glasbene šole, kajti to je povsem v nasprotju z usmeritvami občinske skupščine in izvršnega sveta. Predstavnikov glasbene šole na sejo niti vabili niso. (Po naključju je vodja glasbene šole za sejo izvedel, prišel nepovabljen, a zaradi že vnaprejšnjega odklanjanja vsega, sejo demonstrativno zapustil.) Nič niso pomagale pripombe nekaterih drugače mislečih članov izvršnega sveta, ki se vendarle zavedajo, da prihaja nov čas, prevet s podjetniškim duhom, ki tudi šol ne bo obšel in bodo manjše, fleksibilne enote veliko bolj perspektivne od velikih centraliziranih gnot. In če dodamo temu še dejstvo, da je kup mladih, izobraženih glasbenikov, ki čakajo na prvo zaposlitev, v glasbeni šoli pa učence odganjajo, ker nimajo učiteljev, nimajo prostorov. In mladi imajo toliko idej pa tudi volje ideje uresničiti, če bi jim le dali možnost.

Izvršni svet skupščine občine Tržič k predlogu za osamosvojitve glasbene šole na koncu razprave ni sprejel nobenega stališča, ampak zahteval, da se pripravi elaborat o utemeljenosti osamosvojitve glasbene šole, iz katerega bo razvidno, kateri so razlogi, ki onemogočajo normalno delovanje glasbene šole, kaj bi se z osamosvojitvijo pridobilo, dodan pa naj bo tudi okvirni program šole. Vseeno pa je izvršni svet v svojem sklepu še enkrat ugotovil, da so te aktivnosti v nasprotju s stališči zborov skupščine občine in izvršnega sveta glede racionalnega organiziranja servisnih del, ki so potrebna za izvajanje teh majhnih institucij s področja izobraževanja.

Prav, naj gre po pravilih, bi rekel človek, a brez vsakega elaborata vsak Tržičan lahko ugotovi, samo če pogleda vhod v svojo glasbeno šolo, da je tu že dolga leta nekaj hudo narobe in da vsaka sprememba lahko pomaga le na bolje. Na slabše zagotovo ne! Izvršniki, spomnite se samo na stari slovenski rek, da v španoviji še pes crkne. Pri vas je glasbena šola za to lep primer.

D. Dolenc

V kranjskem sindikatu razmišljajo podjetniško

V delavskem domu sindikalna trgovina?

Kranj, 12. marca - Tolikokrat zasmehovano delo sindikatov pri nabavi ozimnice za delavce postaja v socialno betežnih časih vse bolj pomembno in nujno. Vse pogosteje se sindikalni aktivisti prelevijo v trgovce, posrednike, ki iščejo poceni meso, jabolka, oblačila. Zakaj pa ne, če s tem lahko pomagajo sodelavcem?

Res pa je, da takšno početje sindikaliste v podjetjih kot ne-profesionalce zelo obremenjuje in da (tudi) zato morda včasih nekoliko zanemarjajo svoje poglavito poslanstvo. V kranjskem sindikatu razmišljajo, da bi to breme prevzeli na svoja ramena. Prepričani so namreč, da bo moral občinski sindikat v prihodnosti poleg članarine služiti tudi s podjetniškimi posli, ko so, denimo, vzajemna pomoč, pravna pomoč in sindikalna trgovina.

Kranjski sindikat ima v tem pogledu pomembno prednost, njegova je stavba delavskega doma, v kateri vsi prostori niso najbolje izkoriščeni. Ob tem, ko načrtujejo preureditev in boljše vnovčitev razsežnih kletnih prostorov, se naravnost ponuja zamisel, da bi del kleti namenili za sindikalno trgovino, diskont ali kakorkoli že se bo imenovalo. Projekt bo treba še temeljito pretehtati in doreči, osnovno vodilo pri tem pa naj bo, kot so prejšnji teden

menili člani predsedstva občinskega sveta, tole: ne roba slabše kakovosti, ampak cenejša kot v katerikoli drugi kranjski trgovini, z boljšimi plačilnimi pogoji!

Kot rečeno, podrobnejšega projekta še ni. Konkretizacija bo najbrž odvisna tudi od pravnih vzlovov. Gotovo pa si trgovine, v kateri bi s sindikalno izkaznico lahko kupovali dobro in najceneje, želijo tako obubožani člani sindikata kot sindikalni aktivisti v podjetjih. Zanimivi zamisli na pot le rahel opomin, naj tudi občinske sindikaliste podjetniški zanos ne premami tako zelo, da bi morda pozabili na svoje osnovno poslanstvo.

H. Jelovčan

Zgolj sprememba kriterijev ali tudi imena?

Kako dolgo še Titove štipendije?

Kranj, 12. marca - Med različnimi oblikami družbenih štipendij, ki se napajajo iz 0,5-odstotnega prispevka delavcev, so bile dolga leta najuglednejše in najvišje, hkrati pa tudi najredkejše, Titove štipendije. Kandidati, ki so se smeli potegovati zanje, so sloveli kot nadpovprečni študentje, značilen pogoj za kandidaturo, katere predlagatelj je bila družbenopolitična organizacija, pa je bilo družbenopolitično udejstvovanje.

Z uradno priznanim političnim pluralizmom in ustanovitvi tudi ideološko različno usmerjenih strank se je skupščina Titovega sklada naenkrat znašla pred neprijetno zagoto, kako naprej, saj je očitno, da po starem, ko je imela "kronsko" odločitev pri izbiri kandidatov ZSMS, ne more več naprej.

Vprašljivi sta postali dve stvari. Prvič kriteriji za podeljevanje Titovih štipendij in drugič samo ime štipendije.

Kakšno družbenopolitično udejstvovanje bo pri izbiri kan-

didatov poslej prišlo v poštev, v kateri politični stranki bo kandidat smel delati, v kateri ne? Ali pa bo isti ključ veljal za vse stranke?

Če že, kar bi bilo gotovo najbolj pošteno, potem je tu vprašanje Titovega imena. Njegovo ime bržčas ne gre skupaj s krščanskimi demokrati pa še s katero drugo novo stranko na slovenskem političnem nebu gotovo tudi ne.

Ponuja se misel, da bi Titove štipendije preprosto ukinili, saj obstaja podobna vrsta štipendij iz združenih sredstev, to je šti-

pendija za nadarjene. Vendar gre pri slednji bolj za pomoč mladim raziskovalcem, medtem ko je Titova specifično namenjena prav mladim, ki se družbenopolitično udeležujejo in ki jih naše pluralistično politično življenje vsekakor tudi potrebuje. A glede na to, da je fond Titovih štipendij zelo omejen (v kranjski občini, denimo, je so na voljo le štiri Titove štipendije), bi se - čeprav bi bil politični pluralizem v kriterijih priznan - najbrž hitro pojavil medstrankarski spor, saj štipendij za kandidate vseh strank ne bi bilo dovolj.

Skratka, čeprav je vse skupaj rahlo komično, gre za občutljiva vprašanja, ki jih bo morala skupščina Titovega sklada čimprej razvozlati.

H. Jelovčan

Delavke Odeje so praznovalle 8. marec

Namesto daril razstava ročnih del

Škofja Loka, 12. marca - Časi evforičnega praznovanja 8. marca so nezadržno mimo za vse večne čase. Zenske sicer še vedno spoštujejo svoj praznik, vendar ga ne praznujejo več na ves glas in z bogatimi darili. Iz škofjeloške tovarne Odeja, kjer imajo moških le za vzorec, so nas v četrtek povabile, naj pridemo pogledat, kaj so pripravile.

»Praznujemo brez daril.« je takoj povedala predsednica sindikata Meta Mezek. »Lani smo namenile nekaj denarja za inkubator v kranjski porodnišnici, letos pa za ginekološki oddelek jeseniške bolnišnice. Sebi smo današnji delavnik razpolovile, tisto, kar bi vam posebej rada povedala in pokazala, pa je razstava ročnih del, ki smo jo postavile v proizvodni dvorani. Pobudo zanj je dala predsednica ZSMS Irena Kožuh. Odzvalo se je približno dvajset sodelavk, ki so pokazale, kaj v prostem času delajo doma: vezejo, kva-

čajo, klekljajo, šivajo, pletejo...«

Priročna razstavišče so resnično lepo uredile. Videti je bilo obilo prtov, gobelinov, pletenin, igrač, celo umetelno poslikani kozarci so bili zraven pa vabljiva torta in piškoti.

»Sama sem za razstavo prišpevala gobelin, ki sem ga izdelala že pred časom.« je povedala Tilka Likar. »Izvezla sem precej gobelinov, zdaj pa več pletem. Zamisel o razstavi se mi zdi dobra, tudi sama razstava mi je všeč. Pred nekaj leti smo nekaj podobnega že imele. Kdo bi si mislil, kaj vse ženske delajo doma, koliko lepih stvari znajo, kakšni skriti talenti so! Prav je, da nekaj tega pokažejo. Dan žena se mi zdi za to primeren čas.«

H. Jelovčan
Foto: F. Perdan

FERROIMPEX A-9162 STRAU 72

- vse vrste PC kompatibilnih računalnikov 286, 386
- tiskalniki, ploterji in vsa dodatna periferna oprema
- Telefaxi MURATA M-5 DEM 1.490

SPET V PRODAJI!
 PVC-CISTERNE ZA KURILNO OLJE
 1.000 l / 1.500 l / 2.000 l

- garancija 12 mesecev
- servis v Ljubljani
- govorimo slovensko
- 15 km od Ljubelja v smeri Celovca
- delovni čas od 8. do 12. ure in od 13. do 17. ure

●informacije po telefonu 9943 — 4227 — 3880 — 0

DAROV NARAVE

Zdravilna zelišča

Ne le zato, ker so danes zdravila draga in jih je celo že težko dobiti, tudi zato, ker je vračanje k naravi edina prava pot, smo vam drage bralke in spoštovani bralci Gorenjskega glasa to pomlad pripravili prilogo, v kateri smo zbrali opise in učinke najpomembnejših zdravilnih zelišč. No, morda so katera še pomembnejša od izbranih, vendar naš izbor prinaša zeli, ki so med nami najbolj v vsakodnevni rabi. Opisali smo jih, povedali vse, kar se nam je zdelo, da je potrebno, tudi nekaj risb smo dodali, vendar, če hočete spoznati novo zdravilno zelišče, je najbolje, da povprašate o njem nekoga, ki to zelišče dobro pozna. Včasih so med dvema zeliščema tako majhne razlike, da se kaj hitro pomotimo. Ne, da bi se zdaj zaradi nepoznavanja in rabe napačne zeli zastrupili, dovolj je že to, da nam uporabljena zeli ni pomagala in lahko celo izgubimo zaupanje v zdravilnost neke rastline. Zato bodimo pri tem res pazljivi in posebej pozorni na čas, kdaj se kaj nabira. Če rastlina ni nabrana v pravem času, ne zdravi. Tako je upadlo zaupanje na primer v borovničevo listje pri sladkornih bolnikih, ker jih niso "ujeli" v ravno pravem času.

Opozoriti vas moramo tudi, da so zdravilne rastline po svoji učinkovitosti močnejše, če rasejo na divje, ne pa vzgojene na vrtovih. In ne nabirajte zdravilnih zelišč na njivah in travnikih, ki so gnojeni z umetnimi gnojili. Učinek takih rastlin je lahko celo nasproten. Zato pojdemo po zdravilna zelišča čim višje, v hribe.

Pazite tudi, da bodo rastline čiste, ne pa umazane in prašne. Zlasti je treba na to paziti pri rastlinah, ki jih pred uporabo ne smemo prekuhati, in pri tistih, ki se polagajo na rane. Tu je čistost prvi pogoj za uspeh. Stari poznavalci zdravilnih zelišč vedo povedati, da je z umazanimi zdravilnimi zelišči že marsikdo dobil zastrupljenje ali krčno odrevenelost. Natančno se je treba držati tudi količin in posameznih nasvetov pri zeliščih: vsi so preizkušeni. Nasvete smo vzeli iz knjizice Domača lekarna in zdravilna zelišča, ki je pred zadnjo vojno izšla pri založbi "Žena in dom" in iz novejše, zelo iskane knjige zdravilne rastline in njih uporaba Richarda Willforta. Torej, nekaj starega in nekaj novejšega. Dodali pa smo tudi nekaj nasvetov naših bralk, ki so se prijazno odzvale našemu vabilu k sodelovanju.

Pred vami je prva priloga o zdravilnih zeliščih. Ostalo je še veliko zeli, ki jih v te strani nismo mogli zajeti, zato bo čez nekaj mesecev verjetno sledila še ena takšna priloga. Še bolj zanimiva bi bila, če bi prinesla tudi več vaših, preizkušenih nasvetov. Če boste za sodelovanje, drage bralke, bomo silno veseli in z največjim veseljem objavili vaše izkušnje pri domačem zdravljenju, kajti še vedno velja, da veliko ljudi veliko ve.

Danica Dolenc

Lapuh (Tussilago farfara L.)

Nahajališče: na ilovnatih tleh, ob potokih in po jarkih.
Opis: 20 do 30 cm visoko steblo, poraslo z belimi dlakami. Listi so srčasti, robati, nazobčani in na spodnji strani porasli z belim puhom. Pokažejo se šele poleti, ko rastlina odcvete. Cvet: zlatorumen, podoben regratu, toda manjši. Doba cvetenja: marec, april.
Doba nabiranja: marca in aprila nabiramo cvetove, konec maja in v prvi polovici junija liste.

Ljudski zdravniki ga hvalijo, ker pomaga "zoper vse slabosti v prsih", zaustavlja vnetja in jih kmalu zazdravi, če so se že razvila. Izredno je učinkovit pri odpravljanju sluzi, hripavosti, ka-

tarja v grlu, bronhitisu, nadušljivosti, bronhialni astmi, vnetju rebrne mreže in celo pri začetni pljučni jetiki.

Iz ljudskega zdravilstva: Listi in cveti lapuha, ki jim primešamo polovico listov ali cvetov lučnika in žajblja ter nekoliko preslice, janeža, sladkih korenin ali medu, služijo za čiščenje dihalnih organov. Dnevno izpiramo v požirkih dve skodelici. Prav tako nam pomaga pri tesnobi v prsih, zbadanju in celo v začetku jetike. Učinek se še poveča, če si privedemo na prsi nekaj svežih listov. Ti listi potegnejo vročino iz prsi.

Čaj deluje zelo dobro tudi na slabe živce in preprečuje krče. Povzroča tek in poživlja telo. Iz svežih listov iztisnjeni sok z mlekom in medom je še dosti učinkovitejši.

Posušeni in v prah zdrobljeni listi učinkujejo podobno. Vzamemo dvakrat do trikrat za nožvo konico prahu. Čaj iz lapuhovih listov je prav dobro sredstvo za obkladke pri tvorih.

Lapuh s tavžentrozami in suličastim trpotcem (obeh enako) je zelo zdravilen pri vnetju žlez. Na odprte noge z modrimi ali črnimi lisami in hudim vnetjem denemo nekaj svežih listov. Ponehale bodo bolečine in vročina. Da bo obkladek bolj učinkovit, liste zmečkamo.

Prav pa je, da pri vnetju ven, pri golenskih razjedah, opeklinah, pri vseh vnetjih in oteklinah, senih in čirih, hkrati zdravimo in čistimo tudi kri z lapuhovim čajem. Za pripravo čaja vzamemo 2 čajni žlički mešanice lapuhovih listov in cvetov v obliki preliva, 2 do 3 skodelice na dan; osladiti najbolje z medom ali neprečiščenim sladkorjem.

Uživamo lahko tudi sveže iztisnjen sok zelenih listov, pomešan z medom, na dan 1 do 2 jedilni žlici.

Prsni čaj za izkašljevanje pripravimo iz enakih delov lapuhovih listov in cvetov, drobnocvetnega pljučnika in suličastega trpotca.

Sirup iz lapuhovih listov

Iz lapuhovih listov se pripravljajo sirup, ki se najbolje obnese pri pljučnih boleznih. Lončen lonec napolnimo izmenoma z za prst debelimi plastmi listov in neprečiščenega sladkorja, dokler ni poln do roba. Čez noč ga pustimo stati in ko se vsebina posede, dopolnimo zopet, kakor je bilo napisano. To še nekajkrat ponovimo do tretjega dne, dokler ne ostane lonec poln. Zdjaj lonec (ali stekleno posodo za vlaganje kumaric ali stekleni balon) zapremo z 2 do 3 polami močnega pergamentnega papirja, izkopljemo na mirnem koncu vrta globoko jamo, postavimo posodo vanjo, jo prekrijemo z deščico in vse skupaj zasujemo. Kraj označimo. Enakomerna toplota prsti vpliva na to, da se listi prekvasijo. Po 8 tednih lonec izkopljemo in pretlačimo vsebino skozi laneno krpo. Tako dobljeni lapuhov sirup prevremo in ko se ohladi, ga natočimo v dolgovrate steklenice; potem ga jemljemo po potrebi po čajnih žličkah večkrat na dan.

Tinktura iz lapuhovih cvetov

Vzamemo prgišče cvetov na liter navadnega žganja, pustimo stati 6 do 8 tednov in nato odcedimo. Tinkturo jemljemo pri za-

sluzenju. Glede na stopnjo za sluzenja vzamemo 3 do 5-krat na dan 8 do 10 kapljic na koščku sladkorja.

Mazilo za vnete žile

Pri vnetih žilah dovodnicah pripravimo iz sveže zmečkanih listov lapuha in sveže sladke smetane mazilo podobno maso, s katero večkrat na dan namažemo vnetja mesta.

Pljučnik

(Pulmonaria officinalis. L. - navadna pljučnica, cmulež)

Nahajališče: v senčnatih gozdovih in sploh po vlažnih krajih.

Opis: malo nad 20 cm visoko steblo, ki je pokončno, oglato, nekoliko kosmato, na njem so temno zeleni, belo lisasti listi. Cvetovi so sprva

rdeči, potem vijoličasti in končno modri. Po cvetenju zrastejo pri tleh prtični listi z ozko krilatimi peclji in so večji kot stebelni listi.

Doba cvetenja: od marca do maja

Doba nabiranja: od maja do konca junija. Spomladi nabiramo cvetočo zel brez korenin ali liste.

Pljučnik je učinkovit posebno pri vseh katarjih dihalnih poti, pri kašlju, gripi, celo pri krvavih izmečkih, pri pljučnici, pri bronhitisu in pri pljučni jetiki. Stalno uživanje pljučnikovega čaja, pomešanega z njivsko preslico in suličastim trpotcem pomaga celo pri hudi sušici.

Iz ljudskega zdravilstva:

Mlade liste pripravljamo kakor solato ali pa kakor špinačo. Iz suhih listov kuhamo čaj, ki razkrajja in je zato prav priporočljiv pri vnetjih v vratu, krvavem bljuvanju, hripavosti in prsnih vnetjih. Vsak dan ga izpiramo dve skodelici. Na pljučih bolni naj ga uživajo s slezom, konopljenko in lapuhom. Da mu izboljšajo okus, naj mu dodajo še nekaj medu.

Iz listov iztisnjeni sok je dobro sredstvo za vse prej omenjene bolezni. Vsak dan ga vzamemo dve ali tri žličke.

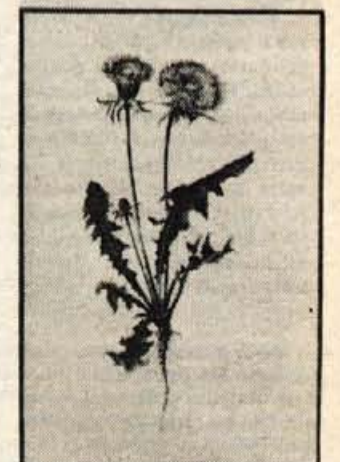
Pljučnik se uporablja tudi v živinozdravstvu. Včasih so pastirji pridno nabirali pljučnik, ga sušili in zdrobljenega in posojenega dajali v pijačo za živino, ki je bolehalo za hudim kašljem.

Iz belega pepela sežgane rastline so napravljali lug za izpiranje ran in tvorov.

Čajna mešanica za boleznij pljuč in bronhijev: 200 g posušenega pljučnika, 200 g listov suličastega trpotca, 100 g koprivnih listov, 100 g njivske preslice. Za skodelico čaja vzemi zvrhano čajno žličko te mešanice. Takoj zjutraj pripravimo 3 skodelice preliva, dodajmo 3 čajne žličke medu in popijmo po požirkih čez dan.

Regrat

Regrata nam ni treba posebej predstavljati, le na to naj opozorimo, da ga za zdravilstvo nabiramo tam, kjer ni gnojeno z umetnimi gnojili. Doba nabiranja: pomlad.

Cprav ima regrat marsikdo za nadležen plevel - posebno neljub je vsem tistim, ki se ho-

čejo postavljati z najbolje urejeno angleško travo na vrtu - je to vendarle izredno zdravilna rastlina. Mladi in zelo sočni listi in korenine so znani po svojih rudninskih soleh in vitaminih, ki jih vsebujejo. Pomladi nam dajo solato, ki je sicer grenka, toda zelo zdrava. Čisti, izboljšuje nam kri.

Zlasti priporočljiva je **regratova solata** za tiste, ki imajo prsno ali trebušno vodenico. Zdravi tudi skorbut. Nekateri regratove liste tudi skuhaajo kakor špinacio. Prav tako lahko napravimo iz listov, ki jim dodamo koprive, zelo dobro **rastlinsko juho**. Liste umijemo, namakamo štiri do šest ur v mrzli vodi, potem skuhamo in drobno razrežemo. Iz listov in korenin iztisnjeni **mlečni sok** je prav priporočljiv za čiščenje krvi in se zlasti obnese pri različnih zastrupljenjih, pri slabokrvnosti in zlatenici. Tri do štiri tedne ga izpijemo vsak dan dve do tri žličke.

Iz stebra iztisnjeni sok je dobro okrepčevalno sredstvo za oči (vsak dan enkrat ali dvakrat po dve kapljici). Prav tako lahko uporabljamo ta sok, ki mu dodamo polovico žganja, kot **tinktura** pri prej omenjenih boleznih. Dnevno vzamemo trikrat po tri do šest kapljic. Iz posušenih listov, cvetov in posušenih, drobno narezanih korenin napravimo **čaj**, ki deluje zelo blažilo na vso telesno presnovo. Dnevno ga popijemo v požirkih eno ali dve skodelici. Poživi delovanje žlez in deluje zlasti na prsi. Očisti ledvice in je zelo dober pri prsnih, še bolj pa pri jetrnih boleznih. Ta čaj bi skoraj lahko imenovali splošno zdravilo, ker ga lahko uporabljamo za vse notranje organe. Tako je na primer priporočljiv tudi za starostno oslabele, krvne bolezni, debelost, izpuščaje, tvore, putiko, revmatizem in kamne. Nezdave snovi izločuje skozi seč. Zato ga je treba prav priporočiti vsem, ki imajo sladkorno bolezen. Zjutraj in zvečer naj izpijejo po pol skodelice. Se bolj učinkuje pri urejanju prebave, če mu dodamo črnega trna, krljike in tavtentože.

Predvsem ima zdravilno moč korenina, ki raztaplja, osvežuje, čisti, odpira, pospešuje potenje in krepi. Vpliva na celotno izločanje v telesu, posebno žolča in odpravlja vse zastoje, kopičenja in zasluženja. Brez bolečin pospešuje izločanje seča in ker odstranjuje iz telesa vse strupene snovi, korenina učinkuje poživljalno in krepi.

Pa še to: nabiramo ali samokorenino ali rastlino pred cvetenjem ali same cvetne koške ob cvetenju.

Regratov sirup

3 do 4 polna prgišča regratovih cvetov dobro prekuhamo v 2 litrih vode, precedimo in primešamo vročemu soku 1,5 kg sladkorja in sok 2 limon. Med neprestanim mešanjem vnoveč kuhamo to tekočino, dokler ne nastane sirupasta, gosto tekoča masa. To natočimo v kozarce. Regratov sirup čisti kri, pospešuje prebavo in učinkuje krepilno.

Rdeča jagoda

Rdeče jagode ni treba posebej predstavljati, saj dobro poznamo ta vrtni ali gozdni sadež. V zdravilstvu sta uporabna list in sad in sicer le od gozdnih jagod. Nabiramo liste ali zel brez cvetja od maja do julija. Za ljudsko zdravilstvo kopljejo zgodaj spomladi ali pozno jeseni tudi podzemne dele. Vse je treba sušiti v senci.

Mladi posušeni listi, zmešani s četrtino dišeče perle in osmino materine dušice, dajo čaj, ki deluje zelo pomirjevalno na živce. **Stari listi** imajo trpek in grenak okus. Tisti, ki bolehaajo za vročico ali pljučnimi boleznimi, bi morali piti ta čaj vsak dan. Zanje je najprimerneje, če vzamejo dva grama suhega lista na sko-

delico mleka in dodajo še nekoliko sladkorja.

Jagodovi listi s pelinom odvajajo, čistijo kri, ženejo na vodo in izboljšajo telesne sokove. Če dodamo še tretjino lakotnika, učinkuje čaj tudi pri putiki in revmatizmu.

Z brinom, žajbljem, materino dušico in dišečo perlo ali pa z robidovimi, malinovimi, šipkovimi listi, suličastim trpotcem in tavtentožo pomešani jagodovi listi dajo zelo dober nadomestek za ruski čaj. Če ga pijemo mrzlega ali toplega, nam bo pogasil žejo in razkrojil kamne. Čaj iz korenin prežene drisko.

Iz svežih, zrelih jagod iztisnjeni sok odstrani madeže in znamenja po obrazu, če jih vsak večer dobro namažemo, preden gremo spat.

Z vodo razredčen sok svežih jagod pozdravi otekline na vratu. Trajno zdravljenje z rdečimi jagodami odstrani prevelike količine sečne kisline in se je dobro obneslo pri putiki in kroničnih kožnih izpuščajih.

Ker vsebujejo rdeče jagode mnogo apnenca in natrija, pospešujejo izločanje ogljikove kisline iz krvi in bi jih morali uživati trajno v velikih količinah.

Jagode so zlasti priporočljive za bolnike, ki so šele na poti k ozdravljenju. Uživajo jih lahko na več načinov. Dnevno naj zmešajo pol do enega litra surovega mleka in četrdo pol litra jagod, ali pa naj namesto mleka vzamejo vselej kozarec vina in kos kruha. To zdravljenje jih bo okrepilo in jim očistilo kri. Jagode vzamejo telesu notranjo vročino in bi jih morali pogosto uživati vsi tisti, ki imajo zlatenico, otekle jetra in ledvične kamne. Priporočljive so za vse krčne bolezni in kronično lenobo črevesja. Tudi vkuhane jagode lahko uporabljamo za zdravljenje.

Pri mnogih ljudeh povzroči uživanje rdečih jagod nekakšen **izpuščaj**, ki je podoben oteklina kopriv. Ta izpuščaj je prav nedolžen in ga moramo pripisati samo nervoznosti ali pa preveliki zamašenosti danke. Preprečili ga bomo na ta način, da bomo jagode pasirali skozi sito in jih jedli zmečkane. Tako menijo stari domači zdravilniki. Novejši raziskave pa povedo, da koprivnico pri občutljivih ljudeh povzroča največ beljakovina v plodovih, ki pride v kri, in se zato morajo tisti ljudje ogibati teh slastnih plodov, poleg tega pa še jajc, ostrig in čokolade. Če se pojavi po uživanju plodov koprivnični izpuščaj, je treba takoj poskrbeti za spremembo v prehrani, in sicer za presno hrano, ki vsebuje malo beljakovin, poleg tega pa še za čisto iztrebljanje. Svetujejo tudi, da je treba v vsakem primeru k zdravniku, ki bo ugotovil globlje vzroke koprivničnega izpuščaja.

Listi jagod, ki jih natrgamo v času okrog sončnega obrata, so zelo zdravilni in pripravi za nastavljanje v žganju. Z razredčenim nastavkom često splakujemo usta; s tem preprečimo vnetje dlesni. Usta je dobro splakovati tudi pri krvavitvah iz dlesni. S splakovanjem odpravljamo tudi slab zadah iz ust.

Arnika

Nahajališče: na suhih travnikih, pobočjih, visoko v planinah in na pašnikih. **Opis:** na 30 do 40 cm visokem kosmatem stebelju zraste cvet, ki je podoben majhni

sončnici, listi so podolgasto priostreni in imajo 3 do 5 žil.

Cvet: rumen ali rdečerrumen. **Doba cvetenja:** junij in julij. **Doba nabiranja:** za cvete od junija do julija, za korenine pomladi.

Uporaba: cvete in korenine, ki imajo močan duh, moramo na zmernem soncu ali pa na peči posušiti, ker bi sicer ohranili preveč vode in bi arnikovo žganje prehitro izgubilo svojo moč.

V domačem zdravilstvu je najbolj poznano **arnikovo žganje**. Nerazredčeno žganje, ki mu dodamo kafevroga ali terpentinskega spirita, nam služi za masiranje pri zastajanju krvi, putiki, revmatizmu in bolečinah v hrbtu. Žganje napravimo tako, da nalijemo na posušeno cvetje, ki je najmočnejše, dobrega vinskega cveta. Steklenico potem zavežemo in postavimo na sonce. Razredčeno žganje uporabljamo za izpiranje ran (na 1 liter vode 4 žlice žganja). Po izpiranju rano osušimo in ovijemo s platnenim ovojem. Na ta ovoj položimo v žganju namočeno, večkrat preganjeno platneno krpicico, ki jo obnovimo vselej, kadar se posuši. Če se rana gnolji, jo je treba pogosto izprati z razredčenim arnikovim žganjem.

To razredčeno žganje uporabljamo tudi **pri obolenju sapnika**. Na vrat damo obkladke, hkrati pa ga tudi natremo z nerazredčenim žganjem. Isto sredstvo uporabljamo tudi z velikim uspehom **pri gnojenju bezgavk**. Pri oteklinah in zmečkaninah deluje to žganje prav dobro. Olajša bolečine in zdravi.

Če smo hripavi, moramo vzeti pol žlice žganja na kozarec vode in vsakih 10 minut grgrati. Po 2 do 3 žlice iste vode naj jemljejo tisti ljudje, ki morajo zelo mnogo govoriti, ker krepi govornice in prepreči njihovo oslabevanje. **Iz cvetja kuhani čaj** služi za poživljanje živcev in ožilja. Čaj iz baldrijana in brinja (oboje enako), ki mu dodamo po starosti bolnika 15 do 20 kapljic arnikovega žganja na skodelico, je zlasti priporočljiv pri hudi slabosti in onemoglosti srca, ki se pokaže najbolj pri pljučnici in legarju (najprej majhno skodelico, potem vsako uro 1 žlico).

Pri srčni slabosti moramo hkrati imeti suho hrano in se pomožnosti ogibati tekočin. Čaj pospeši obtok krvi in izločevanje seča in potu. Prav tako ga uporabljamo pri ohromelosti, če je posledica bolečin v križu, pri padavici in pretresu možganov. Iz korenin narejen prah njuhajo.

Odcetek iz arnikove korenine, ki je kuhana v enaki količini vode in kisa, uporabljamo za obkladke, ki so se zlasti obnesli pri trebušnih bolečinah in želodčnih krčih.

Pri podplutbah vzamemo razredčenega žganja še prav toliko kisa in napravimo z njim obkladke, ki jih je treba vsako uro obnoviti. **Pri želodčnih tvorih, želodčnih in črevesnih katarjih** popijemo vsako uro požirek mešanice 6 do 8 kapljic arnikovega žganja na četrto litra vode. **Pri hudi slabosti** zadostuje 4 do 6 kapljic v 5 žlicah vode.

Kazredčeno arnikovo žganje in ista količina brezovega soka sta neprekosljiva za **negovanje lasišča**. Ta mešanica pospešuje **rast las** in odstrani nadležni prhljaj. Če uporabljamo to sredstvo, moramo lase tudi dvakrat na teden natreti z oljem iz repinčevih korenin.

3 do 5 gramov posušenih arnikovih cvetov v steklenici belega vina nam služi kot dobro **okrepčilo pri popuščanju živcev**, pa tudi za **poživilo želodca, možganov in hrbtne mozga**. Razen tega uporabljamo to vino z velikim uspehom tudi pri padavici, putiki, ohromelosti in popnenju žil. Vsak dan popijemo žlico tega vina.

Bezeg

Tudi bezeg je rastlina, ki ne potrebuje posebnega opisa, saj ga praktično najdemo za vsakim plotom. Povejmo le to, da uporabljamo cvetove, liste, lublje in plodove, skratka, vso rastlino.

Pred bezgom snemimo klobuk! so pozivali že stari domači zdravilniki. Sveži bezeg je zlasti priporočljiv pomladi za čiščenje krvi. Na naraven način izloči slabe snovi iz telesa in krvi in prežene izpuščaje. V ta namen izpijemo vsak dan zjutraj na tešče skodelico čaja iz šestih razrezanih in prekuhanih listov. Ta čaj, ki mu dodamo žajblja in medu, je zelo učinkovit pri notranjih vročinah, pa tudi pri hemoroidih. Pijmo ga 4 do 5 tednov dnevno po pol skodelice.

Pri izpuščajih uporabljamo **iz svežih listov iztisnjeni sok** (vsak dan 2 do 3 žlice).

Tisti, ki slabo slišijo, naj uporabljajo čaj iz svežih ali posušenih listov. Vsak dan naj si ga vbrizgajo toplega v uho, pravijo stari priročniki o naravnem zdravljenju. Ta čaj je tudi priporočljiv **pri naduhi, srčnih boleznih, slabem želodcu, ledvičnih, pljučnih in jetrnih boleznih**. Je tudi odlično sredstvo za čiščenje črevesja.

Bezeg je sploh sredstvo za vse notranje organe. Cveti delujejo še učinkoviteje kakor listi.

Če skuhamo suhe liste ali jagode, jim dodamo polovico lipovega cvetja ali kamilic ter 1 do 2 žlički citronovega soka, dobimo prav dobro sredstvo, ki povzroči potenje pri močnem prehladu, gripi in glavobolu, pa tudi pri vnetju srednjega ušesa in mezgovnic. Z medom pomešani se ta čaj dobro obnese pri kašljanju in katarjih. Na pol litra vode vzamemo 2 žlici bezga. Dnevno izpijemo 3 do 5 skodelic. Če vzamemo 3 do 4 cvete, jih skuhamo v 5 litrih vode, pol kilograma sladkorja, vinskem kozarcu kisa in razrezani citroni ter pustimo potem na toplem, dobimo zelo okusno in **krepilno bezgovo vino**. Ko smo ga skuhal, ga precedimo in zlijemo v steklenice. Zamaške moramo povezati. **Posušene cvete** uporabljamo tudi v kuhinji pri nekaterih jedeh, da jim izboljšajo okus.

Iz suhih listov kuhan čaj je prav dober za obkladke in lajšanje bolečin pri oteklinah. Čaj deluje tudi pri bolečinah ledvic, preslabem izločevanju seča in pri sladkorni bolezni. Na četrto litra vode vzamemo poldrugo žlico bezgovega cvetja. Vsak dan ga izpijemo dve skodelici. Bezeg, zmešan z orehovimi listi ter

pet minut **kuhan v razredčenem rdečem vinu**, je izvrstno sredstvo pri **škrofulozi**.

Marmelada iz bezgovih jagod čisti kri. Jagode, kuhane s sladkorjem in medom, so zlasti priporočljive pozimi za tiste, ki morajo mnogo sedeti. Žlica marmelade v kozarcu vode da izborno hladilno pijačo. Hkrati je dobro sredstvo za čiščenje želodca in izločevanje seča.

Pod zgornjo sivo skorjo ima bezeg še lepo **zeleno notranjo skorjo**. Iz te skorje kuhan čaj izboljša želodčne sokove in učinkuje zlasti dobro pri kroničnem želodčnem katarju. Služi nam kot milo odvajalno sredstvo za blato in seč. Vsak dan ga izpijemo po eno skodelico.

Čaj iz bezgovih korenin je neprecenljive vrednosti pri vodenici, prehudi debelosti in pri vseh težavah z izločanjem seča.

Opozorilo: spomladi, aprila in maja, nabiramo mlade poganjke in mlade liste. Cvetje nabiramo le ob lepem vremenu. Korenine in sicer le notranjo plast lubja, nabiramo od februarja do konca novembra; februarja, marca in oktobra ter novembra nabiramo lubje stebel in vej, ki mu ostrgamo srednjo plast. Septembra nabiramo res dozorele jagode.

Svežih, surovih bezgovih jagod, če so še tako zrele, ne uživajmo, tudi surovega bezgovega soka ne pijemo, ker lahko škoduje. Če dva žlička svežega soka ali dve žlici zrelih jagod lahko povzročita slabost, bruhanje in drisko pa tudi mrzlico.

Borovnica

Pri borovnici je uporabno vse: listi, sadeži in korenine.

Nepogrešljiva je pri sladkorni bolezni. Sladkorni bolniki naj zmešajo mlade poganjke borovnice in liste z jagodovimi listi in si pripravijo iz njih čaj. Na 20 gramov listov vzamemo pol litra vode. Ta čaj dobro služi vodenici, ker jim prinese olajšanje, pri katarju v vratu pa je ta čaj prav primeren za izpiranje in grgranje. Iz svežih listov iztisnjeni sok uporabljajo z velikim uspehom pri otroški ustni gnolobi, z iztisnjenim sokom svežih jagod pa manjšemo srbeče kožne izpuščaje.

Jagode so odlično hranilo. **Presni sok iz borovnic** je eno najboljših in najnaravnějšíh sredstev za izpiranje in grgranje in zdravi, če ga uporabljamo v tej obliki, katar v grlu. Če zadržimo dober požirek svežega borovničevega soka dalj časa v ustih, vpliva zdravilno pri vnetju dlesni, nekoliko preprečevalno pa vpliva tudi na nastanek te bolezni.

Če zvečimo **posušene jagode**, bomo pregnali drisko. Pri hudi driski, ki povzroča bolečine in pri kateri opazimo med blatom tudi kri, vzamemo žlico borovničevega čaja v osminki litra vode. To sredstvo jemljemo vsakih osem ur.

Pri hudi driski pomaga tudi **borovničevo žganje**. Vzamemo ga čajno žličko na petih žlicah tople vode, pri navadni driski pa nekaj manj na sladkorju. Hkrati ovijemo okoli spodnjega dela telesa rjuho, ki smo jo namočili v topli kisovi vodi in oželi.

Borovničevo žganje napravimo takole: na četrto litra posušenih borovnic vzamemo liter žganja. Steklenico dobro zamašimo in parimo na soncu. To žganje drži več let. Iz borovnic narejeno vino, razredčeno z vodo, da zelo osvežujočo pijačo in hkrati preprečuje drisko. Če se nas je driska že lotila ali pa če imamo grižo, skuhamo to vino, dodamo še nekaj nageljnovih žbic in cimeta in ga zelo toplega izpijemo. Posušene borovnice, pa tudi žganje in vino naj bi bili vedno pri hiši.

Iz posušenih korenin narejen prah čisti in zdravi, če ga natresemo na tvore.

Opozorilo: zdravilni učinek listov je odvisev od tega, ali smo jih nabirali o pravem času, vendar tega prav pri borovničnih listih ni mogoče dovolj tehtno preudariti. Pravilno nabrano

listje je v prvi vrsti klinično preizkušeno, vseskozi odlično zdravilo pri sladkorni bolezni. Neoporečno je dokazano, da mirtilin, ki ga vsebujejo borovničevi listi, ne le znižuje izločanje sladkorja, ampak ga lahko tudi popolnoma zaustavi. Zato so mirtilin borovničevih listov upravičeno imenovali **"rastlinski insulin"**. Vsekakor pa mora tudi to domače zdravljenje biti

zdravniško nadzorovano. Torej, plodove nabiramo zrele, liste pa pred dozoritvijo teh plodov, kajti zdravljenega mirtilina o zorenju v listih ni več. Kakor je čaj iz borovničnih listov dobro zdravilo za sladkorno bolezen, bo kura neučinkovita, če uporabljamo liste, ki so bili prekasno nabrani. Za zdravljenje uporabljamo včasih tudi korenine; izkopati jih je treba pred cvetenjem.

Priprava čaja iz borovničnih listov je pravilna, če poparimo s skodelico kropla 1 polno jedilno žlico dobro posušenih narezanih listov. Po približno 10 minutah čaj ocedimo in ga pijemo neoslajenega in po požirkih. Tako porazdelimo 2 do 3 skodelice čaja na ves dan, vendar s presledki 1 uro pred jedjo in 1 uro po jedi.

"Borovničev cvet" pripravimo tako, da denemo 3 do 4 prgišča borovnic, svežih ali posušenih, v liter žitnega žganja in pustimo stati 2 do 3 tedne. Cvet lajša bolečine pri koliki in greje trebuh.

Breza

To vitko drevo z belo skorjo in nežnimi tankimi vejami vsi dobro poznamo. Malokdo pa ve, kako zelo je ta simbol Bele krajine zdravilno. Od breze so uporabni listi, popki, skorja in sok.

Doba nabiranja: listne popke nabiramo zgodaj spomladi, marca, liste pa maja in junija. Za pridobivanje brezovega soka je najprimernejša prva polovica maja. Lubje nabiramo prav tako maja in junija. Za pridobivanje smole pa je primeren les v času običajnih sečenj.

Popke uporabimo lahko takoj sveže ali pa posušene. Sušimo samo v senci.

Iz mladih listov in popkov kuhani čaj je že od nekdaj znan kot imenitno sredstvo, ki žene na vodo, jemlje krvi kisline in jo čisti. Zato pomaga pri poapnenju žil, boleznih zaradi sečne kisline, debelosti, boleznih ledvic in jeter pa tudi pri zateklosti nog in vodenici.

Pri tistih, ki trpe za **ledvičnimi boleznimi**, se takoj zmanjša količina izločenih beljakovin. Iz-

pijemo dnevno po več skodelic čaja ali pa naredimo takole: 100 gramov listov in popkov damo v poldrug liter mrzle vode in kuhamo, dokler ne zavre, potem pa pustimo dve uri. To količino popijemo čez dan toplo ali mrzlo, in sicer po pol skodelice naenkrat.

Čaj iz brezovega listja uničuje bakterije. Ta čaj je zlasti priporočljiv za tiste, ki imajo žolčne bolezni, zlatenico in revmatizem. Pri putiki, kamnih in kožnih izpuščajih se prav dobro obnese, s svojo grenkobo pa prežene gliste.

Mladi, sveži listi, ki niso mokri od rose ali od dežja, lajšajo bolečine, če jih damo na dele telesa, ki se jih je lotila putika. Ti deli telesa se začno potem potiti in to potenje pospešimo še z bezgovim ali lipovim čajem.

Čaj iz brezove skorje uporabljajo pri mrzlici.

Če spomladi (proti koncu februarja in začetku marca) navrtamo brezova drevesa, bomo lahko nabrali dovolj brezovega soka. Ta sok služi za pomladno zdravljenje in učinkuje zlasti pri skorbutu, kroničnih kožnih izpuščajih in zasluženju. Vsak dan ga popijemo 4 do 6 žlic. Da ta sok ne zavre in ostane svež, denemo v vsako steklenico 4 do 6 žlic in nekaj cimeta. Luknjo v brezi je treba potem s klinom zabiti, ker se sicer drevo posuši. Brezov sok, pomešan z razredčenim arnikovim žganjem, nam služi za negovanje las.

Čaj za vodenične

Vzamemo po 10 g brezovih listov, koprivovih listov, rožmarina, šipka, po 20 g pa brinovih jagod in njivske preslice ter dobro zmešamo. 1 čajna žlička te mešanice zadošča za skodelico čaja v obliki preliva, 1 do 2 skodelici na dan, osladiti z malo medu, piti po požirkih.

Čaj zoper protin in revmo

Zmešamo enake dele brezovih listov, koprivovih listov in krljikovega lubja. Čaj pripravimo in pijemo enako kot zgoraj.

Čajna mešanica pri pesku

in kamnih

Zmešamo enake dele brezovih listov, jetičnika, plazeče se pirnice in potrošnika. Vzamemo 1 čajno žličko mešanice in prelijemo s skodelico kropa, 2 do 3 skodelice na dan, pijemo po požirkih, neoslajenega.

Brin

Brinove grme - poznani so po zelo ostrih iglah, ki rastejo vselej po tri skupaj - najdemo po posekah in svetlih gozdovih, po nerodovitnih in kamnitih krajih. Med ljudmi je najbolj poznano brinjevo žganje, za katerega pravijo, da bi brez njega ne smela biti nobena ženska. Vendar pa je pri brinju zdravilna prav vsa rastlina, od iglic do korenin.

Jagode nabiramo predvsem zrele, neovele in neporjavele. Sušiti jih ne smemo na soncu in ne pri umetni toploti. Najbolj pravilno jih posušimo na zračnem podstrešju na lesi. Za spravilo posušenih jagod so najboljše lesene posode in steklenice, ki se dajo tesno zapreti.

Iglice in vršičke nabiramo od aprila do konca julija. Na drobno narezane sušimo in shranjujemo kot jagode.

Brinov les mladih vej pripravljamo od aprila do konca julija ter ga drobno narezanega sušimo in shranjujemo kakor jagode.

Brinovo olje iz plodov si doma težko napravimo; rajši ga kupimo v lekarni.

Brinov cvet je sestavljen iz enega dela brinovega olja in treh delov alkohola. Za občutljive ljudi je razredčen še z enim delom destilirane vode. Tega cveta ne smemo zamenjati z brinovcem, ki ga pripravljajo z destilacijo alkohola ali žganja preko brinovih jagod. Pravi brinovec pa pri nas kuhajo iz brinovih jagod podobno kakor žganje iz drugega sadja.

Brinova tinktura nastane, če na soncu namakamo brinove jagode v alkoholu ali žganju.

Brinov sok pripravljajo iz jagod s sladkorjem ali brez njega.

Rastlina in sad imata močan smolnat vonj ter povzročata potenje, krepita živce in čistita kri in želodec. Uživanje brinovih jagod ali pa čaj iz njih (na skodelico 12 do 18 zmečkanih jagod) pomaga vsem, ki imajo bolna jetera ali ledvice, samo tistim ne, ki imajo že hudo ali kronično vnetje ledvic. Ta čaj pomaga tudi vsem, ki imajo kamne. Jagode omejujejo čezmerno izločanje seča, pač pa odstranijo s sečem škodljive snovi. Dobro je, če vsak dan požvečimo dvakrat ali trikrat po 10 do 15 jagod.

Kneipp priporoča pri vseh omenjenih boleznih svoje pogosto preizkušeno zdravljenje z brinovimi jagodami. Pri tem zdravljenju začnemo s štirimi jagodami na dan in jih vzamemo potem vsak dan po eno več, dokler jih naposled ne pojemo 15 na dan. Nato zmanjšamo dozovo vsak dan za eno jagodo, dokler ne pridemo spet do štirih. Če moramo vzeti na dan še več kakor deset jagod, jih jemljemo v dveh obrokih. To zdravljenje, ki ga štirikrat ali petkrat ponovimo, očisti tudi najbolj nezdravo kri. Na ta način zdravimo z največjim uspehom tudi pritisk v glavi, migreno, bolečine v zadnjem delu glave, neprestano utrujenost in občutek pritiska na oči.

Jagode krepijo želodec in prežene vetrove. Pri vodenici ali zateklih sklepkih jih zmečkamo in kuhamo skupaj s habatom (smrdljivim bezgom) in zeleno. Vsakega vzamemo enako količino. Na eno skodelico vode damo žlico vseh treh zelišč. Ta čaj je zelo priporočljiv, ker odstrani iz telesa stare, sluzaste snovi.

Čaj iz mladih poganjkov čisti kri. Dnevno ga izpijemo eno skodelico.

Tinktura iz brinovih jagod dobimo na tale način: pest zmečkanih jagod namočimo v tričetrt litra vinskega cveta, vina ali žganja ter pustimo nekaj časa, da se na toplem pari. Vsak dan vzamemo 15 do 20 kapljic te tinkture na sladkorju ali pa na vodi. Na ta način zdravimo vse omenjene bolezni 14 dni. Za mazanje jo jemljemo pri ohromelih udih, putiki, navadnem in sklepnem revmatizmu.

Na podoben način si lahko naredimo brinovo olje, samo da vzamemo namesto vinskega cveta olivno olje in ga dalj časa pustimo na toplem. To olje je zlasti priporočljivo za zdravljenje lišaja, seveda pa tudi za vse prej omenjene bolezni. V olje ali žganje namočimo kos vate, ga položimo na bolno mesto in ovijemo z volneno krpo.

Na želodec in splošno počutje zelo dobro učinkuje sveže iztisnjeno brinovo sok. Zlasti je priporočljiv za ljudi, ki veliko sede. Vzamejo naj ga zjutraj in zvečer majhno žličko.

Obkladki iz kuhanih jagod razdelijo in odprejo tvore ter zdravijo kožne izpuščaje. Mlade veje, ki jih 24 ur pred uporabo namočimo v mrzlo vodo in potem kuhamo v isti vodi dve uri, služijo kot odcedek za obkladke ali pa za kopeli. Zlasti se obnesejo pri išiasu, trganju in sklepnem revmatizmu.

Opozorilo: Zaradi mnogostranske zdravilnosti brinovih

jagod je treba paziti, da bi večje množine in dolga uporaba ne povzročile draženja ali vnetja ledvic. Pri akutnih ali kroničnih boleznih ledvic ni dovoljeno uživati brinovih jagod ali čaja iz njih.

Črni trn

Črni trn najdemo na sončnih gričih, v živih mejah in grmovju. To je do tri metre visok grm s trnjevim vejami in jajčastimi, koničastimi, svetlozelenimi listi. Njegov sad so temno modre, močno poprhnjene jagode, cveti pa belo, podobno kot sliva, le da je tu cvet nekoliko manjši.

Cvete aprila in maja.

Uporaba: nabiramo v glavnem cvetove, uporaben pa je tudi plod.

Iz cvetov kuhan čaj krepi kri in čisti želodec. Zmešan z dresnijo in pelinom je odlično odvajalno sredstvo, ki pomiri krče, hkrati pa tudi očisti kri, zlasti pri ljudeh, ki imajo nečisto kožo. Tudi kamne v ledvicah in mehuru pogosto odpravi. Čaj se napravi tako, da vzamemo na četrt litra vode žlico cvetja, ki mora vreti eno minuto. Pijemo ga tri ali pa štiri dni po eno skodelico v požirkih.

Pri debelosti pijemo čaj črnega trna, rabarbare in preslice, vsak dan dve do tri skodelice. Pri debelosti uporabljamo lahko tudi čaj iz mešanice črnega trna, krljike, rožmarina, žajblja in pelina (vsak dan eno ali dve skodelici).

Odcedek iz mladih, kuhanih poganjkov deluje zlasti blažilno pri bolečinah, ki so v zvezi z izločanjem seča in pri žledčnih krčih. Čaj iz posušenih jagod uporabljamo pri notranjem krvavenju, driski in žledčnih slabostih. V rdečem vinu kuhane jagode imajo zelo prijeten okus in so zelo učinkovite pri krvavi grži.

Iz plodov črnega trga delajo tudi žganje in kis.

Če je jagode ožgala slana, so užitne in lahko skuhamo iz njih marmelado.

Aprila in maja nabiramo cvetove, lubje korenin, plodove pa oktobra in novembra.

Plodovi, ki jih je moč predeirati v zelo okusen gost sok, pospešuje iztrebljanje. Ta sok je priporočljiv zlasti za otroke pri nerednem iztrebljanju ali zaprtju.

Prevretek iz lubja korenin je dobro piti pri vročici.

Pa še to: črni trn ljudje zelo pogosto zamenjujejo z glogom. Res sta si dokaj podobna, le da ima glog lubje peplnato sivo, črni trn pa črno rjavo. Pri glogu so plodovi temno škrlatno do krvavo rdeči, pri črnem trnu pa temno modri, močno poprhnjeni, in medtem ko ima glog moknat okus, je okus plodu črnega trna kisel, trpek, "vleče usta skupaj", kot pravimo. In medtem ko glogovi listi spominjajo na hrastove, listi črnega trna nič ne spominjajo na hrastove. Glogovi cvetovi so v pokončnih, bogatocvetnih češuljah in imajo 20 do 25 prašnikov s svetleče rdečimi prašnicami, pri črnem trnu pa so cvetovi posamični, na gosto nakopičenih kratkih poganjkih, in imajo 18 do 20 prašnikov z rumenimi ali rdečimi prašnicami. Črni trn tudi prej cvete in si-

cer aprila, maja, pred olistanjem, medtem ko glog maja ali junija, po olistanju.

Glog ali beli trn

Ker smo glog opisali že zgoraj, ko smo opozarjali na zamenjavo s črnim trnom, bomo tu krajši. Omenimo naj le, da ima glog rad ilovnata tla, medtem ko črni trn raje raste na apnenčastih tleh. Sta pa to resnično tako podobni rastlini, da jih imajo navadno ljudje za eno in isto in stare knjige sploh ne omenjajo gloga, temveč so zdravilnosti obeh združene kar v črnem trnu. Vendar, glog je namenjen srcu.

Tudi pri glogu nabiramo cvetove in plodove. Glog krepi in uravnava delovanje srca. Posebej je treba poudariti, da zelo učinkovito uravnava krvni pritisk, ne samo, da ga znižuje, če je previsok, ampak ga tudi zvišuje, če je srce preslabotno.

Zelo dobro se obnese glog pri starostnih okvarah srčne mišice, pri vnetju srčne mišice, pri poapnenju žil in živčnih srčnih motnjah.

Ker je glog popolnoma nestrupen, ni pri njem nobenih škodljivih stranskih učinkov celo pri dolgotrajnem zdravljenju: seveda mora dozo nadzorovati zdravnik.

Če ga začnemo uporabljati pravočasno, lahko pomaga pri nerednem načinu življenja (nezdrava prehrana, preutrujenost, razdraženost, strah, pretirano uživanje alkohola, kajenje) in pri motnjah v delovanju srca.

Povrhu je glog koristen še pri drugih težavah, večinoma na živčni podlagi. Uporaba gloga je posebno primerna pri splošni telesni oslabeledosti, ki je zvezana z živčnostjo, posledice duševne napetosti, povečano razdražljivostjo in nespčnostjo.

Za čaj lahko uporabljamo cvetje in listje, posamično ali zmešano v enakih delih, ali pa plodove. Čaj iz cvetja in listov se pripravlja kot preliv, 1 čajna žlička za skodelico, 2 do 3 skodelice na dan, z dodatkom medu, pije se po požirkih.

Tudi iz stolčenih plodov se lahko pripravlja čaj, 1 čajna žlička za skodelico, namakamo 7 do 8 ur v mrzli vodi, nato kratko zavremo in odcedimo; na dan popijemo po požirkih 2 do 3 skodelice z dodatkom medu.

Vse našete čaje lahko pijemo tudi več mesecev nepretrgoma, pač glede na stopnjo bolezni.

Zelo priljubljena je uporaba tinkture, ki jo pridobivajo iz cvetov in plodov, ki pa jo mora predpisati zdravnik in tudi nadzorovati njen učinek. Prav ta tinktura, če jo jemljemo v pravih odmerkih, je izredno zdravilna pri srčni slabosti, ki izvira iz nalezljivih boleznih, pri srčni vodenici in poapnenju osrčnika, nadalje pri okvari srčnih zaklopk, zamaščenem in razširjenem srcu.

V ljudskem zdravilstvu glog uživa sloves zdravila za starostne pojave in motnje v menih.

Čaj iz glogovega cvetja se priporoča pri akutnih vročinskih boleznih (pljučnica, gripa, bronhitis) in pri kašlju. Vlažni in topli obkladki na bolna sečila pomirjajo bolečino. Čaj učinkuje pomirjujoče tudi pri božastnih napadih.

Kamilice

Kamilico pozna vsak po njenem vonju in cvetovih. Zamenjati jih ne smemo z večjimi in debelejšimi "pasjimi" kamilicami. Nabiramo samo cvetne koške, pa tudi cvetni popki, nežni listki in zgornji mehki del stebela imajo zdravilne snovi in jih lahko uporabljamo. In še to: kamilico nabiramo le tam, kjer vemo, da ni bilo zemljišče gnojeno z umetnimi gnojili.

Kamilico moramo nabirati zelo skrbno in le v sončnih dneh. Ob vlažnem in meglenem vremenu imajo manj olja. Take kamilice tudi težko hranimo zdrave. Sušimo jih v senci, razgrnjene v tanki plasti. Posušenih kamilic se čim manj dotikajmo, ker rade razpadejo. Hranimo jih na suhem, kamor vlaga ne more, kajti rade vsrkavajo vlago in plesnijo. Take pa so brez vrednosti za zdravljenje.

Čaj iz kamilic, ki ga moramo piti zelo toplega, prežene bolečine in krče pri koliki, močnem zavijanju po trebuhu in revmatičnem prehladu. Če ga pijemo v večjih količinah, pospeši bljuvanje. Čaj iz kamilic, pomešan s poprovno meto, povzroči potenje in prežene vetrove ter je zlasti priporočljiv pri hudem navalu krvi v glavo. Nervoznim ljudem priporočajo po jedi skodelico kamiličnega čaja. Pri hemoroidih, bolečinah v ledvicah in mehuru se ta čaj tudi zelo dobro obnese. Vsak dan ga izpijemo dve skodelici in zelo topel naj bo. Močan čaj uporabljajo za izpiranje in obkladke pri očesnem katarju in vnetju vek.

Kot zunanje zdravilo pomagajo kamilice pri vseh zateklinah, zlasti pri revmatičnih oteklinah. Napravimo kamilične zavojčke in obkladke, pa tudi parne kopeli. Za kopal vzamemo na polno kad 1 kg kamilic. Seveda, ne le cvetov, pač pa tudi zgornjih mehkih delov rastline. Še bolje delujejo obkladki, če skuhamo kamilice in laneno moko v vreli vodi, da postane kašnata in naredimo obkladke iz te kaše. Namesto lanenega semenja lahko uporabimo tudi rženo moko.

Kamilične pare so priporočljive pri bolečinah v ušesih in ledvični koliki. Kopeli se obnesejo pri gnojenju kosti in tvorih. Pri ustnih boleznih, zlasti pri obolenjih zob in vratu (pri angini) in pri kroničnem nosnem katarju uporabljajo čaj iz kamilic za izpiranje in obkladke, mora pa biti topel, ker sicer ne ublaži bolečin, ampak jih še poveča.

Lipa

Lipo poznamo, kajne. To je najlepše drevo, simbol slovanstva, ki tudi najlepše cveti in diši. Lipa cveti v drugi polovici junija, lipovec pa v prvi polovici julija. Cvetje nabiramo ob cvetenju, liste do srede junija, lubje aprila in plodove avgusta in septembra.

V ljudskem zdravilstvu je najbolj znan čaj iz lipovega cvetja. Cveti, ki jih kuhamo brez velikih krljnih listov, so že od nekdanj znani kot zelo dobro sredstvo, ki prežene krče, pov-

zroči potenje in hkrati pomiri živce. Čaj naj bo topel. Izpijemo ga vsak dan po eno do dve skodelici. Če ga zmešamo z gosjim zeliščem in baldrijanom, ustavi kri in pomiri krče. Če ga stalno pijemo, pozdravi baje celo hude živčne bolezni in padavico (dnevno dve do tri skodelice). Pri bolečinah v mehuru in ledvicah se zelo obnese in ga lahko dnevno popijemo tudi več.

Če dodamo čaju iz lipovega cvetja še medu, odstrani zasluženje v pljučih, sapniku in ledvicah. Zlasti stari ljudje bi ga morali piti. Lipovo cvetje, kuhano v mleku ali vinu, je zelo priporočljivo pri bleddici. Če lipovo cvetje pomešamo s šipkovimi jagodami, sladkorjem, medom in cimetom ter dodamo še nekaj grenkih mandljev, dobimo odličan čaj, ki bi ga morala piti vsa družina.

Ponekod zelo cenijo kopeli iz lipovega čaja, ker pomirjajo.

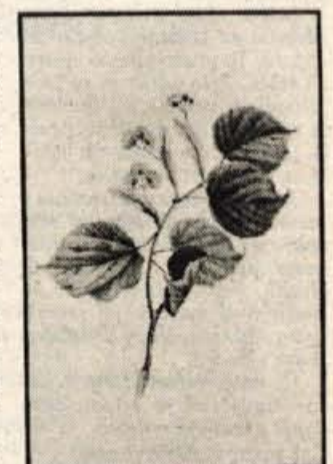
Močan odcedek lipovega cvetja je zelo dobro sredstvo za očiščenje in olepšanje kože. Gosto kuhan odcedek odstrani sončne pege po obrazu in pospeši rast las.

Če pomladi lipo navrtamo in prestrežemo njen sok, dobimo dobro sredstvo za obnovo krvi. Dnevno ga vzamemo dve do tri žlice.

Iz sadežev lipe dobimo olje, ki deluje podobno kakor mandljevo olje. Sveže oglje iz lipovega lesa, zdrobljeno v prah, uporabljajo z velikim uspehom pri vseh boleznih jeter. Zjutraj ga vzamemo na tešče za dobro žlico v mleku ali kavi, prav tako pa tudi opoldne. Dve uri nato izpijemo še skodelico čaja iz črnega trna in taventrože. Razen tega uporabljajo ta prah kot zdravilo pri zastrupljenju, pri hudih motnjah prebave, driski in bljuvanju.

Na zunaj učinkuje zlasti pri zastarelih, gnojčih se ranah, ker prepreči gnitje in pomaga, da se rana hitro izsuši.

Zelo dober zobni prašek dobimo, če zmešamo žajbljev prah in lipovo oglje. Ta prah odstrani tudi neprijetno potenje ponoči. Vzamemo ga 1 do 2 žlici (kupimo ga v lekarni) z mlekom ali z vodo, čez eno uro pa popijemo skodelico čaja iz krljikovega lubja. Prav tako prežene neprije-

ten vonj, vročino in krčevito kašljanje.

Lipovo oglje, stolčeno v prašek in zaužito, pomaga deloma proti raku, ker vsrkava vse strupene snovi. Če z njim potresemo kožnega raka, ima enak zdravilni učinek.

Lipovi plodovi, posušeni in stolčeni v prašek, so prastaro zdravilo za protin.

Čaj za potenje

40 g lipovega cvetja, 30 g bezgovega cvetja, 30 g kamiličnega cvetja. Za skodelico čaja vzamemo 1 zvrhano čajno žličko mešanice v prelivu.

Le eno moramo pri lipovem čaju upoštevati: tega čaja ne smemo uživati v nedogled! Čeprav čaj iz lipovega cvetja poleg omenjenih učinkov čisti kri in pri slabih živcih ali duševnem prenaprežanju učinkuje poživljuje, lahko pri stalnem uživanju povzroči srčne okvare!

Morda še praktičen nasvet: lipovo cvetje sicer najlažje nabiramo, če nalomimo veje, toda varujemo ta zdaj že kar redka drevesa in si pomagamo drugače: na vejo obesimo star razpet dežnik in mečimo vanj cvetje.

Materina dušica ali divji timijan

Materino dušico najdemo na suhih, sončnih krajih, po travnatih gričih, jasah in ob poteh. To je grmičasta rastlina, ki raste navadno v blazinah, v obliki polgrma, ki pa zraste tudi do pol metra visoko. Materina dušica, ki raste v planinah, ima močnejši duh, je trajnejšega okusa in tudi bolj učinkovita. Cvete od srede maja do srede septembra, odvisno od rastišča. Prav bi bilo, da bi imela svoje mesto tudi na vsakem domačem skalnaku.

Rastline nabiramo v cvetju, brez korenin in brez olesenelih stebel. Materino dušico sušimo najbolje, če jo na tanko razgrnemo po podstrešju, torej v senci.

Svežo materino dušico uporabljamo zaradi njenega močnega vonja pri kopelih za ljudi slabih živcev.

Čaj iz materine dušice krepi srce in želodec, miri bolečine in tvori kri. Štiri do šest tednov popijemo vsak dan po eno skodelico čaja. Na četrt litra vode damo 20 g listov in cvetov, čaj pa osladimo z medom. Z najboljšim uspehom uporabljajo čaj pri pljučnici in pri bronhialnem katarju. Čaj razkužuje in prežene krče pri želodčnih bolečinah. Pri dušljivem kašlju prinese olajšanje. Vsake pol ure ga popijemo za eno žlico z medom. Prežene tudi vetrove in razkrajajo sluz v pljučih. **Če kuhamo liste in cvete v belem vinu**, dobimo dobro zdravilo za lajšanje bolečin pri naduhi. To pijačo pijemo jutraj na tešče. Zelo zdrav in okusen jutranji in večerni čaj dobimo, če zmešamo dva dela dišeče perle, jagodovih in robidovih listov in en del materine dušice.

Materina dušica, namočena v vinskem cvetu ali olju, da zelo dobro sredstvo, s katerim preženemo obolenja v črevesju in pljučih. Prav tako je dobro to sredstvo za mazanje pri revmatizmu, drhtenju udov in splošni živčni slabosti.

Ce imajo otroci kraste in kožne izpuščaje, je priporočljiva kopel z materino dušico.

Čaj proti slabokrvnosti

Dragocena čajna mešanica za zdravljenje slabokrvnosti pri mladih in starih sestoji iz enakih delov materine dušice in koprive. I čajno žličko mešanice potrebujemo za skodelico preliva. Na dan popijemo 2 do 3 skodelice tega čaja, ki mu dodamo medu; pijemo po požirkih. Na splošno se čaj iz materine dušice pripravlja v obliki preliva.

Zdravilni ognjič

Ognjiču rečejo po Sloveniji tudi meseček in prstaneček. To je enoletnica. Do 60 cm visoko steblo je razraslo in dlakavo. Oranžno rumeni cvetni koški so do 4 cm široki. Cvete od junija do konca oktobra. Nabiramo cvetje in tudi liste ob cvetenju. S cvetjem moramo postopati kar najskrbneje. Nabiramo ga ob sončnem vremenu, ko je že nekaj dni prej vladalo lepo vreme in ga sušimo na preprihu v senci.

Ognjič čisti, zbira, pospešuje krvni obtok in celjenje ran, ker spodbuja rast novega tkiva. Ognjičeva tinktura (prgišče cvetov namakajo v pol litra vinske-

ga ali zitnega zganja 5 do 6 tednov), razredčena s prekuhanovo vodo, je primerna za obkladke na rane, zmečkanine, podplutbe, pretegnjene mišice in podobno. Obkladki so odlični pri gnojnih ranah in čirih, čirih zaradi krčnih žil, preležaninah in zoper otekline in tvore, da splahnejo.

Enakovredno za vse zgoraj našteje bolezni in težave je **ognjičovo mazilo**. Priprava je enostavna. Sveže ognjičeve cvetje (pa tudi liste) očistimo v svinjski masti, precedimo skozi laneno krpo v lonček in vsebino krpe dobro ožmemo. To mazilo ne bi smelo manjkati v nobenem gospodinjstvu. (Na Gorenjskem dobro ognjičovo mazilo izdeluje znani radiestezi Stane Oblak iz Škofje Loke in sicer po starem domačem receptu.)

Ognjičev čaj uživajo pri želodčnih in črevesnih boleznih, želodčnih krčih in čirih, driski, vnetju debelega črevesa, pa tudi pri vodenici in krvomoku. Ognjičev čaj čisti kri, če ga redno uživamo. En teden pred mesečnim perilom ga pijemo vsak dan, da se perilo uravna in da se omilijo spremljajoče težave.

Za čaj poparimo 1 do 2 čajni žlički suhih ali svežih cvetov s skodelico kroga, pustimo stati 5 do 10 minut in precedimo. Zaužijemo 3 do 4 skodelice nesladkanega čaja po žlicah na dan, približno vsako uro 1 veliko žlico.

Cveti in listi, kuhani v mešanici vode in vina, olajšajo bolečine v mehuru, če ima človek krvav seč. Vsak dan naj izpije dve skodelici toplega čaja v požirkih.

Za čiščenje in zdravljenje ran in za masiranje pri oteklinah jemljemo sok, ki ga iztisnemo iz listov in cvetov. Svež sok pomaga tudi pri bradavicah in garjah, zavrelek za kopeli pa uporabljajo pri garjah, lišajih in zatrdlinah v bezgavkah.

Rman

To silno zdravilno in v domačem zdravilstvu nadvse cenjeno rastlino najdemo po mejah, na travnikih in pašnikih, po sončnih posekah, ob poteh in njivah, posamič ali v skupinah. Steblo, visoko 10 do 80 cm ima sprva svetle liste, ki kmalu temno pozeleno. Na vrhu stebela so cvetni koški združeni v kobil, ta pa je bele ali rdečkasto bele barve. Cvetovi in listi diše svojevrstno nežno in dišavno. Okus je rezek, trpek.

Rman nabiramo od konca junija do konca avgusta in sicer nadzemne dele v cvetju. Rastline porožemo, cvete in liste osmukamo. Nabiramo tudi samo cvetove. Sušimo v senci.

Iz mladih mehkih listov lahko napravimo prav dobro špinado ali pa izvrstno juho. Liste narežemo kakor drobljenec na mahljen kruh ali pa potresemo po pravkar kuhanem krompirju. Ta način uživanja je priporočljiv zlasti spomladi, ko človek potrebuje sokove, ki presnavljajo. Čaj iz posušenih listov in cvetov krepi želodec in pomaga pri živčnih obolenjih želodca, vranice in črevesja, pa tudi pri malariji in žolčni koliki. Vsak dan ga popijemo po eno skodelico. Pri hemoroidih, krvavem kašlju in bljuvanju deluje izvrstno.

Pri kroničnih boleznih jeter (vnetju jeter, jetrnem raku, oteklinah in lenem delovanju) **ga pijemo s šentjanžvevo rožo, črnim trnom in noževo konico aloe**. Vsak dan ga vzamemo eno do dve skodelici. Pri nespečnosti in slabosti po hudi bolezni izpijemo zvečer skodelico rmanovega čaja. Na četrt litra vzamemo pet gramov rmana. Pri bolečinah v hrbtu izpijemo do dve skodelici tega čaja. Odstranil bo kri, ki zastaja v hrbtu. Tistim, ki imajo revmatizem, prinese zanesljivo pomoč in poživlja obtok krvi ter omili prehudo utripanje srca in previsok pulz. Pri različnih prehladih greje telo.

Ce primešamo rmanu nekaj pelina ali šentjanžveve rože, dobimo čaj, ki je zelo odlično zdravilo pri obolenjih pljuč in prsne mrene. Čaj pomaga tudi pri močenju postelje, ošpicah in škrlatiniki.

Čaj iz rmanovih listov je dobro potilno sredstvo, ki izboljša kožo in odstrani na obrazu vse mozolje, če ga uporabljamo dalj časa.

Sok iz lepih listov in cvetov služi za pomladno presnavljanje in ga cenijo kot odlično zdravilo pri poapnelih žilah. Vsak dan ga popijemo eno do dve žlici. Posebno redno uživanje svežega rmanovega soka zmanjšuje ali celo odpravlja bolečine, ki izvirajo iz okvare srčne mišice ali angine pektoris.

Zmečkano rastlino položimo pri mrzlici na prsi.

Rmanove kopeli uporabljajo pri lišaju in hrastah, krepe pa tudi ljudi, ki so pravkar prestali hudo bolezen.

Rman urejuje tudi premajhne ali premočne krvavitve pri mesečnem perilu; to protislojve si razlagamo z dejstvom, da rman tako ugodno vpliva na krvni obtok, da se vse vrste krvavitve izboljšajo in normalizirajo. Tudi pri belem toku pomaga, bodisi da ga pijemo v obliki čaja ali pa uporabljamo v obliki mlačnega preliva za izpiranje. **Zenskam rmana ni moč dovolj topla priporočati**; če bi večkrat segle po njem, bi si prihranile marsikatero nevšečnost in skrb.

Rmanov prevretek se zelo dobro in zdravilno obnese tako za kopel kakor tudi za obkladke pri razpokanih rokah, prav tako pri ranjenih prsnih bradavicah pri doječih materah. To velja tudi za zdravljenje nadležne luskašice. Poleg kopeli in obkladkov pa je treba pri tem opraviti tudi kure za čiščenje krvi. Pri živčnih osebah je priporočljivo pogosteje, jutraj in zvečer, umivati celo telo z ohlajenim rmanovim prelivom; to učinkuje krepilno.

Izvrsten ženski čaj

100 g rmana, 75 g kamiličnega cvetja, 25 g klotmeževih korenin in 50 g regratovih korenin. 2 polni čajni žlički te čajne mešanice vzamemo za 2 skodelici vode v prelivu; pijemo ga čez dan po požirkih, toplega ali mlačnega, neoslajenega.

Čaj za sečne organe

100 g rmana in 30 g arnikovega cvetja. Vzamemo 1 polno čajno žličko za skodelico vode v prelivu. Čaj je treba popiti 1 uro pred spanjem, po požirkih, neoslajenega.

Čaj pri boleznih dihal

100 g rmana, 50 g pljučnika, 50 g listov sulicatega trpotca, 25 g slezovih korenin in 25 g

žajblja. Vzamemo in polno čajno žličko te mešanice za 1 skodelico vode v prelivu, popijemo 3 do 4 skodelice na dan. Pijemo toplega in po požirkih. Se bolje bo, če dodamo na skodelico 1 čajno žličko medu.

Šentjanževka

Šentjanževka je do 70 cm visoka trajnica. Stebla imajo po dve vzdolžni rebri, nasprotni jajčasti listi so brez pecljev in so posjeni z mnogimi prosojnimi pikicami. Rumeno cvete z drobnimi cvetki v nekakšnih podolgovatih kobljih. Če zmečkamo cvete med prsti, se izceja krvavo rdeč sok. Cvete od kresa do septembra, največ pa julija. Seme dozori avgusta in septembra, odvisno od časa cvetenja. Raste najraje na sončnih gozdnih posekah, ob gozdovih in na tratah.

V domačem zdravilstvu se največ uporablja **šentjanžvevo olje**, ki ga priporočajo za opekline, sveže krvave rane, zmečkanine in za zdravljenje tvorov, čirov in bul. Ni pa to samo zunanje zdravilo za rane in vtiralo pri protinu in revmatizmu, pri izpahih in bolečinah v hrbtu, po 10 kapljic na sladkorju ga jemljejo pri bolečinah v trebuhu, pri krčih in vnetju črevesja in ga dajejo otrokom, ki močijo posteljo.

Šentjanžvevo olje pripravimo preprosto tako, da na cvetje in liste v steklenico s širokim vratom nalijemo 3 do 4-kratno količino dobrega olivnega olja, dobro zamašimo in pustimo nekaj tednov stati na soncu. Če ni sončnih dni, nstoj stoji posoda na zapetku. Dobro je, da steklenico večkrat pretresemo. Olje se rdeče obarva. Precedimo skozi krpo in ostanke dobro ožmemo. Tako imamo pri roki eno od najboljših domačih zdravil, ki naj bi bilo v vsaki družini. Zdravilno moč ohrani olje do dveh let.

Olje, ki ga jemljemo po žlicah, odpravlja brez bolečin gliste. Ker pa nekoliko zapira, naj k zaprtju nagnjeni ljudje jemljejo nato še kako odvajalo (krhlika, pelin, rabarbara in podobno).

Iz listov in cvetov kuhani čaj je dobro zdravilo pri zatekljih jetrih, glavobolu ter zaslužanju v prsah, pa tudi pri pritisku v želodcu, mehurjevem katarju, obolenjih črevesja in gostem seču. Pomiril bo bolečine pri nevalgiji obraza in išiasu (vsak dan dve skodelici po požirkih).

Pri bolečinah v jetrih dodamo prve tri dni na vsako skodelico za noževo konico aloe (dobi se v lekarni). Čaj okrepi spolne in telesne organe in zlasti pospeši razvijanje ženskih spolov. Zato je svetovati, da dobe slabotne, slabokrvne deklice že pred prvim mesečnim krvavenjem za okrepitev spodnjega dela telesa čaj iz šentjanžveve rože in metlike. Šentjanževa roža z rmanom je zlasti priporočljiva pri slabosti mehurja. Močenje postelje kmalu poneha, če izpijemo vsak dan eno ali dve skodelici čaja čez dan, zvečer pa pijemo le suho hrano.

Šentjanževa tinktura, ki jo dobijo tako, da dve pesti svežih listov namakajo 3 tedne v 1 litru žganja, je vtiralno zoper drhtenje udov pri starih ljudeh in zoper revmatizem.

Naše bralke so nam pisale

Če bole kolki in kolena

Danica Babnik, Gorenja vas 51, Reteče pri Škofji Loki nam je napisala naslednje:

Mnogo žena ima bolečine v kolnih in kolkih. Posebno starejše. Jaz sem hodila na srečanja z dr. Frančem Tiholetom pred nekaj leti. Priporočal nam je, naj uživamo cepljen puding. Treba je jesti v začetku 2 lončka na dan, vsaj 14 dni. Potem zadostuje 1 lonček. Toda vedno po jedi, da se puding pomeša med drugo hrano. Nikoli pa ga ne uživamo na prazen želodec.

Cepljen puding

Puding skuhamo po receptu na vrečki. Izbiramo le sadne pudinge, ne vanilijeve ali čokoladne. Ko se pokrit nekoliko ohladi, zamešamo vanj 1 jogurt. Dobro premešamo in nalijemo v kozarčke. Navadno pride 6 kozarčkov. Nato pokrijemo, vklopimo termostat na aparatu, ki se po 40 minutah sam izklopi. To pustimo stati 24 ur. V tem času dozori jo v pudingu mlečno kislinske bakterije, ki odpravljajo sečno kislino iz sklepov. Ta nam namreč povzroča bolečine v kolnih in kolkih, pa tudi drugje.

Uspeh ni takojšen. Jaz sem delala to kuro 9 mesecev z nekaj presledki vmes po nekaj dni. Bolečine začnejo po 6 tednih popuščati. In potem nekega dne ugotoviš, da te nič več ne boli. Pa boste rekli, da pri meni morda ni bilo tako hudo. Jokala sem od bolečin in pri hoji šepala. Sedaj že nekaj let nimam več težav. Moja hoja je lahka in brez bolečin. Dobro je nositi na kolnih volnene grelce, da so kolena zaščitena in prekravljena. Ker so kolena topla, je tudi počutje boljše.

Pa še to: aparat za kuhanje pudinga je v bistvu aparat za kisanje mleka in se dobi v vseh trgovinah z električnimi gospodinjstvi aparati.

Če boli mehur

In še en nasvet nam je poslala Danica Babnik: če boli mehur, je dobro dati na trehub mačka, da nas s svojo toploto pregreje. To je pomagalo meni in moji svakinji, pravi Danica.

Zdravilni slez

"Poznam rastlino slez ali sanpapel," nam piše Helena Gabriel z Jesenic. "Raste po dvoriščih in poteh, kjer ni asfalta. Največ sem ga videla v Baški na otoku Krku. Raste tudi ponekod na Gorenjskem. Cvete julija in avgusta in ima plave cvetove. Raste pri tleh."

Naj opišem njegovo zdravilno moč. Imela sem huđe bolečine na bradavicah, ko sem došla. Po 4 tednih dojenja so se razpoke tako povečale, da sem se zatekla k zdravniku. Predpisal mi je več vrst mazil, a brez uspeha. Na ponovnem pregledu mi je vsa mazila odsvetoval in mi svetoval naj dobim slez (sanpapel) in naj se pred in po dojenju izpiram s hladnim zavretkom. Po treh dneh sem imela vse razpoke zaceljene in sem došla do osmega meseca otrokove starosti. Zdravnik sam ni mogel dojeti, da je bil uspeh tako hiter.

In še nekaj: vnukinja je dobila po telesu nalezljive garje (hraste). Trikrat se je okopala v zavretku sleza in vsaka sled za garjami je izgnila.

Minilo je že veliko let in še danes, ko rastlino zagledam, jo hvaležno pogledam zaradi čudovitega učinka."

Encijan ali rumeni svišč ali košutnik

"Rada bi povedala samo to, da me je vaš DOMAČI ZDRAVNIK obdržal še kot naročnika Gorenjskega glasa. Zato sem se namenila, da vam napišem nekaj o encijanu. Večina ljudi misli, da je prvi encijan modre barve, a se motijo. Zato vas prosim, da napišete kaj o njem," nam piše naša bralka M.B. iz Naklega.

Encijanove korenine so prava grenična droga. Vse druge učinkovine te rastline so za zdravilno uporabo mnogo manj pomembne. Droga vsebuje zelo malo črnelovin, zaradi česar je izredno primerna za krepčanje želodca, ki bi ga črnelovine sicer preveč vzdražile. Z encijanovim čajem ali kapljicami (encijanova tinktura) si lahko uspešno pomagamo pri pomanjkanju teka, oslabelem in lenem želodcu in pomanjkljivem izločanju želodčnih sokov, pri motnjah pri praznjenju želodca, pri želodčnih krčih ter pri napenjanju in izločanje žolča. Grenične začnejo posredno učinkovati že v ustih, kjer z grenkim okusom sprožijo številne refleksne reakcije, ki telo prisilijo na sprejem in prebavo hrane.

Vendar encijanovi pripravki niso primerni za vse želodčne bolezni. Zlasti jih slabo prenašajo bolniki z preobčutljivim želodcem in vsi, ki imajo pevec želodčne kisline. V vseh teh primerih je bolje uporabiti pripravke iz melice, kumine, kamilice, janeža ali komarčka.

Priprava čaja iz encijanovih korenin:

Čajno žličko narezanih korenin damo v 1/4 litra hladne vode, zavremo in kuhamo 5 minut. Pred zajtrkom, kosilom in večerjo spijemo skodelico mlačnega čaja. Iz enake količine encijanovih korenin lahko pripravimo tudi preliv, tako da jih damo za približno 10 ur v hladno vodo. V tako pripravljeni čaj preidejo skoraj vse grenične in zelo malo črnelovin, zato ga občutljiv želodec lažje prenese.

Encijanovo žganje

Lahko pa vse skupaj poenostavimo in encijan pripravimo v žganju. Zelo preprosto je. V 1 liter žganja damo 5 koščkov narezanih korenin encijana (rumenega svišča ali košutnika, kot tudi pravi ljudje encijanu), piješ zjura, opoldan in zvečer po šlice (0,2 dcl) in si zdrav kot dren, so včasih rekli. Tudi Sebastian Kneipp je govoril, da lahko žajbelj, pravi pelin in encijan veljajo toliko, kot polna lekarna drugih zdravil."

Čaji Begušove mame s Primskovega v Kranju

Vinsko rutico pij v čaju pri glavobolu. Ta zel tudi čisti kri in je iskano zdravilno zelišče pri težavah pri ženskih organih.

Abršca pomirja živce in je posebej priporočljiva za epileptike. Če si živčno napet pomaga k sprostitvi čaj iz mešanice limonine in mentolove melise, majarona, materine dušice in mete.

Rmanov čaj čisti kri - dober je sam, lahko pa ga skuhamo tudi skupaj z vinsko rutico.

Ce smo bolni na dihalih, skuhamo čaj iz mešanice žajblja, ajbiša, pljučnika, lapuha, širokolistnega in sulicatega trpotca. Ta mešanica je posebno priporočljiva za čiščenje pljučnih cevčic.

Ce smo prehlajeni zavrimo žajbelj na mleku. Tudi če ne dodamo medu, nas bo napitek ozdravil.

Odličen "družinski" čaj skuhamo iz koprive in melise.

Ce hočemo čaj, ki nam bo odvajal vodo iz telesa, skuhamo skupaj luštrek, peteršilj in brezove liste.

Pa še to: zeli, ki so močnejše, bolj sočne, se počasi suše. Zato Beguševa mama svetuje, da jih vseeno damo za nekaj časa na sonce, da na soncu vsaj ovenejo, potem pa jih damo sušit v senco, najbolje kam na podstrešje, v bližino okna, kjer se zrak menjava.

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

Vsaka je rada lepa, pa če to prizna ali ne. Včasih pa se nam na koži pojavijo težave, ki jih moramo odpraviti tako ali drugače. Nekatere se zatečejo h kozmetičarkam, druge si po tem ali onem nasvetu pomagajo same. Marsikaj res lahko za svojo kožo napravimo same, čeprav sem in tja obisk pri kozmetičarki ni za odmet. Če drugega ne, kozmetičarke navadno znajo dobro svetovati, kaj manjka naši koži, kaj bi ji dobro delo. Nasvet iz prve roke, ki je največ vreden. Veliko pa je seveda takih žena, ki do kozmetičarke nikoli ne bodo prišle. Že zato, ker imajo odpor do tega, da jim kdo "brska" po glavi, ker preprosto ni časa, druge spet mislijo, da je to le za "taboljšje gospe", čeprav to še zdaleč ni res. No, kakorkoli že, vsem tem slednjim bi radi pomagali v tej naši rubriki. V Zgoši št. 22 pri Begunjah smo odkrili kozmetičarko Metko Krivic, ki se je prijazno odzvala, da bo dajala praktične nasvete o negi kože pa tudi o drugih domačih negah telesa, da se bomo boljše počutili. Ni domačinka, iz Kopra se je poročila v Zgošo. Sestro sta v Koprju imeli svoj kozmetični salon, zdaj je Metka v Zgoši odprla svoj salon, ki ga je poimenovala NATURA. V svoji ponudbi ima nego obraza, telesno masažo, ročno limfno drenažo, elektrolimfo-press terapi-

jo, aroma terapijo in depilacijo. Čim bolj naravne pripravate uporabljajo pri svojem delu, da bi njen lokal lahko poimenovali kar bio kozmetični salon. Nekaj mazil pripravljajo tudi sama. Metka je zgovorna, nasveti kar sujejo iz nje in prepričana sem, da bomo od nje preko naše rubrike izvedele marsikaj koristnega in zanimivega. Naj kot prvo predstavimo njeni maski za suho kožo, ki sta dostopni prav vsaki ženi in praktično nič ne staneta.

Metka Krivic, kozmetičarka iz Zgoše pri Begunjah

Čistilna in hranljiva maska za suho kožo

- 2 veliki žlici pšeničnih otrobov
- 2 veliki žlici medu
- 2 veliki žlici jabolčnega kisa

Vse tri sestavine v skodelici premešamo, da dobimo gladko zmes. To nanese na očiščen obraz in pustimo učinkovati 20 do 30 minut. Zatem obraz splaknemo z mlačno vodo.

Hranljiva maska za suho kožo

1 rumenjak
1 velika žlica medu
nekaj kapljic olivnega olja (po možnosti naj bo domače olivno olje, nerafinirano, zeleno, ker ima tako največ A vitamina)

Tudi te sestavine dobro premešamo, naneseemo na obraz, pustimo 20 minut in splaknemo z mlačno vodo.

In še tole svetuje Metka: žene s suho kožo naj za umivanje obraza čim manj uporabljajo vodo iz vodovoda. Ta je trda, ker je klorirana. Najboljša za obraz je deževnica, ker pa te ni vedno pri roki, za osvežitev obraza raje sezimo po brezalkoholnem toniku. Gornji maski pa naneseemo tudi na vrat in dekolte.

Morda se bo kateri zdela maska neumna reč, brezpotrebno zapravljjanje časa. Pa ni res! Le privoščite si jo. Vse pustite za tisto slabo uro. Nanesite si masko in se ulezite. Vsaj tiste pol ure si boste v miru odpočile. In učinek bo dvojni: zaradi maske in še zaradi počitka. Kar poskusite!

D. Dolenc

Čajne modrosti

(iz drobne Podravkine knjižice o čajih)

"Prva skodelica čaja mi je ovlažila ustnice in grlo, druga mi je pregnala samotjo, tretja mi je prodrla v drobno, od četrte skodelice se počasi znojim, vsa umazanja tega življenja odteka skozi pore na koži. Pri peti skodelici čaja nastopi popolno očiščenje; šesta skodelica me kliče v nesmrtnost; sedma skodelica - ah, ne morem več piti. Ničesar ne ljubim bolj kot hladno vetrič, ki mi dviga rokave. Pustite me na tem ljubkem vetriču, da se zibljem in odlebdim."

Lo Tung

Mešani domači čaj

(za 4 osebe)
2 vrečki Podravka rmanovega čaja
2 vrečki Podravka čaja - materina dušica
8 dl vode
1 dl sadnega malinovega sirupa Segestica (ali kakega drugega) sok ene limone

Vrečke s čajem prelitate z vročo vodo, pokrijte in pustite stati pet minut, nato pa jih poberite iz čajnika.

V čaj vmešajte malinovec in limonin sok. Ponudite kot topel ali hladen napitek.

Kaj bomo kuhali ta teden

Svetuje Dušan Belšak, kuhar penziona KANU ob Zbiljskem jezeru.

Dušan nam svetuje dobro nedeljsko kosilo; nedelja je namreč dan, ko ima gospodinja vseeno malo več časa, da se posveti kuhi in svojim najdražjim pripravi kaj posebnega. Naj bodo enkrat za spremembo na vrsti ribe. Dušan nam je pripravil recepte za hobotnico ali kalamare v solati, pečeno skušo in blitvo s krompirjem. Zraven si lahko omislimo kakršnokoli sladico, Dušan pa priporoča orehove palačinke s šodajem.

Hobotnica ali kalamari v solati

V loncu zavremo jušno zelenjavo, osolimo, dodamo nekaj plutovinastih zamaškov (plutovina pospešuje mehčanje), očistimo hobotnico ali kalamare še enkrat dobro očistimo in narežemo na kolobarje. Dodamo olje (lahko olivno), strt česen, sesekljan peteršilj, sol, poper, nasekljane olive. Solato v hladilniku mariniramo čez noč. Postrežemo kot predjed na manjšem krožniku in solatnem listu, dekoriramo z limono in vejico peteršilja.

Pečena skuša

Izberemo primerno velike skuše, jim odstranimo drobovino in škрге. Dobro jih operemo in obrišemo s krpo, osolimo, v trebušni del položimo malo masla in pečemo na vroči maščobi ali tudi v vroči pečici.

Blitva s krompirjem

Ze prej damo v slano vodo kuhat 1 kg krompirja, narezane ga na kose. Vode naj bo le toliko, da je pokrit. Ko je napol kuhana, dodamo 1/4 kg oprane in očiščene blitve. Lonec pokrijemo in ko se blitva pokuha ter jed zgosti, dodamo tržaško omako, sesekljan česen in peteršilj, premešan z oljem. Blitvo serviramo v lončeni ali porcelanasti posodi, ribe pa na plošči.

ureja DANICA DOLENC

Če zamudiš izlet

Če zamudiš izlet, je res zelo hudo. Da, zelo hudo. Največkrat so krive ure, ki jim odpovejo kolesca ali kaj drugega. Pri nas je že tako.

Pripravljaj sem se za izlet na Vršič. Poln pričakovanj sem pripravljaj hrano in pijačo, poleg tega pa še posebno poslastico, pečeno klobaso. Od vsega tega se mi je kar vrtelo. Toda slišali boste, da se mi je tudi odvrtelo in nato na žalost spet zavrtelo. Za na pot mi je ati dal še nekaj pridig, ki sem jih le težko poslušal. Kmalu pa sem seveda dobil "dovoljenje", da grem spat. Kot grof sem se zleknil v posteljo in zaspal s pomočjo smrčave uspavanke, ki so mi jo igrala usta. Da, res lep večer!

"Joj, koliko je ura!" zakriči mamica, ki vsa zbegana priteče v sobo. Takoj mi je bilo jasno, da sem zamudil izlet, bolje zamudila je mamica, ki me ni poklicala. Bržčas sem hitro pomislil na včerajšnje tekanje in pridiganje, saj sem padel na posteljo in požrl dva cmoka. Kaj hočeš, je že tako. Dan se mi je začel z razočaranjem in se je tako tudi nadaljeval, saj nisem imel ničesar, kar bi počel. Le dolčas sem prekladal z enega kraja na drugega.

Svetujem vam, da pred spanjem vedno pregledate uro, preverite, ali mehanizem dela in potem mirno ležete spat.

Matiček Žumer, 5. b r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Smo kulturni?

Tudi osmošolci že vemo, kaj pomeni Evropa 1992, s kom naj bi se povezali naši narodi. Od zahodnih držav pa se v marsičem razlikujemo. Prav je, da imamo svojo kulturo, svoje šege in navade. Kaj pa naše vedenje, naši medsebojni odnosi? So kulturni?

Imam prijateljico, ki je bila do začetka letošnjega šolskega leta tudi moja sošolka. Zaradi neznane bolezni so ji začeli izpadati lasje. Bila je v bolnišnici, vendar vzroka bolezni niso odkrili. V šoli pa so se ji učenci posmehovali in jo zafrkavali. Vedno mi je bilo hudo, ker takega obnašanja ne maram. Velikokrat je jokala in včasih bi najraje zajokala še sama.

Med počitnicami pa je prijateljica odšla v Hamburg. Obljubila mi je, da se bo kmalu vrnila. Ni se vrnila. Telefonirala mi je le, da bo šolo obiskovala v tem velikem nemškem mestu, kjer se bo tudi zdravila.

Ko so oktobra imeli počitnice, pa me je prišla obiskat. Pri-povedovala mi je, kako drugačni so tamkajšnji otroci. Nihče ji ne reče nič zalega. Tolažijo jo, da njena bolezen ni neozdravljiva. Igrajo se vsi skupaj. Tudi otrok, ki česa ne zna, ne zaničujejo, ampak jim pomagajo, da bi čim bolj napredovali. Zato moji prijateljici ni treba jokati zaradi sošolcev.

Ko je odšla nazaj v Nemčijo, je odšla med ljudi, ki poznajo bonton, ki se zavedajo, da pred boleznijo, takšno ali drugačno, ni varen nihče. Kaj ni podlo, smejati se na račun že tako prizadetega človeka?

Ne samo po naši blaginji, tudi po srčni kulturi se razlikujemo od naprednega sveta.

Irena Gregorin, 8. a r. OŠ Josipa Broza - Tita Predoslje

IZ ŠOLSkih KLOPI

Bodimo malo nori

Pustne šeme so norele, bil je dober špas. Ko smo vriskali in peli, smo korakali čez vas. Povorko vodi klovn Bozo, poveljnik on je ena a, zraven Batman muzicira pesem pustno ful naglas. Mucek mali, razigrani, rad se mota pod nogami. Vendar, ker živahen je, norčju že na živce gre. Ker bili smo preveseli, se prikaže še župan. Ves je penast že od jeze, zato nas pa nažene stran.

Bojana Berčič, Mojca Bertonec, Darja Naglič, Tina Križaj, 6. r. OŠ Cvetka Goljarja Škofja Loka

Dan žena

"Draga moja mamica, kaj želiš za dan žena?" jo vpraša Lenčica. Mamica ji odgovori, da pridno Lenko si želi, zdaj pa naj hitro lepo zasp.

Tanja Melihen, 6. a r. OŠ Ivana Groharja, Škofja Loka

Najbolj zanimivo je bilo v četrtem razredu, ko smo kar v razredu igrali nogomet. Tovašica nas je ozmerjala, a ko je odšla, smo igrali naprej.

Igor

Skrivnost

Skrivnosti so majhne ali velike, lahko so hudobne in brez olike. Skrivnosti povedati nikomur ne smeš, če ne to postane javna skrivnost. Skrivnosti v dnevnik lete in v njem skrivnostno molče. Priznam, da tudi jaz skrivnost imam, a je nikomur ne izdam.

POMOjca Špan, 7. b r. OŠ bratov Žvan Gorje

Kako pomagamo mamicam?

Kuham ji kavico. - Danijel
Postiljam postelje. - Bojana
Pazim na sestrico in bratca, skrbim za cvetice. - Saša
Pospravljaj sobo, pomagam sesati stanovanje. - Tina
Pomagam pri pomivanju posode. - Damir
Pazim na bratca. - Suzana
Pomagam ji peči pecivo. - Peter
Očistim čevlje, brišem posodo. - Sladjo
Sodelujem pri pripravi pizze. - Aco
Na sestrico pazim in jo peljem na sprehod. - Aleš
Obešam perilo, pomivam tla. - Rok
Pospravljaj svojo sobo. - Dalibor
Pri čiščenju avtomobila rad pomagam. - Klemen
Brišem prah in pomivam posodo. - Dado
Sodelujem pri kuhanju in peki. - Mateja
Namesto mamice grem v trgovino. - Andrej
Učenci 1. razreda iz Lipnice

Takole živahno je bilo v petek dopoldne v vseh gorenjskih srednjih šolah, kamor so prišli osmošolci iskat informacije o možnostih nadaljnje šolanja. Šole bodo sprejemale prijave za vpis do vključno 28. marca, do 3. maja pa se bodo kandidati še lahko premislili in prenesli prijavo v drugo šolo. Novosti naslednjega srednješolskega leta sta predvsem dve: nov srednji splošnoizobraževalni program, ki mu bomo spet smeli reči gimnazija, ter ločitev triletnega in štiritletnega strokovnega izobraževanja. - H. J., slika F. Perdan

ureja HELENA JELOVČAN

Šahovski festival na Bledu končan

Dva na prvem mestu

Član leške Murke, mojster FIDE Rudi Osterman je odlično začel, nato popustil, vendar še vseeno osvojil mesto pod vrhom. Do delitve prvega mesta ga je ločila le točka.

Bled, 9. marca - Z zadnjim, devetim kolom se je na Bledu končal mednarodni šahovski festival. Po svečanem zaključku turnirja je bil še turnir v hitrem, rapid šahu, osrednji dogodki pa so bili turnirji za moške, ženske in veterane. Zaključek moškega turnirja je bil glede na začetek presenetljiv. V bistvu je odločalo zadnje 9. kolo, v katerem je največ pridobil mladi slovenski mednarodni mojster Aljoša Grosar, največ pa je izgubil do 6. kola vodilni mojster FIDE Rudi Osterman, ki je zgubil in zdrknil v skupino treh šahistov, ki je delila 3. do 6. mesta. Zmagovalca turnirja sta torej Aljoša Grosar, up slovenskega šaha, saj je star šele 22 let, in sovjetski mojster Piskov.

Slednji je premagal našega šahista Strikoviča, Grosar pa sovjetskega vele mojstra Sveshnikova. Osterman pa je v zadnjem kolu izgubil s sovjetskim mednarodnim mojstrom Lando. Vrstni red: 1. Grosar in Piskov po 7,5, Landa 7, Osterman, Raičević, Krlav in Cejtin po 6,5 itd. Na ženskem turnirju sta zmagali sovjetski igralci Safranska in Grabuzova, najboljša domača igralca pa je bila mlada Mihevcova, ki je delila 6. do 9. mesto. Med veterani pa je zmagal Vavpetič, ki je premagal vse svoje nasprotnike.

Kar precej udeležencev letošnjega turnirja že najavlja udeležbo na prihodnjem, prav tako pa utegne drugo leto priti na Bled še več kakovostnejših igralcev, predvsem vele mojstrov in mednarodnih mojstrov.

J. Košnjek, slika F. Perdan

Uspešni, vendar manj znani športniki - Čeprav po uspehih, jugoslovanskih in mednarodnih, gorenjsko lokostrelstvo ne zaostaja za drugimi panogami, je vseeno kdaj neupravičeno v ozadiju. Samo v kranjski občini je nekaj odličnih lokostrelcev, organiziranih v dveh lokostrelskih klubih, Ikosu in Šenčurju. Na sliki sta dve odlični kranjski lokostrelki, članici šenčurskega kluba, obe lanske državni prvakinji: Ksenija Podražaj (levo) in Cvetka Kramar. J. K., slika F. Perdan

V nedeljo, 25. marca

Petnajstič na Porezen

Kranj, 13. marca - V spomin na boje 24. in 25. marca leta 1945 na Poreznu prirejajo organizacijski odbor zimskega pohoda, Planinsko društvo in borčevska organizacija iz Cerknega ter borci Gorenjskega vojnega področja in brigade Srečka Kosovela v nedeljo, 25. marca 15. zimski spominski pohod na Porezen. Tu bo ob 11. uri spominska svečanost, vzpon na Porezen pa je priložnost za organizirane planinske izlete.

Planinsko društvo Kranj organizira tudi letos prevoz in vodenje na spominski pohod na Porezen. Posebni avtobus bo odpeljal izpred hotela Creina ob 7. uri do Petrovega brda, od koder je do vrha Porezna za okrog 2 uri hoda. Povratek bo ob 14. uri ali po dogovoru. Priporočajo dobro planinsko obutev, za lažjo hojo tudi palice, nujno pa je vzeti s seboj bundo, kapo, rokavice, gamaše in očala. Prav tako pa tudi nekaj pijače in jedilnice, ker kočja še ni oskrbovana. Izlet bosta vodila Alojz Smolej in Peter Globočnik. Prijave z vplačili sprejemajo v pisarni Planinskega društva Kranj do zasedbe mest oziroma do vključno srede, 21. marca, do 17. ure.

J. K.

Kegljanje

Geršak in Jan prvaka

Kranj, 9. marca - V gorenjski kegljaški ligi pa po 13. kolu vodi Ljubelj iz Tržiča pred Savo in Lubnikom

V gorenjski kegljaški ligi so odigrali 13. kolo. Doseženi so bili naslednji izidi: Simon Jenko: Jesenice 5119:4827, Ljubelj: Bled 4988:4807, Kranjska gora: Elan 4964:4781 in Triglav: Lubnik 4793:4857. Ljubelj ima 20 točk, Sava 18, Lubnik 14, Jesenice, Kranjska gora in Triglav 12, Simon Jenko 10, Elan 4 in Bled 2 točki.

Preteklo nedeljo pa je bilo na kegljišču hotela Jelovica na Bledu finale gorenjskega kegljaškega prvenstva moških parov. Zmagala je jeseniška dvojica Geršak in Jan s 5139 keglji, sledijo pa Hafner - Prezelj (Lubnik) 5122, Tiringar - Beber (Sava) 5117, Sajovic - Oman (Triglav) 5112, Boštar - Cvirn (Triglav) 5102 itd.

T. Bolka

Škofjeloški rokometiški prvič poraženi na domačem igrišču

Cilj je še vedno vrh lestvice

Škofja Loka, 10. marca - S sobotno tekmo so škofjeloški rokometiški prvaki začeli drugi del letošnjega prvenstva v prvi slovenski rokometni ligi za moške. Čeprav so v prvi tekmi morali priznati premoč vodilnim na lestvici, rokometišem Slovenj Gradca, pa so prepričani, da ni še nič zamujenega in v boju za vrh lestvice ne bodo odnehali.

Številni gledalci, ki so v soboto prišli na prvo pomladansko rokometno tekmo v škofjeloško športno dvorano na Podnu, so bili, po uspehih v jesenskem delu tekmovalca, gotovo malce razočarani nad porazom, predvsem pa nad igro domačih rokometišev. Že takoj na začetku so namreč gostje povedli za pet golov razlike, ki pa jih je bilo ob premalo učinkoviti igri v napadu nemogoče nadoknaditi vse do konca tekme. Razlika je bila ob koncu majhna (18:20) in je pravično pokazala razmerje na igrišču. Domači rokometiši so se namreč bolje znašli v obrambi, premalo pa je bilo hitrih protinapadov in strelav na gol, kar je bila odlika nasprotnikov. Janez Pokorn, trener: "Letos so

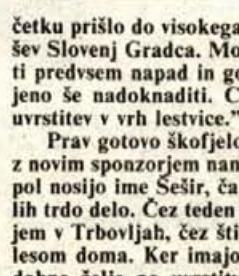
večinoma dobro fizično pripravljene, pojavila pa se je stara napaka - namreč trena pred domačim občinstvom. Ta je bila predvsem posledica prevelike želje po zmagi nad močnim nasprotnikom. Seveda

prišli štirje novi igralci, ki so se v ekipo hitro vključili. Zaenkrat je naša odlika predvsem borbenost, ki je gotovo tudi posledica kolektivitete v ekipi. Kot se je izkazalo na današnji tekmi, so igralci

pa današnji poraz ni nobena tragedija, temveč le spodbuda, da bomo še bolj vestno trenirali in dosegli zastavljeni cilj. To pa je prvo ali drugo mesto v slovenski rokometni ligi. Ker je tudi delo v klubu dobro in imamo dobre pogoje za trening bo ta cilj laže uresničljiv." Andrej Peternelj,

golman: "Čeprav nismo imeli posebnih kondicijskih priprav, pa smo se taktično dobro pripravljali. Danes je bilo veliko napak na rejenih zlasti v napadu, kar bo gotovo treba še popraviti. Sicer pa v nadaljevanju upamo na boljše igre in rezultate." Aleš Dolinar, kapetan ekipe: "Lahko rečem, da smo tekmovalci vsaj potihem pričakovali zmago. Morda sta bila ravno prevelika želja po zmagi in pretirano spoštovanje nasprotnika, ki vodi v ligi, vzroka, da je že v začetku prišlo do visokega vodstva rokometišev Slovenj Gradca. Morali bomo izboljšati predvsem napad in gotovo je moč zamujeno še nadoknaditi. Cilj še vedno ostaja uvrstitev v vrh lestvice."

Prav gotovo škofjeloške rokometiške, ki z novim sponzorjem namesto imena Termopol nosijo ime Šešir, čaka v naslednjih kolih trdo delo. Čez teden dni igrajo z Rudarjem v Trbovljah, čez štirinajst dni pa z Inlesom doma. Ker imajo v obeh klubih podobne želje po uvrstitvah kot škofjeloški rokometiši (in tudi možnosti zanje), bodo morali Ločani hitro pokazati kaj znajo. Želimo pa jim tudi več športne sreče kot na minulih tekmi.

V. Stanovnik, slike F. Perdan

Namizni tenis

Pionirji mešajo štrene mladincem

Kranj, 24. februarja - Namiznoteniški klub Merkur iz Kranja je organiziral gorenjsko namiznoteniško prvenstvo za mladince in mladinke. Med mladinkami je v odsotnosti Zive Štrukelj (bolezni) zmagala Klemenčeva z Jesenic pred Fojkarjevo (Merkur Kranj), tretja in četrta pa sta bili prav tako igralci Merkurja, še pionirski Sokličeva in Krivičeva. Med mladinci je zmagal Pem (Jesenice) pred pionirji Merkurja Klevišarjem, Dolharjem in Bernardom. V dvojicah mladincev je zmagala jeseniška dvojica Pem - Vadjunec pred Porento in Bernardom (Merkur), med mladinkami je bila najboljša Merkurjeva dvojica Fojkar - Soklič pred jeseniško Klemenc - Cenček, med mešanimi dvojicami pa je zmagal jeseniški par Pem - Klemenc pred Klevišarjem in Fojkarjevo iz Merkurja. V tolažilni skupini mladincev je bil prvi Robida (Merkur) pred Frelihom (Murova), v tolažilni skupini mladink pa Starešinič pred Jerebom (oba Škofja Loka). Stane Tadina, kapetan Gorenjske, je določil reprezentanco za prvenstvo Slovenije. Ob tem prvenstvu je treba reči na kakovost pionirjev, ki so resno mešali štrene mladincem oziroma mladinkam, prav tako pa tudi to, da se delo z mladimi ob Merkurju in Jesenicah zboljšuje tudi v Škofji Loki.

D. Klevišar

Kegljanje

Kranjčanke prvakinje

Kranj, 11. marca - Kegljačice kranjskega Triglava so v zadnjem kolu republiške lige doma premagale Konstruktorja z 2417:2381. To je bil derbi kola in Kranjčanke so po tej zmagi republiške prvakinje. V moški ligi pa je Triglav doma premagal EMO s 5206:5043. Kranjčani so sedmi in so si že zagotovili obstanek v ligi.

J. K.

Ligaški izidi

Zmaga košarkarjev Triglava - V predzadnjem kolu moške republiške košarkarske lige je kranjski Triglav doma igral z Rudarjem in ga premagal s 83:75. Kranjčani so zmagali brez težav.

Poraz rokometišev Kranja - V II. ženski rokometni ligi zahod so Kranjčanke doma igrale s Podravko in izgubile s 25:31. Podravka ostaja najresnejši kandidat za prvo mesto, Kranjčanke pa so oslabiljene, vendar kaže biti z njihovo igro zadovoljen. Kranjčanke so na šestem mestu.

Zmaga odbojkaric Bleda - V II. zvezni odbojgarski ligi za ženske so odbojkarice Bleda premagale Poreč s 3:0. Blejke so na šestem mestu. V moški slovenski odbojgarski ligi pa so Blejci doma zgubili s Fužinarjem z 2:3. V ženski ligi pa je bil poražen tudi kranjski Triglav, ki je doma igral z Mislinjo. Triglav je zgubil s 3:1. Triglavanke so na zadnjem mestu.

J. K.

Od tekme do tekme

Mladinka Bernarda Lokar presenetila - Občinska strelška zveza Kranj je organizirala strelško tekmovalno v počastitev dneva žena, na katerem je tekmovalo 22 članic, mladink in pionirk. Presenetila je mladinka Bernarda Lokar, ki je premagala Darinko Smrtnik, tretja pa je bila spet mladinka Andreja Malovrh. Predsednik strelške zveze Zvone Rešek je za strelke pripravil skromna darila in pogostitev. Zmagala je Bernarda Lokar s 184 krogi od 200 možnih, sledijo pa Darinka Smrtnik 183, Andreja Malovrh 180, Sonja Hafner 179, Jelka Bauman 178, Blanka Kežmah 175 itd.

B. Malovrh

Prvi letošnji hitropotezni turnir na Primskovem - Šahovski klub Primskovo je organiziral prvega od desetih letošnjih hitropoteznih turnirjev za prvenstvo krajevskih skupnosti. Igralo je 26 šahistov. Na teh turnirjih bodo tudi letos dobivali točke vsi igralci, prvi 100, zadnji pa 20, ostali pa s pomočjo interpolacije glede na uvrstitev. Za skupno letoletno uvrstitev se bo upoštevalo 8 najboljših nastopov. Na prvem turnirju je zmagal Skender Jusufi z 8 točkami, kolikor jih ima tudi Dušan Zorko na drugem mestu. Sledijo Janez Marko 7, Jože Ramovš 5,5, Alfonz Medved, Drago Rabič, Stanoje Dimitrijevič, Mladen Zupanič, Bogdan Drinovec, Slobodan Milošev in Alojz Homan pa so zbrali 5 točk.

V četrtek, 15. marca, ob 17. uri pa se bo v mali dvorani Zadržnega doma na Primskovem začel že drugi hitropotezni turnir. Vabljeni: Sicer pa bodo na Primskovem turnirji še 19. aprila, 17. maja, 31. maja, 21. junija; 20. septembra, 18. oktobra, 15. novembra in 6. decembra. 20. decembra pa bo novoletni turnir, na katerem bodo najboljšim na turnirjih podelili priznanja in nagrade.

F. Čeh

Jure Frelih niza zmage - Jure Frelih, kranjski strellec, niza na zadnjih občinskih, regijskih in republiških tekmovalnih zmagah za zmago. Najboljši je bil tudi na regijskem tekmovalstvu za Zlato puščico. Tekmovalje je bilo v Kranju, na njem pa je sodelovalo 53 strelcev in strelk, ki so na predhodnih občinskih tekmovaljih dosegli vsaj 520 krogov od 600 možnih. Zmaga Freliha je bila pričakovana. Dosegel je odličnih 571 krogov in se tako uvrstil med kandidate za zmago na republiškem prvenstvu. Za njim je za 3 kroge zaostal Andrej Kne, ki je iz tekme v tekmo boljši. Republiško tekmovalje bodo letos organizirali Kranjčani. Tekmovalo bo 100 najboljših slovenskih strelcev, pravico sodelovanja pa imajo tudi vsi dosedanji prvaki, med njimi tudi Juretov oče Vinko Frelih. Vrstni red najboljših na gorenjskem tekmovalstvu: 1. Jure Frelih 571, 2. Andrej Kne 568 (oba Kranj), 3. Samuel Cerovsky (Škofja Loka) 557, 4. Alfonz Kern (Kranj) 555, 5. Janez Dolenc (Škofja Loka) 554, 6. Srečo Jerman (Predoslje) 554, 7. Janez Korent (Kranj) 551, 8. Robert Bradeško (Škofja Loka) 551, 9. Bojan Lipovšek (Kranj) 549, 10. Marjan Umnik (Kranj) 548, 11. Darinka Smrtnik (Kranj) 548 itd. B. Malovrh

Selekcijski namiznoteniški turnir - Namiznoteniški klub Kondor z Godešiča je organiziral drugi selekcijski turnir za pionirje A in B skupine. V A skupini (od 10 do 16 let) je igralo 12 pionirjev, zmagal pa je Matej Križaj pred Matejem Bertoncljem in Urošem Bertoncljem. V B skupini je igralo 7 pionirjev, mlajših od 10 let. Zmagal je Marko Starman, drugi je bil Klemen Avguštin, tretji pa Jani Novinc.

J. Starman

Tema tedna

MALICA

Pregl, zvezni sekretar za promet in zveze Jože Slokar, namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve Milivoje Maksić, admira- la Stane Brovet in Petar Šimić ter več predstavnikov slovenskih in beograjskih sredstev javnega obveščanja. Srečanje so s prostovoljnimi prispevki omogočila slovenska podjetja Mercator, Emona, Kmetijska zadruga Vipava, Perutnina Ptuj, Kmetijski kombinat Ptuj, Primex, Agraria iz Brežic pa je ob 8. marcu prispevala nageljne za vse udeležence tega družabnega srečanja.

Vest kot vest. Ampak če si se voljan vanjo poglobiti, ti vzbudi tisočere skomine. Izven vsakega dvoma je, da se z osmoračevskimi družabnimi srečanji ... »želi spodbujati nadaljnje povezovanje ljudi, ožje in širše.« Vsak bivši sindikalni aktivist namreč predobro ve, kakšna so bila sindikalna družabna srečanja, še posebej ob 8. marcu. Če so sploh kaj bila, so bila predvsem silovita stimulacija in motivacija »za nadaljnje povezovanje«. Na teh družabnih srečanjih je sleherni živa du-

ša kar izgorevala od želje po medsebojnem povezovanju, - da je bilo že kar mučno. Posebno snažilki, saj najbolj goreči povezovalci niso kar tako odnehali in jih je redno pometala izpod stolov in pisalnih miz...

Ampak srž vesti o družabnem srečanju v Beogradu ni v povezoivanju, saj vsi vemo, kako se ljubimo, pa se povezovali ne bi! Srž je v prostovoljnih prispevkih kmetijskih kombinatov in zadrug, Perutnine Ptuj, trgovin! Seveda se »gepira«, da omeniš sponzorje, če so že tako velikodušni, da podprejo celo družabna srečanja naših funkcionarjev v Beogradu! Bilo pa bi vljudno, če bi se prispevki tudi našeli, tako kot objavijo seznam sponzorjev za srečelov na vsaki gasilski veselici. Gasilci napišejo, recimo: Franc je dal pet klobas iz zaseke, Jaka vrečo semenskega krompirja, Tone petelina, Mina slepo kuro... Če smo že zvedeli, da je Agraria iz Brežic prispevala nageljne za udeležence, bi moralo tudi za druge pisati, kaj so poklonili. Tako pa se gremo lahko celo grobe insinuacije, da jim je Perutnina Ptuj podtaknila kakšnega »kumrnega« piščanca, Kmetijska zadruga kakšne mehke in žaltave kisle kumare, kmetijski kombinat Ptuj pomečkane gauda sirčke... In nam bi šlo na jok. Kajti če že firme s tako vnemo podpirajo podporne potrebne funkcionarje ob znamenitem 8. marcu, jih je treba podpreti ekskluzivno, obilno in kvalitetno! Tako pa se nič ne ve, če so bili številni dobrovoljni sponzorji res na ravni. Na funkcionarski ravni, se ve. In lahko nam je še dandanašnji hudo ob misli, če se je kakšnemu delegatu ali funkcionarju na osmoračevski sponzorski malici v Beogradu slučajno in bognejaj zaletelo.

D. Sedej

Taki smo »Ustavi gradnjo in pritoži se«

Na pobočju Mežakle so izvajalci že začeli z obsežnimi gradbenimi deli in določenih predelov, kjer bo potekala avtocesta, danes skorajda ni moč več spoznati. Z gradnjo so začeli tudi na Lipcah in na Blejski Dobravi.

Kmetje, ki so jim odvzeli plodno in rodovitno zemljo, pa so na Blejski Dobravi in na Lipcah upravičeno hudo ogorčeni. Ne zato, ker ne bi razumeli, da jim bodo zaradi gradnje odvzeta zemljišča, temveč zaradi številnih nepravilnih in že kar žaljivih postopkov, ki jih nikakor ne morejo razumeti.

Medtem ko so jim na jeseniški občini obljubljali, da bodo z razlastitvami in ob komasacijah ravnali pošteno, se zdaj največji dobravski kmetje, ki imajo v hlevih 32 in več glav živine prijemljejo za glavo. Od komasacij ni ostalo nič, kajti investitorji so enostavno prišli in ponudili, kar so imeli na razpolago. Vse pogodbe, ki so jih sklenili, so takočasne, češ da bodo stvari s kmeti urejali čez dve leti. Začasnost kakršnihkoli pogodb pa je brez pravne osnove.

V teh pogodbah piše, da »lahko pride do odstopanja« na trasi, ne ve pa se, do KAKŠNEGA odstopanja. Kakšno je to odstopanje, se vidi šele zdaj, ko kmetje enostavno nimajo besede, ko si ogledujejo izvajalce, ki rinejo v zemljo. Tudi kmetov ni nihče obvestil, kdaj bodo z deli pričeli: enostavno prišli so, podrli Ja-

kopičev kozolec, Stojanovim pa na pašniku zasluli izolatorje, žice in kole... Meni nič, tebi nič - vse je padlo pod buldožerji.

In tako se začena njihova trnova pot: če pridejo k izvajalcu Primorje - Ajdovščina, se izgovarjajo, naj se oglasio na Slovenijaceste. Na občini pa, pravijo kmetje, si tako ali tako vsaka garnitura nekaj novega izmisli, čeprav se že od leta 1976 ve, kje bo šla avtocesta.

Ko so nekateri kmetje upravičeno povzdignili glas, so dobili odgovor: »Ustavi gradnjo in pritoži se...« Mešetarjenje z zemljo se je nadaljevalo, čeprav odkup zemlje in odškodnine v vsej investiciji predstavljajo komaj 2 odstotka vrednosti.

Zanimivo pa je, da so največji problemi prav pri kmetih na Blejski Dobravi, ki bodo zdaj zanesljivo morali zmanjšati stalez živine, čeprav je na Dobravi dovolj razpoložljive obdelovalne zemlje. Prav nič, recimo, ni bilo problemov na Hrušici, ko se je dobila odškodnina za dve stari skakalnici, na katerih že trideset let ni nihče skočil!

Očitno je, da se graditeljem hudo muči, vsi ostali postopki prej pa niso bili pravočasno in korektno izpeljani. Kmetje na Dobravi so bili tako opeharjeni. Vedo, da je za vse skupaj preporno, zato ob koncu resignirano pravijo: »Če že mi nismo nič dosegli, naj bo naš primer vsaj opozorilo tistim kmetom v radovljiški občini, ki jih taki postopki še čakajo. Naj bodo previdni!«

D. Sedej

Jež Kak' luštno je b'lo

Po občinah potekajo različne predvolilne konvencije raznih porajajočih se strank. Novih in starih. Zanimivo je, da večina poskrbi tudi za lep kulturni program pred začetkom konvencije.

V jeseniški občini zato tudi malo bolj nastopajo pevski zbori. Med drugim tudi dober pevski zbor z Blejske Dobrave - Vintgar se imenuje. Znajo res lepo zapeti.

Ko je bila predvolilna konvencija ZKS - Stranke demokratične prenove, so jim pripravili Dobravci lep program.

Med drugim so v svoj program uvrstili tudi lepo narodno:

»Kak' luštno je b'lo, ko so se rožice b'le, ko pa so rožce minule, minulo je vse...«

Kdor je ob tem pomislil kaj zlobnega, je hudobnež...

Prestrašeni zaporniki

Dva prestrašena zapornika sta ušla iz ameriškega zavora in zdaj trdita - da je v zaporu preveč nevarno in grozeče. Zapornika sta bila sicer obsojena za oboroženi rop, vendar sta potem tožila državne zapore ter zahtevala odškodnino milijon funtov. Obrazložitev: trdita, da so jih čuvaji gnjavili in poniževali, kar ju je strašno nerviralo.

Razpis za prvoaprilske laži

DPD Svoboda Ivan Krivec Hrušica skupaj z uredništvom Gorenjskega glasa, Radia Triglav Jesenice in Kaja razpisuje nagradni natečaj za NAJ LAŽ 90, ki jo bodo razglasili na zabavni prvoaprilski prireditvi 31. maja ob 20. uri na Hrušici.

Snov za zanimive laži boste lahko našli v našem zanimivem in razgibanem političnem in družbenem življenju. Vse laži najkasneje do 26. marca pošljite na omenjena uredništva. (Gorenjski glas, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj - za laž 90). Izbrali bomo pet najboljših, ki se bodo na Hrušici potegovali za NAJ LAŽ 90. Avtorje najbolj uspešnih in domiselnih laži čakajo lepe in bogate nagrade.

Na zabavni prireditvi 31. marca na Hrušici bo nastopil ansambel Obvezna smer, pripravljajo pa tudi več zanimivih zabavnih točk.

Čigav bo Francov mercedes?

Carmen je edina hči pokojnega španskega diktatorja Franca. Zdaj toži špansko vlado zaradi mercedesa, ki ga je njegovemu očetu poklonil sam Adolf Hitler. Mercedes je eden od treh, ki jih je imel Hitler in ga je Francu poklonil za njegov 47. rojstni dan. Vlada trdi, da je vozilo državna last, Carmen pa pravi, da je bilo to zasebno darilo.

Male gorenjske vasi

Grahovše

Piše: D. Dolenc

Grahovše od gra- Čevdr, četna, hore vuža

Saj poznate tisto En kmetič pa grahor seje... Danes menda nikjer več ne sejejo drobne stročnice - grahore. Včasih pa je našla mesto na laborodnih, peščenih tleh. Morda je bilo prav grobljasto ledeniško območje zgornjega dela Lomščice tako, da je tu uspevala le grahore, pa se je kraja prijelo ime Grahovše. Tako razmišlja tudi Janez Slapar, Temšakov iz Grahovš, pravi pravcati krajevni zapisovalec zgodovine, po malem tudi pesnik in znani lomski kulturni delavec, saj menda ne mine nobena prireditelj, da bi ne bil zraven. Nazadnje sva se srečala, ko so Lomljani vlačili ploho po Trziču. V narodni nošiji bil, kot se spodobi. Skupščina občine Tržič je Janezu Slaparju 9. februarja letos podelila Kurnikovo nagrado za dolgoletno delo na področju kulture. Predlagali ga pa niso Lomljani, kot bi bilo pričakovati, temveč tovarna BPT, kjer je prav tako veliko prispeval h kulturnemu življenju tovarne.

»Grahoše bi moralo biti po moje, brez "v". Tako je nas otroke pri verouku učil tudi g. prof. Gregorič, župnik v Lomu in Trziču. Včasih je bila lomsko govornica čisto drugačna. Skva-

Grahovše so več stoletij štete le pet hiš, danes pa sodijo zraven še zaselki Slaparska vas, Hrib, Voh in Rot ter nekaj samotnih kmetij visoko v hribih.

- Foto: D. D.

ril jo je vpliv mesta, na drugi strani pa učitelji, ki so zahtevali, da govorimo pravilno slovensko. Na vsakem roditeljskem sestanku so to ponavljali. Naše besede so bile čevdr, četna, vuža (luža), Vom (Lom) in podobno. Malo smo se potem tudi sami pazili, ko smo začeli hoditi v dolino na delo, da bi se nam Tržičani ne posmehovali. Danes pa je, kot ste lahko slišali pri "Vomenskem poh", prava lomščina le še folklor. Jaz pa imam hudo rad to našo govornico, malo bolj trda je, ver-

jetno zato, ker je bilo tudi življenje to od vedno trdo z nami. Najbogatejša je vedno govornica, ki je značilna za neko vas. Ima svoj mik, svojo težo in lepoto.

Današnje Grahovše so kar velike, saj zajemajo vrsto zaselkov, kot so Slaparska vas, Hrib, Voh in Rote ter nekaj osamljenih kmetij, kot so Pavšel, Rekar in Frona v nadmorski višini nad 1000 m. Same Grahovše pa so na višini 800 m. Vendar sva se tokrat z Janezom držala le starih Grahovš, le petih hiš, ki so nekoč tvorile Grahovše. Pet domačij, pet kmetij: Vužar (Lužar), Gazu, Temšak, Anžic in Švelc. Šesta hiša v tem koncu je nova, Ferjanova.

V eni dve hiši

Katera od teh hiš je najstarejša, se ne ve. Janez sodi, da bi bila lahko Gazvova ali pa Švelcova. Za Temšakovo je gotovo, da je tu stala hiša stara toliko kot lomska cerkev, več kot 400 let. Stari oče Miha Slapar, ki je bil rojen 1869. leta, je bil silno ponosen na svoj rod. Danes je to rod, ki že 600 let biva tod. Priimek Slapar je bil tako pogost v tem koncu, kot danes Meglič. Stara Temšakova hiša je bila velika le petkrat pet metrov, imela je debele zidove.

"Poglej u voknc, pa boš vidu, da sta v naš hiš dve hiš!" je večkrat pripovedoval stari oče.

"In če si natanko pogledal, si točno videl, kje je bila zidna omarica, velbana niša s posodo. Peč je stala v istem kotu,

Janez Slapar - Temšak skrbno zapisuje staro zgodovino Grahovš in vodi tudi kroniko najnovjših dogodkov v vasi.

- Foto: D. D.

kot danes. Ker je bila prvotna hiša iz let okrog 1500 pretanko zidana in je bila mrzla, so jo še enkrat obzidali. Nanovo pa je bila zidana in širjena leta 1753; letnica je zapisana na hišnem tramu. Leta 1900 so jo še enkrat popravljali, nazadnje pa smo jo popravljali in širili leta 1962.

Janezu je danes žal, da je iz stare hiše naredil povsem so-

dobno hišo in je vse pre malo ohranil starega.

Vsaka hiša je imela prešo za mošt

"Prejšnja hiša je bila pritlična, na pot je gledal gank, pred hišo je stala preša za mošt. Vsaka hiša je včasih to imela svojo prešo. Okoli leta 1833 je prišel v Lom silno dober duhovnik g. Andrej Skopec, dvanajst let je bil tu. Odličen sadjar je bil in ljudem je "napevcal" ogromno sadja, jih naučil, kako naj sadijo, da bo dobro raslo in rodilo. Ko smo 1985. leta, ob 200-letnici ustanovitve duhovnije v Lomu priredili razstavo, smo se tudi njega spomnili," pripoveduje Janez. "Tudi včasih so bili tu le polkmetje. Ljudje so se preživljali z dninami, z golčvanjem, z apnencami in kopišči za kuhanje oglji. Kjer je bilo veliko otrok, so šli služiti. Skorajda revščina. Imeli so nedeljski gvant za k maši in še enega za delavnik. Spali so ata in mama in manjši otroci v eni sobi, drugi na podstrehi, poleti v senu. Stara kmečka hiša je imela le klopi ob dveh stenah in okrog peči. Miza je imela le en stol, "zesel" so mu rekli, za starega človeka verjetno, da se ni mučil za klopi na štirih nogah ob mizi, ki so jih, ko jih niso rabili, porivali pod mizo."

Tovarna obutve "Peko" Tržič, Ste Marie aux mines 5, 64290 Tržič razpisuje JAVNO LICITACIJO osnovnih sredstev, ki so v v petek, 23. 3. 1990.

01-02	Dva ploščata šivalna stroja za stezni šiv - dvoigelní PFAFF - 38/10, PFAFF - 14 LETNIK: 1969, 1970	IZKLICNA CENA ZA KOS	2.100,00
03	Avtomatski šivalni stroj za šivanje zapahov PFAFF - 3334 LETNIK: 1960	IZKLICNA CENA:	2.800,00
04-07	Štiri stolpaste šivalne stroje za obrobno šivanje PFAFF - 471 LETNIK: 1968 - 1970	IZKLICNA CENA ZA KOS:	3.500,00
08	Šivalni stroj dvoigelní za našivanje traku UNION SPÉCIAL - 51400 Bg LETNIK: 1975	IZKLICNA CENA:	2.100,00
09	Stroj za ostrgovanje - brušenje usnja in lesa ELLEGI - gl 14 LETNIK: 1977	IZKLICNA CENA:	2.000,00
10	Stroj za obrezovanje iztisa na podplatih COLLI - gP/7 LETNIK: 1982		

	IZKLICNA CENA:	1.400,00	
11-12	Dva stroja za hladno poliranje krtačenje PEKO LETNIK: 1980, 1984	IZKLICNA CENA:	
		od 1.200,00 do 1.400,00	
13	Stroj za vbijanje rinčíc ALBEKO - 131 LETNIK: 1977	IZKLICNA CENA:	2.800,00
14-15	Da stroja za cvikanje stranic s tekci USM LETNIK: 1968, 1974	IZKLICNA CENA ZA KOS:	28.000,00
16	Likalnik na topli zrak USM LETNIK: 1970	IZKLICNA CENA:	500,00
17-18	Dve stiskalnici za podplate USM LETNIK: 1968, 1974	IZKLICNA CENA ZA KOS:	od 14.000,00 do 28.000,00
19	Stiskalnica za podplate SCHON LETNIK: 1965	IZKLICNA CENA:	840,00
20	Stroj za zarezovanje podplatov pred šivanjem ORVI LETNIK: 1974	IZKLICNA CENA:	21.000,00
21	Stroj za odpiranje zarez na podplatih PEKO LETNIK: 1969	IZKLICNA CENA:	350,00
22	Stroj za potolčenje okoli pete IKOS LETNIK: 1982	IZKLICNA CENA:	21.000,00
23	Horizontalni transportni trak		

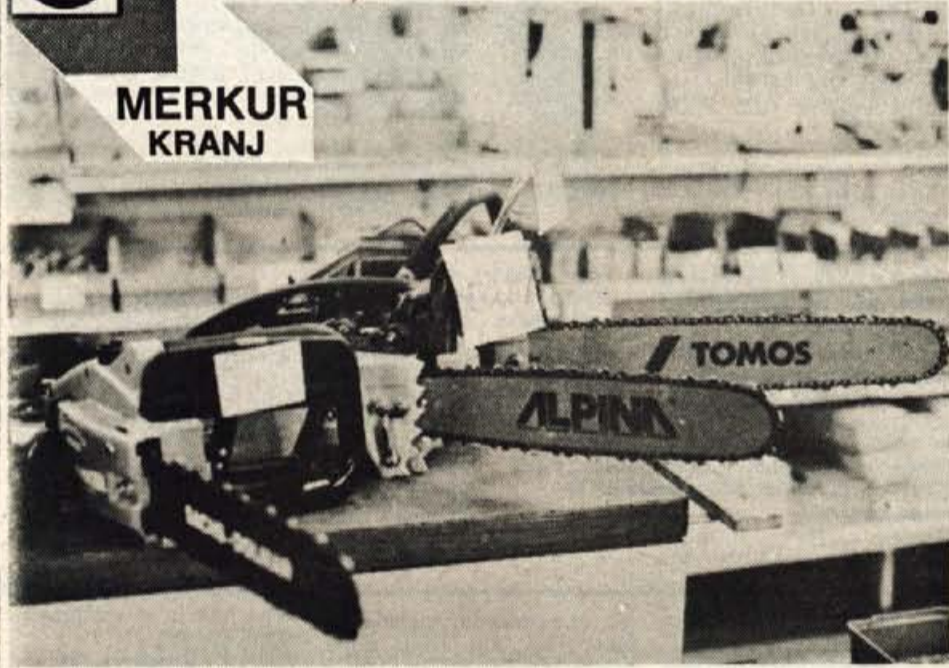
	3 etažni, dolžina 47 m PSB LETNIK: 1960	IZKLICNA CENA:	30.000,00
24-25	Dva horizontalna transporterja 3 etažni, dolžina 47 m TOS/UNIS LETNIK: 1974	IZKLICNA CENA:	42.000,00
26	Stroj za mazanje steljk z lepilom OMAV LETNIK: 1985	IZKLICNA CENA:	1.400,00
27	Stroj za polaganje ojačilnega traku na zgornje dele MOHRBACH - 208 LETNIK: 1986	IZKLICNA CENA:	20.000,00
28	Komb. stroj za cvikanje konic USM - BUPL LETNIK: 1980	IZKLICNA CENA:	140.000,00
29-30	Dva stroja za kosmatenje ostrgovanje SCHAFER-RAPID LETNIK: 1980	IZKLICNA CENA ZA KOS:	700,00
31	Stroj za skozi šivanje podplatov MECVAL LETNIK: 1969	IZKLICNA CENA:	28.000,00
32	Stroj za izkopitenje IKOS LETNIK: 1965	IZKLICNA CENA:	1.400,00
33-34	Dve kabini za barvanje PSB LETNIK: 1969, 1970	IZKLICNA CENA ZA KOS:	2.800,00

- Licitacija bo v petek, 23. 3. 1990, ob 11. uri v Tovarni obutve Peko Tržič, Ste Marie aux mines 5 - recepcija.
 - ogled strojev je na dan licitacije od 8. do 9.30 ure v prostorih DO
 - varščino v višini 10 % od izklicne cene bodo zainteresirani lahko vplačali do 10.30 ure
 - nakup bo potekal po sistemu VIDENO-KUPLJENO, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
 - če kupec odstopi od nakupa, nima pravice do povračila varščine
 - v prodajni ceni ni vključen prometni davek in ga kupec plača posebej.
 - pravico do sodelovanja imajo vse polnoletne fizične osebe, ki so v predpisanem roku vplačale varščino in pravne osebe, ki so predložile pooblastila ter barirane čeke
 - kupnino in pripadajoči prometni davek je treba vplačati v 8 (osmih) dneh na žiro račun DO.
 - izdaja kupljenega blaga bo možna samo na podlagi dokazila o vplačilu od 26. 3. do 30. 3. 1990 od 10. do 12. ure.

IZBRALI SO ZA VAS

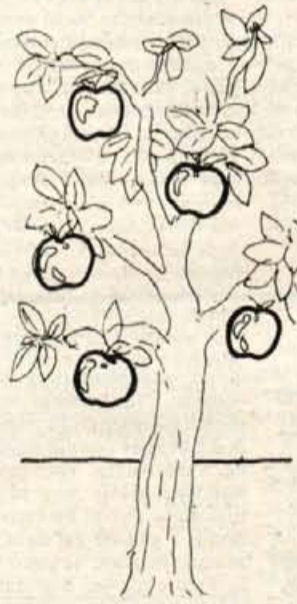
MERKUR KRANJ

V MERKURJEVI prodajalni GLOBUS vam nudijo bogato izbiro motornih žag znanih domačih in tujih proizvajalcev Alpine, Stihl in Tomosa, z dodatno opremo, kot so verige in pile za motorne žage.
KONKURENČNE CENE, MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA

GORENJSKI GLAS

ŽIVILA Kranj trgovina in gostinstvo TOZD MALOPRODAJA V sodelovanju z DO AGRARICOOP Zagreb organiziramo

PRODAJO

sadnega drevja in okrasnega grmičevja pred prodajalno SP Storžič na Kokrici od 15. do 17. marca

od 10. do 16. ure.

Če ste v zadregi, kako saditi, vam bo na voljo priznani strokovnjak z nasveti!
 Če bo vreme zelo slabo, bo prodaja kasneje.
 O datumu vas bomo pravočasno obvestili!
 Izkoristite izredno priložnost za pravilno izbiro in sajenje sadnega drevja ter okrasnega grmičevja!

SKLADIŠČNA PRODAJA 10-20%

UGODNI PRODAJNI IN KREDITNI POGOJI ZA NAKUP SEDEŽNIH GARNITUR IN MASIVNEGA POHIŠTVA ZDRUŽENE LESNE INDUSTRIJE TRŽIČ!!!

Prodajna akcija bo potekala od 6. do vključno 17. marca 1990 v salonu pohištva ZLIT na Deteljici. Če želite kvalitetno, udobno in lepo pohištvo po ugodni ceni, se oglasite v našem salonu pohištva na Deteljici!
 Informacije lahko dobite po tel.: 064-50-795
 Odprto:
 PO - PE 8.30 - 19. ure
 SOBOTA 8. - 13. ure

Mojstranski reševalci pod steno

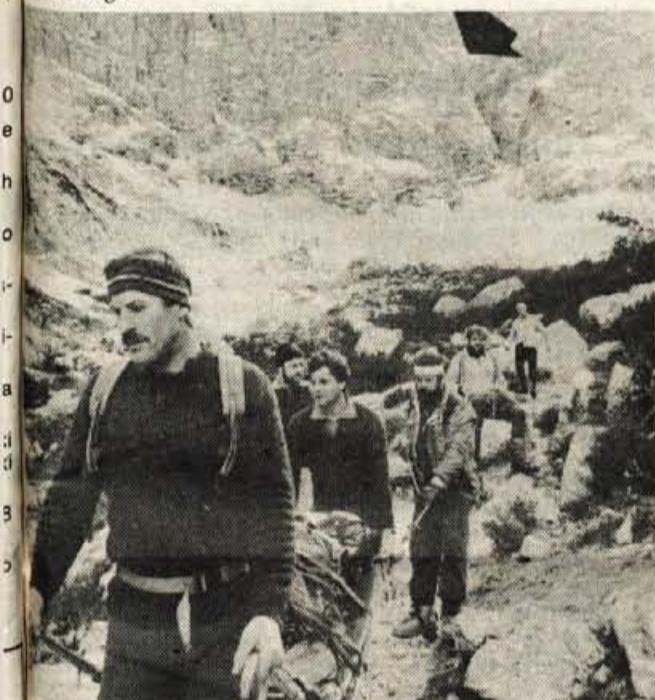
Plezalec omahnil v Jugovi grapi

Vrata, 12. marca - »Gorazd je na stojišču izbijal klin, ko je prišlo do nesreče. Nisem videl, kaj je prijatelja potegnilo iz stene, domnevam pa, da lahko padajoče kamenje, ki ga je prožila odjuba. Jaz sem bil štirideset metrov višje, desno od njega v prečnici. Nisva bila navezana. Zavestno sva se razvezala zaradi nekoliko lažjega terena. Vedno sva tako delala, s takim načinom sva se izogibala tudi morebitnim bivakom v steni,« je še ves pod vtisom smrti soplezalca, 29-letnega Gorazda Zrimška, profesorja računalništva, alpinista AO Matica in gorskega reševalca postaje GRS Ljubljana, pripovedoval v Vratih mojstranskim reševalcem 28-letni Marko Belinger iz Novega mesta.

V soboto sta odšla iz Vrat in prespala v bivaku pod Luknjo. Nedeljsko jutro sta okužala že ob 4.30 uri in bila kmalu na plazu pod Jugovo, 600 metrov visoko grapo. Ta je bila ključ za njihov zpon, nameravala sta preplezati Obraz Sfinge v triglavski steni. Če več zimskih sezon sta bila stalna naveza. Poznala sta se, začela sta kot alpinista pri Matici, odkoder sta oba po izpitih šla kot gorska reševalca med člane postaje GRS Ljubljana.

Okrog 9.30 ure sta bila nekje na sredini Jugove stene. Nekaj raztežajev sta preplezala navezana, nekaj pa prosto. Prav pred nesrečo sta se razvezala. Marko je odšel naprej, Gorazd pa je še zboljšal klin na varovališču. Hip nato je omahnil, prijatelj je slišal le krik, nato pa udarce, ki so zamrli v dnu grape.

»Ničesar nisem mogel storiti. Ko sem se nekoliko umiril, sem začel sestopati. V meni je vseskozi tlela iskrica. Mogoče pa sem Gorazdu še lahko pomagal. Dve uri sem potreboval za sestop, žal pa prijatelju ni mogel nihče več pomagati. Z Vrat me je nekdo odpeljal v Mojstrano obvestiti reševalce,« nadaljuje pripoved Belingar.

Načelnik postaje GRS Mojstrana Janez Brojan je po 13. uri dobil obvestilo. Osmim reševalcem se je pridružil še zdravnik iz Kranjske gore, dr. Janko Kokalj in dežurni miličnik gorski reševalca. Ob 15. uri so bili pri ponesrečenem ob vnožju plazu pod Jugovo grapo. Z gorskimi nosili tipa Marinar so ga pripeljali v Vrata in pozno popoldne zaključili letos že šesto posredovanje v gorah.

Besedilo in slika Mirko Kunšič

NA SONČNI STRANI ALP

Blato iz čistilnih naprav kot gnojilo

Dobre ocene za "komunalno" gnojilo

Škofja Loka, 1. marca - V škofjeloški komunali so pred kratkim dobili rezultate analize o učinkih gnojenja njiv in travnikov z blatom iz loške, žirovske in železnikarske komunalne čistilne naprave, ki so jo opravili poznavalci z Biotehniške fakultete v Ljubljani. Ti dajejo "komunalnemu" gnojilu, ki ga kmetje dobijo zaastonj, dobre ocene.

Ugotavljajo namreč, da je pridelek na zemlji, pognojeni z blatom iz komunalne čistilne naprave, za 4,5 do 5,1-krat obilnejši kot na tisti, kjer takšnega gnojila ni. Zlasti dobro dene blato koruzi, pesi, velikolistnatim rastlinam, krompirju, medtem ko je za nekatera žita, denimo, oves, manj učinkovito.

Strokovnjaki tudi svetujejo, kdaj naj bi kmetje gnojili s "komunalnim" gnojilom, da bi bil njegov učinek čim večji. Za trave pravijo, da je goden čas od jeseni do marca, medtem ko ga je za koruzo, peso, krompir najbolje zaorati pred sejanjem oziroma sajenjem.

V povezavi z blatom-gnojilom iz komunalnih čistilnih naprav večkrat slišimo bojazen "zelenih", ali to gnojilo zaradi vsebnosti težkih kovin vendarle bolj ne škoduje kot koristi zemlji, pridelku, zdravju ljudi. V Komunalnem podjetju zato predno delajo tudi tovrstne analize. Rezultati pravijo, da je strah odveč, saj je v gnojilu iz škofjeloške komunalne čistilne naprave navzočih približno 40 odstotkov manj težkih kovin, kot jih "dovoljujejo" strogi predpisi zahodnih držav. Še manj kot v škofjeloškem gnojilu jih je v Zireh in še manj v Železnikih, saj bodisi odpadne vode iz onesnaževalske industrije, kjer imajo lastne čistilne naprave, pritekajo v komunalne čistilne naprave v glavnem že očiščene težkih kovin, bodisi v Komunalnem podjetju ne dovolijo odplak, denimo, iz galvan, na komunalno čistilno napravo.

H. Jelovčan

Izsiljeval, da bi obogatel

»Pirosa« ni več, pisec v priporu

Škofja Loka, 12. marca - »Organizacija PIROS ti sporoča, da si naslednji na tem seznamu. Zato poslušaj napisano. Upamo, da veš, kaj je požar. Tudi tebi lahko zagori vsak trenutek. Mi lahko naredimo tako, da se to ne bo zgodilo, lahko pa pospešimo, če ne boš ubogal...« je med drugim bral 22. februarja eden od škofjeloških obrtnikov. Izsiljevalsko pismo je vzel resno, čeprav je bil rokopis precej fantovsko zapisan, se je oglasil na postaji milice v Škofji Loki. Tam so mu predlagali, naj vlogo odigra do konca, miličniki in kriminalisti pa bodo poskrbeli, da se bo v past ujel pisec.

Le-ta je v nadaljevanju pisma zapisal, da obrtniku lahko kdo povezi otroke, ali pa mu jih vrnejo v koščkih. Za vse pa se seveda lahko odkupi, če prinese na pustno nedeljo dopoldne, v stari zračnici, skritih 15000 mark v bankovcih po sto in petsto mark. O vsem mora molčati, saj se s »Pirosom« ni še nihče šalil...!

Prvič, ko je zahtevani denar ob 10.30 odložil v gozdu, blizu Vešterskega mostu, kurirja ni bilo, zato so tudi zasedo čez nekaj časa razpustili.

Čez dva dneva je poštar prinesel obrtniku novo ovojnico, tudi tokrat s pripisom »osebno«, in značilnim Y v besedi Slovenija. Piros je tokrat sporočil, da je to poslednje opozorilo in da je zadnji rok oddaje mark, četrtek, 1. marca, ob isti uri na istem mestu, ki bo označen z belo zastavico. Obrtnik je ponovil izlet, pustil odkupnino in odšel domov. Uro kasneje se je ob Sori pojavil sprehajalec in ko ni opazil ničesar skrbi zbujajočega, je šel v gozd, po naročeno vsoto. Sklonil se je, jo pobral, takrat pa ga je na mesto prikoval glas kriminalista »Stoj!«, hip nato je bil pri izsiljevalcu že ves naježen volčjak, ki vseh zob zaradi nagobčnika ni mogel niti pokazati...

Akcija je bila zaključena. Osumljenec je bil že predkaznovan, trenutno je brez zaposlitve, za preživetje si je izbral napačno metodo. Mogoče se bo za drugačen način življenja odločil, ko se bo vrnil s prestajanja kazni. V primeru, da ga obsodijo, se sodniki za tako kaznivo dejanje izsiljevanja odločijo tudi za večletno zaporno kazen.

KuM

Afganistanci poskušali ilegalno prek meje

V soboto, 10. marca, okrog 8. ure dopoldne so vojaki iz obmejne karavle zalotili skupino devetih ljudi, od teh so bili trije otroci, pri poskusu ilegalnega prehoda prek naše meje v Avstrijo. Prestopiti so poskušali v Poljanah blizu mejnega prehoda Korensko sedlo. Vojaki so jih izročili miličnikom. V pogovoru z njimi so povedali, da so 9. marca ilegalno prestopili mejo iz Bolgarije v Jugoslavijo, v Kranjsko goro so pripotovali naslednji dan z osebnim avtomobilom nemške registracije, od tam pa nadaljevali peš proti meji. Nameravali so emigrirati v Zahodno Nemčijo, kot so sami dejali, zaradi ekonomskih razlogov.

V jeseniškem Centru za socialno delo so beguncem, ki so Afganistanci, rojeni v Kabulu, kupili vozovnice za pot v Beograd, v zbirno taborišče za begunce, tri od njih pa so miličniki poslali v Ljubljano zaradi ugotavljanja identitete.

H. J.

Petkova prometna akcija miličnikov na gorenjskih cestah

Voznikom pravila niso mar

Kranj, 12. marca - Kar 55 miličnikov je sodelovalo v petkovi republiški akciji za boljše prometno varnost na gorenjskih cestah. Trajala je od 15. do 20. ure. V pičlih petih urah so miličniki zabeležili kar 419 kršitev cestnoprometnih predpisov.

Voznikom so izrekli 114 opozoril, 55 jih bodo predlagali sodnikom za prekrške, 336 so jih takoj denarno kaznovali, 17 pa izročili plačilne naloge. Devet voznikov je ostalo brez vozniških dovoljenj in enajst brez prometnih dovoljenj; 24 so miličniki prepovedali nadaljnjo vožnjo.

Najpogostejše kršitve so bile: nepravilno prehitvanje, izsiljevanje prednosti, kar štirje so vozili brez vozniškega dovoljenja (učna ura vožnje stane 150 dinarjev, najvišja kazen za vožnjo brez dovoljenja pa 200 dinarjev!). Enajst voznikov je vozilo pod vplivom alkohola, kar 101 pa je bil kaznovan, ker se je "pozabil" pripetiti z varnostnim pasom. 59 kazni je bilo zaradi neupoštevanja znakov, 33 zaradi manjših tehničnih napak na vozilih, 25 mopedistov je bilo zalotenih brez varnostnih čelad, enajst jih je zaslužilo kazen zaradi pretirane hitrosti, deset zaradi nepravilnih premikov z vozili in prav toliko zaradi neprižganih luči v temi.

Izkupiček petkove prometne akcije je torej več kot klavrn. Miličniki sicer obljublajo, da bodo podobne akcije ponavljali, najmanj dvakrat ali trikrat na mesec, vendar si ne obetajo boljše prometne varnosti, dokler kazni, zlasti denarne, za prekrške ne bodo strožje. Nizke kazni so namreč glavni razlog za nespoštovanje pravil na cesti.

Letos je bilo na gorenjskih cestah pet smrtnih žrtev prometa, lani v istem času devet. Več kot lani pa je bilo letos ranjenih v prometnih nesrečah, in to tudi zaradi neuporabljenih varnostnih pasov in čelad.

H. Jelovčan

Požara v naravi

Dolgotrajno suho vreme, ki ga burkajo pomladni vetrovi, je kot nalašč za požare v naravi, ki jim botruje človeška nepazljivost. Dva sta zagorela to soboto. Prvi okrog 10. ure v Breznici pri Zireh, drugi tri ure kasneje na Posavcu v radovljiški občini. Peter Jereb, 1957, iz Breznice je delal butare, odvečno vejevje pa sproti zažgal. Zaradi vetra se je ogenj razširil na travnik. Ogenj so domačini sami omejili in pogasili. Na Posavcu pa je bila potrebna pomoč gasilcev. Zdravko Knific, 1940, je nameraval požgati suho travo na pobočju za svojo hišo. Zaradi vetra mu je ogenj "ušel" ter zajel suho listje in podrast v bližnjem gozdu. Požar je lokalizirala desetinastna prostovoljna gasilska društva Ljubno, dokončno pa so ga z vodo pogasili radovljiški prostovoljni gasilci. Sko-de sicer ni bilo, lahko pa bi se nepazljivost tudi slabše končala.

H. J.

Jack new

Kadar gre za denar, posebno za tistega, ki se ga da prisluziti na hitro in brez posebne garancije, človeška domišljija nima meje. Zanimivo je, da tovrstni kriminal tudi pri nas dobiva vse bolj drzne oblike (bančni ropi, izsiljevanja, goljufije ipd.).

Igrica s poštnimi nakaznicami, ki zadnje čase spet kroži med Slovenci, je primerek "intelektualnega" kriminala in ima pred drugimi kriminalnimi dejanji to prednost, da je videti zelo nedolžna, nekriminalna. In seveda zelo mikavna z obljubami po velikanskih dobitkih. V moj poštni nabiralnik je prišla, če naj verjamem zadnjemu naslovniku, celo iz Šostanja (čeprav je žig na kuverti novomeški). Tudi prva dva na "spisku prejemnikov" sta Novomeščana, doma kar v isti hiši. Pomislim, da sta najbrž podobna pisemca, kot meni poslala še na nekoliko drugih naslovov iz telefonskega imenika. Ni vrag, da med naslovniki ne bodo lahkoverneži, ki bodo prve mu na spisku poslali po 40 dinarjev. Če bo igra imela srečo, če bo lahkovernežev dovolj, bo morda kaj kanilo tudi drugemu na spisku, preden se bo ustavilo.

Prvo igrico, ki se je kitila celo z mednarodnim slovesom in je grozila z nesrečo tistemu, ki jo prekine, sem vrgla v smetišče, ne da bi jo dobro prebrala. Drugo, Jack new, sem - presenečena, da je "epidemija" očitno zelo množična - prebrala samo zato, da morebitne lahkoverneže, ki upajo, da bodo v 25 dneh postali bogataši s 125 tisočaki lahko dobljenega denarja v žepu, poskusim pregovoriti, naj ne nasedajo. Izgubiti res ne morejo več kot 50 dinarjev - če spoštujejo "pravila" igre - a je tudi teh škoda, če je treba zanje trdo delati...

H. Jelovčan

Zakaj prepoved prometa skozi Kranj

Tako se človek sprašuje, ko (zlasti dopoldne) pešači skozi stari del mesta. Znak, ki dovoljuje vstop vozilom z dovolilnico, kolesom, vprežnim vozilom in dostavnimi od 5. do 9. ure, v času dostave pa ustavljanje največ 30 minut, je samo v posmeh pešcem in v napoto številnim tovornjakom, osebnim avtomobilom in mopedom, ki se očitno ne menijo zanj. Zakaj pa bi se, če pa znaša "popravljena, zvišana" kazen za neupoštevanje znaka le 10 do 15 dinarjev...

Ljudje se še dobro spominjajo obljub kranjskega župana, da bo mesto naredil čisto, urejeno, prijetno. Če že od obljub ni nič ostalo, potem bi bilo pošteno vsaj to, da bi znake sploh umaknili; naj bo pravica (kaos) za vse!

Posnetki so bili narejeni ob 11. uri (!) dopoldne.

(H. J., foto. F. Perdan)

Popravek razpisa občine Škofja Loka objavljenega v Gorenjskem glasu dne 2. 3. za dodelitev posojil delavcem in družbeno pravnim osebam iz združenih sredstev solidarnosti.

Pri V. poglavju Merila za oblikovanje prednostnega vrstnega reda, se točka B - Pogoji bivanja, dopolni in se pravilno glasi:

a) Glede na število članov	
— do 4 m ² na osebo	100
— od 4 m ² do 8 m ² na osebo	80
— od 8 m ² do 10 m ² na osebo	60
— od 10 m ² do 12 m ² na osebo	30
— nad 12 m ² na osebo	10

UNI

BREZ ALKOHOLA

V Pivovarni Union so strokovnjaki po večletnih prizadevanjih pripravili po lastnem postopku novo pijačo **UNI brez alkohola**.

Seveda je recept skrivnost naše hiše. Lahko povemo le to, da jo pripravljamo iz ječmenovega slada vrhunske kakovosti, izbranega hmelja in odlične vode, ki jo črpamo iz lastnih vodnjakov. **UNI brez alkohola** je prva brezalkoholna pijača iz žit. Vsebuje veliko mineralov, vitaminov in nizkokaloričnih hranilnih snovi. Hitro in učinkovito nadomešča izgubljeno tekočino in preganja utrujenost.

UNI brez alkohola je idealna pijača za tiste, ki se po naporih ali športnih aktivnostih želijo odžejati, osvežiti in okrečiti.

UNI brez alkohola, ko z užitkom rečeš še!

NOVO PODJETJE

ŠE NAPREJ ZA VAS

kvalitetno
hitro
zanesljivo
nudi stanovanjske hiše
od 50 do 200 m²
pri takojšnjem plačilu
vam odobrimo **10 %** popust

Informacije: **Marles hiše Maribor p. o.**, 62000 Maribor,
Limbuška c. 2, telefon: (062) 39-441, telefax: (062) 36-323
telex: 33-143

Jože Pogačar, 61240 Kamnik, Ul. L. Stiasnyja 12,
telefon: (061) 831-094

TRGOVSKO PODJETJE TTC BLED
Ljubljanska 4, Bled

objavlja prosti delovni mesti

1. OPRAVLJANJE FINANČNO - RAČUNOVODSKIH IN ADMINISTRATIVNIH DEL
2. OPRAVLJANJE DEL POMOČNIKA POSLOVODJE ali PRODAJALCA za vodovod, centralno ogrevanje, barve, laki ipd.

Pogoji:

pod 1.:

- srednja šola
- sposobnost za delo z ljudmi

pod 2.:

- visoka šola

Pismene ponudbe pošljite na naslov: Trgovsko podjetje TTC Bled, Ljubljanska 4, Bled.

ZAVOD ZA LETOVANJA KRANJ

vabi k sodelovanju za izvajanje določenih del in nalog pri zdravstvenih in drugih letovanjih otrok v **GORENJSKEM LETOVIŠČU NOVIGRAD - PINETA** in **LETOVIŠČU STENJAK - JEROLIM** pri Puli.

1. 12 PEDAGOŠKIH VODIJ
2. 12 POMOČNIKOV PEDAGOŠKIH VODIJ
3. 12 ZDRAVNIKOV
4. 2 MEDICINSKI SESTRI
5. 230 VZGOJITELJEV

Pod točko 1., 2., 3. in 4. zahtevamo ustrezno izobrazbo s tri-letno prakso, pod točko 5. pa **najmanj** končano srednjo šolo /priložiti dokazilo o končanem šolanju/.

Delo v izmenah traja 10, 15 ali 17 dni.

Rok za pisne prijave je 15 dni od dneva objave oziroma do zasedbe delovnih mest.

Prijave pošljite na **ZAVOD ZA LETOVANJA KRANJ**, Stritarjeva 8. Vse informacije dobite na omenjenem naslovu ali po telefonu 22-052.

ZAVOD ZA LETOVANJA KRANJ

razpisuje po sklepu zbora delavcev prosta dela in naloge **OSKRBNIKA** za **GORENJSKO LETOVIŠČE NOVIGRAD - PINETA**.

Pogoji:

- srednja izobrazba - ozek profil - ustrezne smeri
- večletne delovne izkušnje pri delu z ljudmi in oskrbovanjem objektov
- opravljen vozniški izpit B kategorije
- trimesečni poskusni rok

V delovno razmerje bo sprejet delavec, ki ima stalno bivališče v Novigradu ali njegovi bližnji okolici. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas. Rok za pisne prijave je 15 dni od dneva objave. Pisne prijave sprejema Zavod za letovanja Kranj, Stritarjeva 8.

MALI OGLASI

27-960
Cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodajam VIDEOREKORDER Goldstar, star pol leta. ☎ 38-091 3529

Prodajam vgradni ŠTEDILNIK Gorenje (3 plin, 1 električni), s pečico, rjave barve, nov, še zapakiran. ☎ 68-652 3554

Prodajam kromiran ŠTEDILNIK (4 električni), šir. 60 cm, nemške izdelave. Cena 2.500,00 din. ☎ 78-142 3577

Prodajam barvni TV. Drago Peteh, C. 4. julija 25, Tržič, ☎ 51-637, popoldne 3579

VIDEOREKORDER, nov, za 5.300,00 din in RADIOKASETOFON Sharp, prodajam. ☎ 22-586

Prodajam nova barvna TV Panasonic, ekran 55 cm in 63 cm, teletext ter poceni prodajam japonski VIDEOREKORDER. ☎ 39-661 3584

Prodajam PRALNI STROJ Gorenje, starejši letnik, generalno obnovljen. Cena 1.700,00 din. ☎ 36-280

Ugodno prodajam barvni TV Panasonic, ekran 55 cm, teletext. Cena 11.500,00 din. Šifra: TELEVIZOR...

Prodajam ČISTILEC za žito (paklj). Brankovič, Štefanja gora 7, Cerklje

PRIREDITVE

Teniški klub "Triglav" Kranj obvešča vse člane in ljubitelje tenisa, da bo vsakoletni TENIŠKI PLES 17. 3. 1990 v hotelu Creina Kranj, ob 20. uri. Vstop prost. Vabljeni! 3617

POZNAVSTVA

Upokojeni starejši moški išče pošteno žensko, staro nad 60 let, za pomoč v gospodinjstvu in družbo. Sora 27, Medvode 3562

STAN.OPREMA

Prodajam klubsko MIZICO - masiven hrast. Informacije na ☎ 622-171, int. 17, dopoldne 3565

GRADBENI MATERIAL

Ugodno prodajam nova VRATA harmonika Pionir - lužen hrast, dim. 81 x 198 cm. Cena 2.600,00 din. ☎ 47-692 3532

Ugodno prodajam BAKRENE PLOŠČE, deb. 0.55 mm. ☎ 50-071 3542

Prodajam benkovački KAMEN za fasade. Krsto Vojvodič, Na Trati 54, Lesce, ☎ 74-895 3551

Prodajam 36 plošč KROM PLOŠČEVINE, dim. 2.000 x 1.000 x 0,8 mm, 20 odstotkov ceneje od prodajne cene. ☎ 88-659 3552

Prodajam 1 kub. m. macesnovih DESK, deb. 60 mm in 24 mm. ☎ 721-502, po 17. uri 3571

Prodajam gradbeno BARAKO. ☎ 74-327 3573

Ugodno prodajam 29 kvad. m. jesenovega klasičnega PARKETA. ☎ 66-595, popoldne 3587

Prodajam CISTERNO za kurilno olje, dim. 1.28 x 1.28 x 2,00 m. ☎ 77-197

Prodajam popolnoma nove SONČNE KOLEKTORJE IMP, 20 odstotkov ceneje. Informacije na ☎ 46-040 3600

Prodajam večjo količino strešne OPEKE - bobrovec. Beleharjeva 13, Senčur 3611

KUPIM

Na Bledu odkupim TELEFONSKO ŠTEVILKO. Ponudbe na ☎ 77-917

Kupim 7 dni starega BIKCA simentalca. Franc Hosta, ☎ 068/42-496

OBVESTILA

IZDELJUJEM lesene pisanice in ročaje za žige. ☎ 66-033 3286

POPRAVLJAM kolesa. ☎ 42-571 3537

CARINARNICA JESENICE
TITOVA 37
JESENICE

OOS Carinarnica Jesenice razpisuje
JAVNO DRAŽBO

1. POČITNIŠKA PRIKOLICA IMV ADRIA 450, letnik 1976 - izključna cena 10.000,00 din
2. POČITNIŠKA PRIKOLICA IMV ADRIA 450, letnik 1977 - izključna cena 6.000,00 din

Licitacija bo 15. marca 1990 ob 10. uri v sejni sobi uprave Carinarnice Jesenice.
Davek plača kupec.

SLOVENIJATURIST

Hej, pojdite z nami!

V Kranju na Koroški 29
informacije - vozovnice - izleti -
potovanja - počitnice - skupinski
izleti za kolektive,
pokličite:
☎ 21-946

Kupim 1-sobno STANOVANJE s kabinetom, v Škofji Loki. Mladen Belšak, Na plavžu 36, Železniki 3610

Opravljam vsa SLIKOPLESKARSKA DELA ter AVTOLIČARSTVO. Nudim 20 odstotkov popusta. ☎ 51-776 3543

J & J VIDEO HI-FI SERVISI Popravljamo vse vrste TV, video in hi-fi naprav. Nudimo vam tudi prevoz vašega aparata v servis in vam ga popravljeno dostavimo na dom. Garancija je 30 dni. Odprto od 9. do 13. ure in 14. do 17. ure. Se priporočamo! Pokličite nas na ☎ 39-886 3591

Obveščamo stranke, da smo ZNIZILI CENE svinskemu mesu in suhomesnatim izdelkom od 10 do 15 odstotkov. SPREJEMAMO tudi naročila za velikonočne šunke (4 do 5 kg). Se priporočamo! Mesarija Kalan 3596

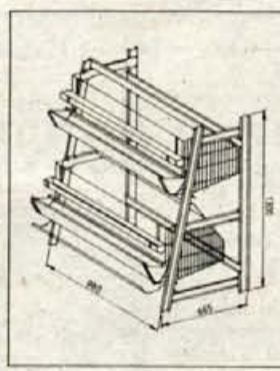
POSESTI

V garažni hiši pri kotlovnici na Planini prodajam GARAZO. Pisne ponudbe z navedbo cene oddajte na oglasni oddelek. Šifra: GARAZA PLANINA 3572

Prodajam 2-stanovanjsko hišo v Kranju, centralno ogrevanje, telefon. Cena 200.000 DEM, ali zamenjam za enodružinsko hišo z doplačilom. ☎ 34-754 3597

Prodajamo kletke za individualno in intenzivno vzrejo kokoši nesnic, kokoši pitancev, zajcev samic in zajcev pitancev.

ETAŽNA KLETKA ZA PERUTNINO tip EK-20

ANTON RAJGELJ
64245 Kropla
tel. (064) 79-478
telex 34677 Rajgelj
telex (064) 79-720

Prodajam KORUZO v zrnju. Cena 4,00 din za kg. Šobčeva 17, Lesce

Iščem INŠTRUKTORJA za ruski jezik. ☎ 38-020 3556

Prodajam večjo količino SENA. ☎ 65-274 3569

Prodajam SENO. ☎ 622-570 3575

Prodajam SENO. Anton Izlaker, Reber 28, Bled - Zasip 3615

Prodajam gumijast ČOLN Sport Beograd, star 8 let. Informacije na 22-333 3621

OSTALO

Domačo KORUZO prodajam. Zgoša 22, Begunje. ☎ 73-232 3244

Prodajam otroški športni VOZIČEK Chicco. ☎ 26-946 3245

VOZILA

Prodajam MITSUBISI, tip Tredija, letnik 1983, dobro ohranjen. Cena ugodna. Možna zamenjava za cenejši avto. ☎ 39-247 3194

HONDO Civic 1.5 GL, letnik 1987, prodajam. ☎ 75-531 3223

Prodajam CITROEN BX TRS 16, star 5 let. Božič, Zgoša 24/f, Begunje 3228

Prodajam BT 50, črne barve, dodatno opremljen. ☎ 27-126 3528

Prodajam Tomos AVTOMATIK. ☎ 24-204 3536

Prodajam JABOLKA - bobrovec. Mlaška c. 96, Kranj 3539

Iščem VARSTVO za 1-letno deklico, od 22. junija 1990 dalje. ☎ 35-863, ves dan 3541

Prodajam 70 kvad. m. TAPISONA, modre barve, 15 odstotkov ceneje. ☎ 27-918 3544

Lesnina

Moderni interjeri

nudi:

po zelo ugodni ceni
zložljive mize, stole in
ležalnike za kampiranje

stol 169 din
miza 267 din
ležalni stol 284 din
ležalna postelja 264 din

Se priporoča Lesnina v Kranju in na Jesenicah

GOSTILNA v GOZDU

SMLEDNIŠKA 132/a,
KRANJ - ČIRČE

VABI VSE, KI SI ŽELITE
POPESTRITI DNEVE IN
VEČERE V PRIJETNEM
AMBIENTU Z DOBRO
PONUDBO HRANE IN
PIJACE.

REZERVACIJE PO TEL.:
36-085 VSAK DAN,
RAZEN PONEDELJKA, OD
11. - 22. URE.

STANOVANJA

Prodajam 1-sobno STANOVANJE na Planini v Kranju, velikosti 36 kvad. m. Informacije na ☎ 27-481 ali 22-891, od 7. do 14. ure 3567

1-sobno družbeno STANOVANJE, 42 kvad. m., v V. nadstropju, zamenjam za večje stanovanje. ☎ 37-677 3588

Ugodno prodajam STANOVANJE na Jezerski c. 94, Kranj 3592

Zamenjam starejšo 3-sobno lastniško STANOVANJE, 75 kvad. m., v Škofji Loki, za manjše, starejše 2-sobno stanovanje, v Selški dolini ali Škofji Loki. Naslov v oglasnem oddelku. 3604

Prodajam Z 850, letnik 1982, dobro ohranjena. ☎ 34-228 3590

Prodajam novo ŠKOLJO za Jugo, rdeče barve. ☎ 36-324, od 18. do 20. ure 3601

Prodajam dobro ohranjeno Z 750 SC, letnik 1980. Golniška 10, Kranj - Kokrica, ☎ 28-949 3603

Ugodno prodajam dobro ohranjeno Z 750. Močnik, ☎ 42-015 3609

Prodajam APN 6, v dobrem stanju. Potočnik, Godešič 129, Škofja Loka 3613

Honorarno zaposlimo fanta za PEKO pizz v popoldnanskem času. Možnost pričitve. Informacije osebno od 10. do 22. ure: Pizzerija "Pod Gradom", Koroška 26, Tržič 3549

Prodajam Z 101, letnik 1976, registrirana do julija 1990. Cena 9.000,00 din. Mitrič, Benedičičeva 1, Jesenice 3538

Prodajam JUGO 45, letnik 1985 in trajnozarečo PEČ. ☎ 632-271 3540

GOLF, letnik 1980, prodajam za 4.600 DEM ali proti doplačilu zamenjam za novejšega. ☎ 620-988 3550

tina

NOVO PROIZVODNJA DELIKATES
Ponudba za pizzerije, gostilne, hotele in druge sladokusce

ŠAMPINJONI, OLIVE IN DRUGE DELIKATESE PO NIŽJIH DISKONTNIH CENAH!

Naročila sprejemamo vsak dan neprekinjeno po tel. št.: 061-841-277.
Tina, Nasovče 18/a, Komenda

Prodajam Z 750, letnik 1976. Šutna 35, Žabnica 3553

Prodajam Z 750 S, letnik december 1977, registrirana do decembra 1990. ☎ 80-393 3558

Prodajam Z 101, neregistrirana. Dežman, Selo 9, Žirovnica, ☎ 80-602 3560

Prodajam dobro ohranjen BT 50, star 2 leti. Gorazd Pelko, Visoko 103/c, Senčur 3561

Prodajam MOPED APN 6 in KOLO maraton. Kolo lahko zamenjam za ženskega. Malovrh, Frankovo nas. 114, Škofja Loka 3563

Prodajam ALFA ROMEO - Alfa Sud, starejši letnik. Zg. Duplje 68 3566

Prodajam JUGO 45 AX, letnik konec 1987. Kovačičeva 5, Kranj 3568

Prodajam Z 850, letnik 1981. Grilc, Črnivec 10/a, Brezje 3570

Prodajam ŠKODO 105, letnik 1981. Pavla Pintar, Štrukljeva 19, Radovljica 3574

PLESNI Studio EUREKA
v PIS
HOTEL CREINA
Tel.: 21-022
INFORMACIJE

- Družabni plesni tečaji
- Otroška plesna šola (4 - 15 let)
- Jazz balet, lambada, salsa
PLESNI VEČERI (Evergreen) vsak petek ob 20. uri v plesni dvorani doma JLA - KRANJ
Zahtevajte podrobnejši program

EUREKA MOJA PLESNA ŠOLA

LADO 1300 S, april 1984, prodajam. ☎ 28-917 3576

Z 1300, vozna, letnik 1970, ugodno prodajam. ☎ 37-833 3578

Prodajam Z 101 GTL, letnik november 1983. ☎ 33-203, po 19. uri 3585

Prodajam nov JUGO 55. ☎ 69-885 3589

Prodajam Z 850, letnik 1982, dobro ohranjena. ☎ 34-228 3590

Prodajam novo ŠKOLJO za Jugo, rdeče barve. ☎ 36-324, od 18. do 20. ure 3601

Prodajam dobro ohranjeno Z 750 SC, letnik 1980. Golniška 10, Kranj - Kokrica, ☎ 28-949 3603

Ugodno prodajam dobro ohranjeno Z 750. Močnik, ☎ 42-015 3609

Prodajam APN 6, v dobrem stanju. Potočnik, Godešič 129, Škofja Loka 3613

Honorarno zaposlimo fanta za PEKO pizz v popoldnanskem času. Možnost pričitve. Informacije osebno od 10. do 22. ure: Pizzerija "Pod Gradom", Koroška 26, Tržič 3549

Prodajam Z 850, letnik 1982, dobro ohranjena. ☎ 34-228 3590

Prodajam novo ŠKOLJO za Jugo, rdeče barve. ☎ 36-324, od 18. do 20. ure 3601

Prodajam dobro ohranjeno Z 750 SC, letnik 1980. Golniška 10, Kranj - Kokrica, ☎ 28-949 3603

Dekle za STREŽBO v gostilni honorarno zaposlim v popoldnanskem času. ☎ 41-125 3531

Dodatni zaslužek nudim sposobnim AKVIZITERJEM ali VODJEM SKUPIN za prodajo dekorativne kozmetike. ☎ 28-955, popoldne 3557

AKVIZITERKE! Za prodajo atraktivnega artikla se oglašite na ☎ 73-243 (Irena) 3559

Zaposlimo KV MIZARJA in NK DELAVCA. Informacije na ☎ 36-560 3564

20-letno dekle - gimnazijski maturant išče redno ZAPOSILITEV. ☎ 75-759 3581

Prijetno mlado dekle išče redno zaposlitev v STREŽBI. Šifra: NATAKARICA 3583

Offset GRAFIKA vabim k sodelovanju ali honorarno zaposlim. Samo resne ponudbe pošljite na oglasni oddelek. Šifra: ZASEBNO PODJETJE 3606

Komunikativnim osebam nudim honorarno ZAPOSILITEV. ☎ 78-269 3612

Teniški klub "Triglav" Kranj honorarno zaposli več interesentov za dela PROSTORNIKA na igriščih. Pisne prijave oddajte na TK "Triglav", Partizanska 22, Kranj, v 7 dneh po objavi. 3619

Zasebnik išče POTNIK s prevozom za prodajo. ☎ 51-910 3616

ŽIVALI

Prodajam 10 tednov stare PSE - nemške ovčarje, OVCE in KOZO. ☎ 66-295 3533

Ugodno prodajam 1 leto starega BIKCA simentalca. ☎ 47-692 3534

Prodajam velike ŠNAVCERJE - mladiče z rodomnikom, odličnih staršev. ☎ 622-781 3546

Prodajam tri tedne starega BIKCA simentalca. ☎ 73-875 3555

Prodajam KRAVO simentalco, tik pred telitvijo. Smokuč 5, Žirovnica 3586

Nemško OVCARKO podarim. ☎ 40-347 3594

Prodajam KRAVO za zakol. Mirko Rajtar, Brezje 54 3598

Prodajam manjše in večje PRAŠIČKE. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 3599

Prodajam 1 teden starega BIKCA. Ažman, Suha 5, Kranj - pri Predosljah 3608

Prodajam 6 mesecev staro TELICO. Ogled dopoldne. Janez Grašič, Črnivec 9, Brezje 3620

Prodajam 14 dni staro TELIČKO frižijo. Rakovec, Zg. Duplje 40. 3621

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in stare mame

MARTINE DACAR
roj. JAMNIK

se iskreno zahvaljujemo Onkološkemu inštitutu Ljubljana za večletno zdravljenje, dr. Stensakovu za lajšanje bolečin, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem iz Stražišča, sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujejo sinovi: Franc, Anton in Martin z družinami

ZAHVALA

Vsem, ki ste darovali cvetje in bili z nami ob zadnjem slovesu od našega očeta

ALOJZA MEHLETA

iskrena hvala!

ŽALUJOČI: Vsi njegovi

V SPOMIN

10. marca je minilo leto dni, odkar nas je zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

KATARINA PETEK
iz Stražišča pri Kranju

Hvala vsem, ki se je spominjajo, obiskujejo njen prerani grob in prizigajo svečke.

Z ljubeznijo se Te spominjamo!

Hčerke in vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta

ALBINA HROVATA

se iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja, cvetje, topel stisk roke, vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in družbeno-političnim organizacijam v KS Stražišče. Hvala sosedu za izjemno topel poslovilni govor, hvala pevcem in vsem, ki ste mi stali ob strani.

ŽALUJOČI: sin Milan z družino

Kranj, 20. februarja 1990

Skromno blokovno gradnjo rešujejo nove hiše

V Dašnici letos 43 hiš, v Loki pa nič

Škofja Loka, 1. marca - Če bi srednjeročni plan držal, potem bi v škofjeloški občini lani morali pridobiti 150 novih stanovanj, in sicer 30 v blokkih in 120 v zasebnih hišah. Namesto 30 stanovanj v blokkih so na Trnju v Železnikih vselili 25 stanovanj, medtem so zasebni graditelji dokončali kar 232 stanovanj.

In kakšni so načrti za letos? Odbor za stanovanjsko gospodarstvo upa, da bodo vendarle uspeli začeti že lani nameravano nadomestno blokovno gradnjo v Frankovem naselju, kjer naj bi pridobili 58 stanovanj, a zanje niso dobili kupcev. Osrednje novo zasebno gradbišče pa se bo odprlo v Dašnici, kjer je načrtovanih 43 hiš. Razen tega bo zaključena radnja hiš in komunalne opreme v Pod Plevni (96 objektov), kjer čaka na gradbenice samo še nova trgovina. Prezreti ne gre niti obnovitvenih del v starem mestnem jedru Škofje Loke. Tu je glavna nalozba vsekakor Žigonova hiša.

To bo tudi vse, kar se bo letos otipljivega dogajalo na področju stanovanjske zidave v škofjeloški občini. Drugje gre namreč samo za pripravljala dela za začetek gradnje; v centru Gorenje vasi za blokovno gradnjo, za zasebno pa v Dobenski Ameriki v Poljanah (40 hiš), v Plastuhovi grapi v Zireh (28 hiš) in v Retečah (14 hiš). Največje potrebe po individualni gradnji pa so vsekakor v Škofji Loki, kjer ljudje še vedno ne vedo, kje in kdaj bodo lahko zidali.

H. Jelovčan

Obrezovanje in cepljenje

Podvin, 12. marca - Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske in Sadjarsko društvo Slovenije tudi letos organizirata prikaz obrezovanja in cepljenja sadnega drevja. Obrezovanje, cepljenje in preganjanje voluharjev bodo v sadovnjaku Resje pri Podvinu predstavili v soboto, 17. marca, ob 10. uri dipl. ing. agr. Franc Kotar iz KK Sevnica, dipl. ing. agr. Franc Lombergar iz Kmetijskega zavoda Maribor in dipl. ing. agr. iz KŽK Gorenjske s sodelavci.

A. Z.

Maks Krmelj 80-letnik

Škofja Loka, 8. marca - Škofjeloški župan Jože Albreht je prvoborcu iz Poljanske doline, častnemu občanu Maksu Krmelju, danes priredil svečan sprejem ob njegovi 80. obletnici. Slavljenec se je ob tej priložnosti spomnil partizanstva, zlasti v najhujših letih od 1941 do 1943 ter ob 1,7 milijona jugoslovanskih žrtev vojne izrazil zaskrbljenost spriču sedanjega omalovaževanja partizanskih spomenikov in sploh politike komunistov. Nove politične stranke ljudem veliko obljublajo, je dejal, vendar nimajo izkušenj. Komunisti imajo izkušnje, le aktivirati se morajo za nove "boje". Na sprejemu v čast 80-letniku Maksu Krmelju so prisostvovali tudi Krmeljeva žena Marija, predsednik škofjeloških borcev Stane Pečar, sekretar občinske ZKS - SDP Franc Benedik in predsednik sindikatov Sandi Bartol.

- H. J., slika F. Perdan

Spomin in opomin ob Lipi sprave

V petek, 16. marca, ob 17. uri se bomo na ljubljanskih Žalah ob Lipi sprave spomnili številnih Slovencev, ki jih je Partija v boju za svojo oblast med NOV pobila zato, ker so nasprotovali njeni boljševistični revoluciji, ki jo je vsilila gibanju OF, in tistih partizanov, ki jih je pobila protikomunistična stran v razplamtelem medsebojnem terorju.

16. marca 1942 je partijska VOS v Ljubljani umorila Franca Župca in dva dni zatem Jaroslava Kiklja, oba mlada študenta in v politiki nepomembna, s čimer je usodo drugače mislečih napovedala tako prepričljivo, da je slovenska javnost, tudi tista, dotlej naklonjena OF, zatrepetala.

Za slovenski narod so življenja pobitih na obeh straneh bila in so enakovredna. Obojim poklanjamo ob tej žalostni obletnici tihi spomin, ki naj bo odgovornim politikom in strankam, tako umirajočim kot vsem, ki se rojevajo, opomin, da je nasilje nasprotje svobodi, in če je krvavo, zločin, ki more zopet roditi le zlo.

Da bi VOS-ovsko tradicijo terorja povsod in za vselej opustili. Doma v državi, na njenih mejah in na tujem.

Ljubljana, 5. marca 1990 Skupina nekdanjih borcev NOV in kulturnih delavcev

Stanislav Klep
Viktor Blažič

V četrtek sindikalna skupščina

Škofja Loka, 12. marca - V četrtek, 15. marca, bo ob 16. uri v restavraciji hotela Transturist v Škofji Loki skupščina občinske organizacije Zveze sindikatov. Osrednje točke na skupščini bodo obravnava in sprejem poročila o delu občinskega sveta v minullem mandatu ter programskih usmeritev za delo v naslednjih štirih letih in volitve. Za predsednika občinskega sindikata je znova predlagan Sandi Bartol in za sekretarko Milena Sitar. Oba bosta delno opravljala naloge za občinsko organizacijo, delno pa za regijske sindikate dejavnosti (lesarstvo, kmetijstvo, promet, vzgoja in izobraževanje).

H. J.

Sobno in balkonsko cvetje

Kranj, 12. marca - Društvo upokojencev Kranj bo jutri, 14. marca, pripravilo za člane in vse, ki jih zanimajo rože, zanimivo predavanje o vzgoji in negi sobnih in balkonskih cvetic. Predavanje bo ob 17. uri v veliki sejni dvorani Društva upokojencev v Kranju, Tomšičeva 4, predavala pa bo mag. Anka Bernardova.

A. Z.

Kurirji se bodo zbrali

Kranj, 12. marca - V četrtek, 15. marca, ob 10. uri bo v prostorih PTT v Kranju, Poštna ulica 4, letna volilna skupščina Odbora skupnosti relejnih kurirjev Gorenjske. Pregledali bodo delo v preteklem letu, sprejeli program za letošnje leto in tudi izvolili nov odbor ter delegate za brigadno skupščino. Dogovorili se bodo tudi za vsa letošnja srečanja.

D. D.

Pogovor o pokojninah

Občinska konferenca Socialistične zveze, Občinski odbor ZZB NOV in društvo upokojencev vabijo upokojence na razgovor z vodjem oddelka za pokojninsko zavarovanje pri območni delovni enoti Kranj - Skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Vinkom Šimnovcem. Pogovor bo v četrtek, 15. marca, ob 10. dopoldne v kinodvorani v Trzinu.

Strokovnjak na področju pokojninske invalidskega zavarovanja bo odgovarjal na vprašanja o gnotnem položaju upokojencev v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah. Pripravljen pa bo tudi odgovarjati na vprašanja (morebitna) o pogojih za upokojeitev v luči spreminjajoče zakonodaje.

Razgovor bo vodil Janez Jazbec, kandidat Socialistične zveze za predsednika občinske skupščine.

Predsednik OK SZ
Marica Praprotnik

Informativni dan v "ekonomski" šoli

Kranj, 12. marca - Informativni dnevi v srednjih, višjih in visokih šolah, ki mladim bolj ali manj uspešno razblijajo še zadnje dvome o pravilnosti izbrane poklicne odločitve, so se v minulem desetletju že dodobra ustalili in potrdili. V petek in soboto je bil informativni dan za letošnje gene-

racijo zaključujočih osnovnošolcev in srednješolcev, ki nameravajo jeseni nadaljevati šolanje na višji stopnji. Tokrat smo se s peresom in fotoaparatom pridružili številnim osmošolcem in njihovim staršem, ki so v petek dopoldne prišli na informativni dan v Srednjo šolo ekonomske in družboslovne usmeritve v Kranju.

Marija Simič, ravnateljica šole: »Prihodnje leto imamo v prvih letnikih ekonomske usmeritve 120 mest za ekonomsko-komercialno tehniko, v družboslovni pa skupaj 90 mest za administratorja in upravnega tehniko. Za administrativno dejavnost med gorenjskimi osnovnošolci ni kakšnega pretiranega zanimanja, več kandidatov pričakujemo spet v ekonomiji, kjer so zadnja leta prišli v prakso sprejemni izpiti. Če sodim po številu namer, potem letos omejitev vpisa ne bo potrebna, seveda pa je največ odvisno od tega, koliko kandidatov bomo dobili iz ljubljanske smeri. Z novim šolskim letom se tudi v naših dveh usmeritvah obeta nekaj vsebinskih sprememb, večje bodo zlasti v administrativni dejavnosti, kjer se triletna in štiriletna smer dokončno ločujeta. Predmetnik je znan, medtem ko bomo na vse drugo, vključno z novimi učbeniki, prilagojenimi 4. stopnji zahtevnosti, morali čakati vse do jeseni.«

Tadeja Jarc iz osnovne šole Janka in Stanka Mlakarja v Senčurju: »Zanima me ekonomija, tudi zato, ker ponuja dovolj različnih možnosti za zaposlitev. Kandidirala bom za štipendijo. Žal jih je na začetku za to usmeritev zelo malo na voljo. Na informativnem dnevu so nam zelo veliko povedali.«

Viki Stare iz osnovne šole Josipa Broza-Tita Predoslje: »Pri odločitvi za ekonomsko-komercialno tehniko so mi pomagali starši. Jaz sem se sprva bolj navduševal za škofjeloško gimnazijo. Če gledam predmetnik, ki je dovolj splošen, menim, da bom tudi tu dobil dobro osnovo za kasnejši študij. Postati nameravam učitelj telesne vzgoje.«

Janez Demšar iz Zelenikov: »Dva otroka sta že pri kruhu, tretja hčerka se zdaj odloča za poklic. Ker se možnosti za zaposlitev vse bolj ožijo, je prava odločitev toliko pomembnejša. Menim, da je ekonomija dovolj perspektivna. Na to, da ne razmišljamo tako samo mi, zgovorno kaže presenetljivo številna udeležba na informativnem dnevu.«

H. Jelovčan
Slika F. Perdan

Goran Cakič iz osnovne šole Staneta Žagarja v Kranju: »Po osnovni šoli nameravam nadaljevati na ekonomski, kasneje tudi na fakulteti, ker se mi zdi ta poklic perspektiven tudi glede zaposlitve. Odločil sem se po posvetu s starši, informativni dan mi je odgovoril na številna vprašanja.«

Kramberger je dober človek!

Kranj, 9. marca - Še preden je prejšnji petek odbilo štiri popoldne, je bil Trg revolucije že popolnoma »nabit« z ljudmi, ki so vneto pričakovali Ivana Krambergerja, in tisto, kar jim je hotel povedati. Nekaj čakajočih smo zato vprašali, zakaj so prišli poslušat Krambergerja.

Peter Praust, osnovnošolec: »Poslušat sem ga prišel, ker me zanima kot osebnost. Poleg tega pa me zanima tudi njegov program. Zdi se mi, da bi bil dober za predsednika Slovenije, in če bi bil že dovolj star, bi ga tudi volil.«

Ivan Brun, strugar: »Prišel sem zato, ker bi rad enkrat od nekoga, ki je pameten, pa se dela norega, slišal, kaj ima povedati ljudem. Pa tudi zato, ker nosi klobuk... Če bi nosil polhovko, ga ne bi prišel poslušat.«

Maja Rupnik, osnovnošolka: »Krambergerja sem prišla poslušat skupaj s starši, saj vsi »navijamo« zanj. Zdi se mi tudi dober človek, saj pomaga otrokom. Če bi smela, bi ga šla tudi volit, ker si zasluži, da postane predsednik.«

Marinka Pogačnik: »Prišla sem ga poslušat, ker me zanima, kaj bo povedal. Dala sem mu sicer glas za kandidacijo za predsednika SRS, vendar tako zanj kot tudi ostale kandidate, težko rečem, ali so primerne za predsednika ali ne.«

Miha Likar, poštni uslužbenec: »Prišel sem, ker se mi zdi, da ima dober program, čeprav sam bolj čudno izgleda in se po mojem mnenju, na primer s Kučanom, ne more primerjati; saj je politika le politika.«

Jelena Drnovšek

Humanitarni koncert

OK ZSMS - liberalna stranka Radovljica in Občinski sindikalni svet iz Radovljice sta v nedeljo, 11. marca, pripravili koncert New Swing Quarteta. Čisti izkupiček prireditve je bil namenjen v humanitarne namene, za nakup aparata za odkrivanje zgodnjega raka na dojkah.

V. B.

